

Νέα Ελλάδα

ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗ
ΣΤΗΡΙΞΗ
ΡΙΖΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΑΝΑΓΚΩΝ

Για την
επανασύνδεση με
τη φύση
τη συλλογική ζωή
την οικολογική
γεωργία

Τεύχος 8 - Δρχ. 500

Μάρτης - Απρίλης - Μαΐνης '98

"ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ"

Τριμηνιαία έκδοση Έτος 2ο, τεύχος 8ο
Μάρτιος - Απρίλιος - Μαΐος 98
Τ.Θ. 1413, ΤΚ 41110 ΛΑΡΙΣΑ

Ιδιοκτήτης: Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία
"Νέα Κοινότητα".

Εκδότης - Διευθυντής : (γιατί απαιτεί ο νόμος)
Γιάννης Παζάρας
Μυτιλήνης 25 - Λάρισα

Συντακτική επιτροπή 8ου τεύχους

Αντωνόπουλος Γιώργος
Σπαντιδάκη Μαρία
Γερόπουλος Γιάννης
Χατζηπαναγιώτου Μένη
Παζάρας Γιάννης
Ποικιλίδης Βασίλης
Πολυχρονίδης Ανέστης
Στεφανάκης Κώστας
Τσιντάρη Χρύσα
Τερζοπούλου Φωτεινή
Κολέμπας Γιώργος
Ναθαναηλίδου Μαίρη

Ατομα που βοήθησαν

Η φωτογραφία του εξώφυλλου είναι του
Δ. ΛΕΤΣΙΟΥ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: Πέτρος Παναγιωτής
Ξηρομερίτου 4 - Κατερίνη

Επιθυμία μας είναι να αποφύγουμε διαφημιστικές
καταχωρήσεις, χορηγίες και οποιεσδήποτε
εξωτερικές παρεμβάσεις.

Στηριζόμαστε μόνο στους συνδρομητές του
περιοδικού για την κάλυψη των εξόδων του.

Τηλ. περιοδικού : 0428/94994

Συνδρομές: εσωτερικού - ετήσια 2000 δρχ.
(4 τεύχη)
εξωτερικού - ετήσια 5000 δρχ.
(4 τεύχη)

Ταχυδρομικές επιταγές στην διεύθυνση :
Περιοδικό "ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ"
(υπ'οψιν Γιάννη Παζάρα)
Τ.Θ. 1413, Τ.Κ. 41110 ΛΑΡΙΣΑ

ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ ΚΑΙ ΒΟΣΚΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ...

σελ. 3

Σ.Ε.

Λίμνη Κάρλα:

μια επισκόπηση του προβλήματος

σελ. 4

Περιβαλλοντική Πρωτοβουλία Μαγνησίας

"Γένεση του οικολογικού ανθρώπου"

σελ. 8

μετ. Αρίστη Προκοπίου

ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΕΣ

σελ. 10

Θανάσης Γεωργούλης

ΦΑΣΟΛΙΑ

Η καλλιεργητική πρακτική

σελ. 12

Μένη Χατζηπαναγιώτου

ΦΑΣΟΛΙΑ

Φυσιολογικές ιδιότητες

σελ. 17

Δημήτρης Παταίλιας - Σάντρα Ορφανουδάκη

Νέα από το "Πελίτι"

σελ. 18

Παναγιώτης Σαϊνατούδης

Η Ελλάδα, οι Έλληνες και... η ζωή ποδήλατο

σελ. 20

Γιάννης Γερόπουλος

η Τροφή

από μια άλλη προσέγγιση... την ψυχολογική

σελ. 24

Βάσω Αργυριάδου

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΟΜΟΤΡΑΠΕΖΟΙ ΜΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ "ΠΑΡΑΣΙΤΑ"

σελ. 26

Γιάννης Παζάρας

Απόψεις

σελ. 28

Εικαστικό Περιβαλλοντικό εργαστήρι
ΦΩΤΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

σελ. 29

Εφη Γκαράνη

Η Παγκοσμιοποίηση της Γεωργίας

σελ. 32

Γιώργος Κολέμπας

ΗΠΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

σελ. 34

Στυλιανός Χατζησταματίου

Μικρές Ιστορίες - Ανακοινώσεις - Αγγελίες -
Αναζητήσεις....

ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ ΚΑΙ ΒΟΣΚΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ...

Τους τελευταίους μήνες στη Λάρισα συζητιέται έντονα το αν και κατά πόσο τα γεωργικά φάρμακα που χρησιμοποιεί το Ινστιτούτο, το οποίο συνορεύει με κατοικημένες περιοχές και ασχολείται με τη δοκιμή (πείραμα με τις κλασικές μεθόδους) ψυχανθών για να διαπιστώσει αν οι νέες ποικιλίες έχουν πράγματι καλύτερες ιδιότητες, είναι επικίνδυνα για τη δημόσια υγεία και ειδικότερα των κατοίκων της περιοχής.

Το θέμα τέθηκε στη βουλή σαν ερώτηση προς τους Υπουργούς Γεωργίας και Εσωτερικών για το αν θα φροντίσουν για την έγκαιρη απομάκρυνση του ιδρύματος και τη μετεγκατάστασή του εκτός κατοικημένων περιοχών και αν θα λάβουν τα αυστηρά εκείνα μέτρα ώστε να απαγορευτεί ξανά η πολεοδόμηση δίπλα σε εγκαταστάσεις που ανήκουν στο Ε.Θ.Ι.Α.Γ.Ε.

Από τη μεριά του το Ινστιτούτο δήλωσε ότι προς τις πλευρές των συνοικισμών που περιβάλλουν το αγρόκτημα του και σε απόσταση 50 m θα καλλιεργούνται σιτηρά ή ψυχανθή, οικολογικά, κάτι που εφαρμόζεται τα τελευταία 2 έτη. Στις λοιπές εκτάσεις συνεχίζονται κανονικά οι δραστηριότητες μέσα στα πλαίσια της κείμενης νομοθεσίας.

Ακούστηκαν και γράφτηκαν διάφορα. Μερικά μάλιστα έφθασαν στα όρια της υπερβολής, ενώ άλλοι προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν τον "ντόρο" για δικούς τους λόγους.

Το γεγονός ότι χρησιμοποιούνται τα ίδια ή και χειρότερα γεωργικά φάρμακα σε ιδιωτικούς αγρούς και αποθήκες που παρεμβάλλονται σε σπίτια, όπως αντιτέθηκε από κάποιους άλλους με το σχόλιο ότι εκεί δεν αντιδρά κανείς, δεν υποβαθμίζει το γεγονός, απεναντίας φέρνει στην επιφάνεια ακόμη ένα πρόβλημα.

Με δεδομένο λοιπόν το πρόβλημα των φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων που χρησιμοποιούνται στη συμβατική γεωργία, του ενδιαφέροντος που παρουσιάζει η βιολογική γεωργία από περιβαλλοντική άποψη και όχι μόνο, του αυξανόμενου ενδιαφέροντος του κόσμου για κατανάλωση βιολογικών προϊόντων και της παντελούς έλλειψης έρευνας πάνω σ' αυτήν στην Ελλάδα, θα είχαμε να προτείνουμε το Ινστιτούτο να στραφεί εξ' ολοκλήρου στη βιολογική γεωργία και όχι μόνο στα 50 m. ■

Η Συντακτική Επιτροπή

Η αποκατάσταση της λίμνης Κάρλας θεωρείται το μεγαλύτερο <<οικολογικό>> έργο που σχεδιάστηκε ποτέ στη χώρα μας. Επειδή το πρόβλημα είναι πολύ σοβαρό (κρίνεται το μέλλον όλης της Ανατολικής Θεσσαλίας) και επειδή η περίπτωση της Κάρλας είναι μια χαρακτηριστική περίπτωση οικολογικού προβλήματος μεγάλης κλίμακας (αποκατάσταση υγροβιοτόπου), αφήνουμε πίσω μας την <<εκδοτική πρωτιά>> και παρουσιάζουμε, για την ενημέρωση των αναγνωστών μας, τις απόψεις της Περιβαλλοντικής Πρωτοβουλίας Μαγνησίας (μιας οικολογικής οργάνωσης που από την αρχή ασχολήθηκε με το πρόβλημα) όπως αυτές δημοσιεύτηκαν στον τοπικό τύπο.

Λίμνη Κάρλα:

μια επισκόπηση του προβλήματος

Περιβαλλοντική Πρωτοβουλία Μαγνησίας

Με τη μη υλοποίηση του συνόλου των τεχνικών έργων στην ευρύτερη περιοχή της Κάρλας και άλλα επιπρόσθετα προβλήματα μέχρι σήμερα μέσα από ένα σύνθετο πλέγμα αλληλοεξαρτώμενων ανθρώπινων δράσεων τοπικού και μη χαρακτήρα, διαμορφώθηκαν οι συνθήκες που σήμερα συνθέτουν το πολύπλοκο και δυσεπίλυτο ζήτημα της Κάρλας. Με τη συσσώρευση και όξυνση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε μια κινητικότητα γύρω από το ζήτημα. Η αποκατάσταση της Κάρλας αναμένεται να είναι έργο ιστορικής σημασίας για την περιοχή, πρόκειται μάλιστα για το μεγαλύτερης κλίμακας έργο αποκατάστασης υγροτόπου σε εθνικό και σε μεσογειακό επίπεδο.

Το ζήτημα

Προβλήματα που υπάρχουν: Κοινωνικά, πολιτιστικά, οικονομικά, νομικά: 1) έλλειψη οικονομικά βιώσιμων κλήρων για τους ακτήμονες, 2) παράνομη κατοχή μέρους της αποξηρανθείσας έκτασης, 3) νομότυπη κατοχή μέρους της αποξηρανθείσας έκτασης, 4) κατοχή μέρους της αποξηρανθείσας έκτασης από πρώην μεγαλοκτηματίες και όχι από δικαιούχους ακτήμονες, 5) μεταβίβαση νομότυπη ή μη γης που κατέχεται παράνομα, 6) ιδιοκτησία γης από άτομα που δεν είναι κατ' επάγγελμα αγρότες, 7) εφαρμογή του νόμου 1341/83 περί αναδασμού, 8) αποαγροποίηση πληθυσμού, 9)

εξαφάνιση του πανάρχαιου και μοναδικού λιμναίου πολιτισμού της Κάρλας, προβλήματα ρύπανσης: 10) ρύπανση τάφρου Ασμακίου, 11) ρύπανση Παγασητικού μέσω της σήραγγας, 12) έκπλυση θρεπτικών από τους αγρούς, 13) έκπλυση γεωργικών φαρμάκων από τη λεκάνη της Κάρλας, 14) ρύπανση από Πηνειό κυρίως το καλοκαίρι (ακατάλληλο νερό), 15) ανεπεξέργαστα λύματα από εργοστάσια της περιοχής Λάρισας, 16) εισροή αποβλήτων χοιροτροφείων στις τάφρους, 17) θάνατοι ψαριών στις μεγάλες τάφρους, 18) ψάρια ακατάλληλα για κατανάλωση, πλημμύρες: 19) μικρή διατομή σήραγγας Κάρλας-Παγασητικού, 20) πλημμύρες σε καλλιεργούμενες εκτάσεις, υπόγειο νερό: 21) υψηλή αλατότητα σε περιοχές που αρδεύονται με νερό του Πηνειού, 22) πτώση στάθμης υδροφορέων, 23) υπεράντληση υπόγειου νερού χάρη στην έλλειψη επιφανειακού, 24) εισβολή θαλασσινού νερού στον καρστικό υδροφορέα από τον Παγασητικό και το Αιγαίο, 25) σε 60.000 στρεμ. η στάθμη του υπόγειου νερού ανεβαίνει καμιά φορά ως την επιφάνεια 26) ρύπανση (αυξημένη παρουσία νιτρικών κλπ.) ακόμα και σε βαθιές γεωτρήσεις > 150μ.), 27) ανεπάρκεια υδρευτικού νερού (και για το πολεοδομικό συγκρότημα του Βόλου), καλλιέργειες: 28) ανεπάρκεια αρδευτικού νερού, 29) περίπου 192.000 στρεμ. έχουν προβλήματα αλάτων (ποσοστό ανταλλαξι-

μου νατρίου > 15%), 30) υψηλή αλατότητα του νερού του Πηνειού που χρησιμοποιείται για άρδευση το καλοκαίρι, 31) χρήση τάφρων για μεταφορά αρδευτικού νερού, 32) ποιότητα νερού που έρχεται από τον Πηνειό στο Ασμάκι, 33) πτωτικές τάσεις στις αποδόσεις των εδαφών του πυθμένα της τέως λίμνης, σχεδιασμός: 34) μη ολοκλήρωση όλων των προταθέντων έργων, 35) μη εφαρμογή των διαχειριστικών προτάσεων για εγγειοβελτιωτικά έργα, 36) περιορισμένα δεδομένα για τις παροχές ποταμών και ρευμάτων, 37) διαφοροποίηση κόστους και οφέλους για διαφορετικές περιοχές (τα αρδευτικά οφέλη θα αφορούν το Νομό Λάρισας ενώ η ζώνη κατάληψης του ταμειευτήρα των 42.000 στρεμ. το Ν. Μαγνησίας), χλωρίδα και πανίδα: 38) μειωμένη ποικιλότητα ειδών ψαριών, 39) πιθανώς πλήρης απώλεια για την περιοχή 55 ειδών πουλιών που θεωρούνται σήμερα ως <<προστατευόμενα>> στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 40) απώλεια ενδιαιτημάτων για πουλιά που κινδυνεύουν με εξαφάνιση σε Ελλάδα, Βαλκάνια, Ευρώπη και Γη, 41) ελάχιστα διαχειριζόμενα υδρόβια και άλλα μεταναστευτικά πουλιά σε μια περιοχή που έχει ελάχιστους υγροβιοτόπους (η Κάρλα βασικός σταθμός στον <<ανατολικό μεταναστευτικό διάδρομο>>), 42) πλήρης απώλεια ενδιαφέροντος από άποψη άγριας πανίδας, λεκάνη απορροής: 43) υπερβόσκη-

ση, 44) δασικές πυρκαγιές, 45) επιταχυνόμενη επιφανειακή και χαραδρωτική διάβρωση.

Το ζήτημα της Κάρλας συνιστά ένα κατ' ουσίαν και κατ' εξοχήν περιβαλλοντικό πρόβλημα. Χάρη στην εκπληκτική ποικιλομορφία του φυσικού περιβάλλοντος στην ευρύτερη περιοχή, δεν υπάρχει κανένα γνωστό από την παγκόσμια εμπειρία στοιχείο υποβάθμισης του περιβάλλοντος το οποίο να μην παρατηρείται στην περιοχή και από την άλλη όλα ανεξαιρέτα τα συνιστώντα προβλήματα της περιοχής σχετίζονται άμεσα με τις ανθρώπινες εκείνες δράσεις, των οποίων οι αρνητικές επιπτώσεις προκάλεσαν τη διαταραχή των ισορροπιών στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

Σε μια προσπάθεια για την τιθάσευση των νερών του θεσσαλικού κάμπου και τη χρησιμοποίησή τους για αρδευτικούς σκοπούς, ο Ιταλός μηχανικός Νόμπιλε με μελέτη του 1913 συνέλαβε το βασικό σκεπτικό των τεχνικών έργων: εγκιβωτισμός της ανατολικής όχθης του Πηνειού για τον περιορισμό της εισροής πλημμυρικών και κατασκευή περιφερειακών συλλεκτών ορεινών υδάτων και αποχετευτικών τάφρων για την αποχέτευση στον Θερμαϊκό, ενώ ειδικά για την παρακάρλια περιοχή προέβλεπε την αποστράγγισή της μέσω σήραγγας στον Παγασητικό για τη φυσική έκπλυση και απομάκρυνση των υδατοδιαλυτών αλάτων στα εδάφη και την εκκένωση της λίμνης με στόχο την άμεση (σε 3-4 χρόνια) δημιουργία ενός <<ταμιευτήρα>>, δηλαδή μιας τεχνητής υδαταποθήκης με μικρότερη μεν επιφάνεια αλλά σημαντικό ύψος αναχωμάτων (μεχρι 8μ.) και συνεπώς μεγαλύτερης χωρητικότητας για την ανάσχεση των πλημμυρών και την αποταμίευση αρδευτικού νερού. Στο σχεδιασμό των έργων τότε (όπως και στις μετέπειτα μελέτες) δεν υπεισλήθαν ζητήματα που αφορούν σε ειδικές ποιοτικές περιβαλλοντικές παραμετρους, όπως η ρύπανση, η ποιότητα των νερών, η επανατροφοδότηση των υπόγειων υδροφορέων (είναι το μεγαλύτερο οικολο-

γικό πρόβλημα σήμερα, απειλείται μη αναστρέψιμη καταστροφή του παραγωγικού θεσσαλικού κάμπου!), η αποκατάσταση του υγροτόπου κλπ. Δεν υπήρχε η ανάλογη πείρα, δεν υπήρχαν τα σημερινά οικολογικά προβλήματα, δεν υπήρχε γενικά αναπτυσσόμενη περιβαλλοντική συνείδηση. Σήμερα θεωρούμε τα νέα δεδομένα. Από την αποξήρανση του 1962 πολλά έχουν αλλάξει, ώστε το ίδιο το γεγονός της κατασκευής του πολυπόθητου ταμιευτήρα να μην αρκεί. Από τους προοδευτικούς ανθρώπους όλου του κόσμου σήμερα γίνεται δεκτό ότι <<η ανάπτυξη για να είναι αειφορική πρέπει να βασίζεται στην προστασία του περιβάλλοντος>>. Η πολυπλοκότητα του ζητήματος της Κάρλας επιβάλλει την <<ολοκληρωμένη θεώρηση>>. Δεν μιλάμε πια για την Κάρλα ή για τον ταμιευτήρα, αλλά για όλη τη λεκάνη απορροής της Κάρλας, όλο το οικοσύστημα της ευρύτερης περιοχής που έχει μεν την υδαταποθήκη σαν κέντρο αλλά επηρεάζεται από ό,τι συμβαίνει στην περιοχή - από την ορεινή ζώνη μέχρι τα πεδινά. Η μεθοδολογία πρέπει να στοχεύει σε ένα σχέδιο αποκατάστασης της λίμνης από σκοπιά περιβαλλοντική, οικονομοτεχνική και κοινωνική-πολιτική. Το έργο λοιπόν είναι έργο πρώτα και κύρια περιβαλλοντικό! Δεν φαίνεται να έχει γίνει απ' όλους κατανοητό ότι το πρόβλημα του ταμιευτήρα και των συναφών έργων είναι η τεχνική μόνο πλευρά του μεγάλου και σημαντικού προβλήματος της Κάρλας. Άλλωστε και σε καθαρά τεχνικό επίπεδο σαφώς και ομολογείται από τους μελετητές ότι η τυχόν υλοποίηση της προταθείσας τεχνικής λύσης δεν θα εξασφαλίσει από μόνη της και τη λύση όλων των προβλημάτων της Κάρλας.

Το περιβάλλον

Η Περιβαλλοντική Πρωτοβουλία Μαγνησίας κατέθεσε την άποψη ότι η πιο ενδεδειγμένη δράση στο ζήτημα θα στόχευε στην αποκατάσταση του φυσικού οικοσυστήματος της περιοχής μέσα από την ανασύσταση της φυσικής λίμνης

αλλά με τους εξής όρους:

Αφού η περιβαλλοντική αποκατάσταση ομολογήθηκε (απ' όλους όσους ασχολήθηκαν με την Κάρλα) ως η κυρίαρχη παράμετρος στην επιλογή του σχεδίου αποκατάστασης, η λίμνη θα έπρεπε να επανασυσταθεί στη φυσική της μορφή, επειδή αυτή θα ήταν η ασφαλέστερη μορφή της από περιβαλλοντική άποψη. Η επαναπλήρωση των υπόγειων υδροφορέων θα ήταν εξασφαλισμένη (υπάρχουν διάφορες απόψεις στους ερευνητές από πού και πώς γίνεται η τροφοδοσία τους), όπως και η δημιουργία των φυσικών υγροτοπικών συστημάτων (βιότοποι χλωρίδας και πανίδας). Η παρέμβαση στο τοπίο θα ήταν η ελάχιστη δυνατή. Παράλληλα, θα έπρεπε να διασφαλιστεί η ποιότητα του νερού (για την αποτροπή φαινομένων ευτροφισμού και αλατότητας) με τον έλεγχο κάθε σημειακής και εκτατικής (γεωργία) πηγής ρύπων στη λεκάνη απορροής (η χημική γεωργία ενέχει το μεγαλύτερο κίνδυνο). Επίσης θα ήταν απόλυτα ενδεδειγμένη και απαραίτητη η υδρολογική διαχείριση της όλης λεκάνης απορροής με υδρονομικά έργα αποκατάστασης τοπίου. Παρατηρούνται έντονα δυναμικά μορφολογικά φαινόμενα, δηλαδή αυξημένη εδαφική διάβρωση και στερεομεταφορά με τις χειμαρρικές ροές και σημαντικά πλημμυρικά φαινόμενα. Το κόστος των έργων αυτών δεν θα είναι σημαντικό (μπροστά στο συνολικό κόστος του προταθέντος έργου) ενώ τα περιβαλλοντικά οφέλη θα είναι μακροπρόθεσμα και πολύ μεγάλα για την όλη περιοχή. Συγκεκριμένα, είναι επιβεβλημένος ο έλεγχος της υπερβόσκησης (τη μεγάλη μάστιγα των ψηλών περιοχών), αλλά και η εκτέλεση έργων όπως διευθετήσεις χειμάρρων, στερεώσεις κοιτών και πρανών, φυτεύσεις και αναχλοάσεις (σπορές) όπου αυτά είναι απαραίτητα, για τον άμεσο και έμμεσο περιορισμό της διάβρωσης και των γυμνών εκτάσεων. Τα μέτρα αυτά επίσης θα μειώσουν τη μεταφορά και εναπόθεση φερτών υλών προς τα κατάντη και έτσι θα παρατείνουν τον χρόνο πλήρωσης των

υποδοχέων από προσχώσεις. Η πλήρωση της λίμνης θα γίνονταν από τα χειμερινά καλύτερης ποιότητας (και πλημμυρικά) νερά του Πηνειού, πράγμα που θα προσidiaζε προς τη φυσική τροφoδοσία της, τον <<ιδεότυπο>> της τέως λίμνης. Το μόνο πρόβλημα θα ήταν η πλημμυροπάθεια μιας σημαντικής έκτασης εδαφών γύρω από τη λίμνη, μια και είναι δεδομένο ότι η παροχετευτικότητα της υπάρχουσας σήραγγας προς τον Παγασητικό δεν επαρκεί για τη σύντομη απομάκρυνση των πλημμυρικών νερών. Θεωρούμε όμως ότι η σοβαρότητα αυτού ακριβώς του προβλήματος θα μπορούσε κατά πολύ να περιοριστεί αν ακολουθούσαν μια πολιτική ολοκληρωμένης ανάπτυξης της περιοχής, με την ουσιαστική ανάπτυξη της οικολογικής γεωργίας και με παράλληλη μετατόπιση του κέντρου βάρους από τη γεωργία στην ορθή αξιοποίηση του σημαντικότερου ιστορικού, λαογραφικού, πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου που η περιοχή διαθέτει. Έτσι θα αντιμετωπίζονταν ριζικά και το πρόβλημα της ρύπανσης του Παγασητικού.

Σε τελευταία ανάλυση, το μόνο στοιχείο ικανό να οδηγήσει στην αναγκαιότητα της κατασκευής ταμιευτήρα και όχι στην επανασύσταση της φυσικής λίμνης είναι η άσκηση της γεωργίας στα παρακάρλια εδάφη (δεν μάς φτάνουν άραγε τα εδάφη που υπάρχουν στη διάθεσή μας;...). Από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας έγινε σημαντική εργασία στο ζήτημα του τρόπου κατασκευής και λειτουργίας των έργων, ώστε αυτά να πληρούν και την περιβαλλοντική αποκατάσταση. Με στόχο τη δραστική ενίσχυση των λειτουργιών που θα αναβαθμίσουν το περιβάλλον της περιοχής για τη δημιουργία ενός υγιούς βιοτόπου, τέθηκαν 27 περιβαλλοντικοί όροι, των οποίων η ευλαβική τήρηση αναμένεται ότι θα εξασφαλίσει την αποκατάσταση του οικοσυστήματος της Κάρλας. Οποσδήποτε θεωρούμε ότι αυτή η μεθοδολογία δεν είναι άτοπη - με την έννοια ότι

είναι δυνατό το έργο να λειτουργήσει τελικά όπως αναμένεται (σε ποιό βαθμό;) - αλλά αυτό θα μάς βάλει σε μεγάλες περιπέτειες, τώρα μάλιστα που με την ανάληψη των Ολυμπιακών της Αθήνας δεν είναι λίγοι αυτοί που φοβούνται τον ακόμα μεγαλύτερο παραγκωνισμό της ελληνικής επαρχίας. Και όσο για τη λειτουργία των έργων, το μεγάλο βάρος δίνεται στην έρευνα για έναν φορέα διαχείρισης, που θα επωμίζεται στο διηνεκές κάθε πρόβλημα σχετικό με τον ταμιευτήρα και τα συναφή έργα.

Η έγκριση της χρηματοδότησης των 32 δις από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αναμφίβολα μια πολύ θετική εξέλιξη και μια πολύ καλή αρχή. Εκκρεμεί όμως το σοβαρότατο και ουσιαστικότερο ζήτημα των περιβαλλοντικών όρων. Είναι προφανές ότι μια αρνητική εξέλιξη μπορεί να διακυβεύσει το μέλλον και του έργου και όλης της περιοχής. Και είναι δυστυχώς γνωστό ότι στην ελληνική πραγματικότητα πρέπει κανείς να είναι προετοιμασμένος και για το χειρότερο!...

Το αν οι όροι που τέθηκαν από την τοπική κοινωνία θα γίνουν δεκτοί, το κατά πόσο θα συνυπολογιστούν τελικά στον σχεδιασμό, το πόσο θα επιβαρύνουν το κόστος, σε ποιό βαθμό θα γίνουν πράξη, το πώς θα επηρεάσουν την υλοποίηση και τη λειτουργία των έργων στο μέλλον... αυτά είναι ερωτήματα με εξαιρετικό ενδιαφέρον. Πρόσφατες κυβερνητικές εξαγγελίες ήθελαν το έργο να δημοπρατείται μέχρι τα τέλη του Οκτωβρίου (ακόμα δεν τον είδαμε Γιάννη τον είπαμε) και με την εξασφάλιση της χρηματοδότησης από την Ένωση ήθελαν τις πρώτες δημοπρατήσεις να γίνονται μέχρι το τέλος του 1997. Ούτε αυτό έχει γίνει σήμερα (Ιανουάριος 1998) - βρισκόμαστε στη φάση των διαδικασιών κατάρτισης των Τεχνικών Δελτίων.

Η οικονομία

Στο σχεδιασμό του ΥΠΕΧΩΔΕ υπήρχε εξ' αρχής ένα έργο γεωργικό - αντιπλημμυρικό και αρδευτικό. Αλλά η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί έργο περιβαλλοντι-

κό! Για να εξασφαλιστεί λοιπόν η υλοποίηση του έργου (<<πώς>> ξύπνησαν οι οικολογικές ευαισθησίες μερικών) και επειδή βέβαια... μάς λείπουν τα δις, στραφήκαμε στην Ένωση για τον περιβαλλοντικό χαρακτήρα του έργου ενώ σχεδιάσαμε εμείς το έργο όπως θέλαμε (εγγειοβελτιωτικό, Δ/νση Δ7 ΥΠΕΧΩΔΕ). Και ο κόσμος άκουσε αυτά που ήθελε ν' ακούσει - νέες υποσχέσεις. Ο κόσμος περιμένει ότι θα αποκατασταθεί το περιβάλλον και ότι θα εξασφαλιστούν οι καλλιέργειές του! Οι όροι της λεγόμενης <<Κοινής Αγροτικής Πολιτικής>> και το ότι η χώρα μας έχει στην Ευρώπη το χαμηλότερο γεωργικό εισόδημα ως ποσοστό επί του ΑΕΠ και μάλιστα με τη μεγαλύτερη τάση μείωσης είναι άραγε για τους αριθμολάγνους σχεδιαστές του μελλοντός μας ασήμαντες λεπτομέρειες;

Σίσυφεια έργα ή ο Θεός να βάλει το χέρι του... Ο πανούργος και <<κέρδιστος>> (κυνηγός του συμφέροντος) Σίσυφος της μυθολογίας τιμωρήθηκε από τους θεούς στην αιώνια καταδίκη να ανεβάζει με πολύ κόπο ένα βράχο στην κορυφή του βουνού και ένα βήμα πριν την κορυφή αυτός να κυλά κάτω - και πάλι από την αρχή... Εμείς τι χρωστάμε (συμφορά μας!) και πληρώνουμε ήδη πριν το θάνατό μας; Από τη μια θέλουμε ταμιευτήρα για τη γεωργία και από την άλλη προωθούμε και τα προγράμματα αγρανάπαυσης... Ράβε ξήλωνε δουλειά να μη μας λείπει.

Η κοινωνία

Κατά την αποξήρανση, ο κόσμος (οι ακτήμονες βέβαια!) εξαπατήθηκε. Εξασφαλίστηκε η συναίνεσή του με υποσχέσεις για νέα εδάφη και για απαλλαγή από τα κουνούπια. Φρούδες ελπίδες! Το μέγεθος της απάτης φαίνεται από την υπόθεση με τα κουνούπια: τα σχέδια προέβλεπαν την κατασκευή ταμιευτήρα σε 3-4 χρόνια. Με την επάνοδο του νερού δεν θα ξανάρχονταν λοιπόν και τα κουνούπια;... Και σα να μην έφτανε αυτό, δεν προβλέπονταν η τέλεια αποξή-

ρανση της λίμνης αλλά η διατήρηση στο κέντρο 18.000 στρεμ. νερού. Αλλά το νερό έφυγε όλο! Όλες οι μελέτες το αναγνωρίζουν, και η τελευταία μελέτη του ΥΠΕΧΩΔΕ ότι: <<με την αποξήρανση άρχισε η καταπάτηση... μεγάλες εκτάσεις καταπατήθηκαν συστηματικά από ισχυρούς οικονομικά και πολιτικά καταπατητές και δημιουργήθηκαν μεγάλες ιδιοκτησίες και κυκλώματα εκμετάλλευσής τους>>. Έγινε λοιπόν και η τέλεια αποξήρανση σε αντίθεση με τα σχέδια - διότι ήθελαν να πατήσουν και την τελευταία σπιθαμή εδάφους! Τα παράσιτα ανέκαθεν ευδοκιμούσαν στην ελληνική κοινωνία... Η αποξήρανση της λίμνης Κάρλας έχει

περάσει στην ιστορία του πολύπαθου τόπου μας σαν περιβαλλοντικό έγκλημα. Τι μάς πείθει ότι κάτι ανάλογο δεν είναι δυνατό να ξανασυμβεί; Ο κόσμος ζητά ταμειυτήρα, αλλά ποιόν ταμειυτήρα; Πού είναι το ενδιαφέρον των περιοίκων πληθυσμών για μια υπόθεση που κρίνει το μέλλον τους; Για ένα τόσο σοβαρό έργο έπρεπε πολύ περισσότερο να κινητοποιηθεί η τοπική κοινωνία!

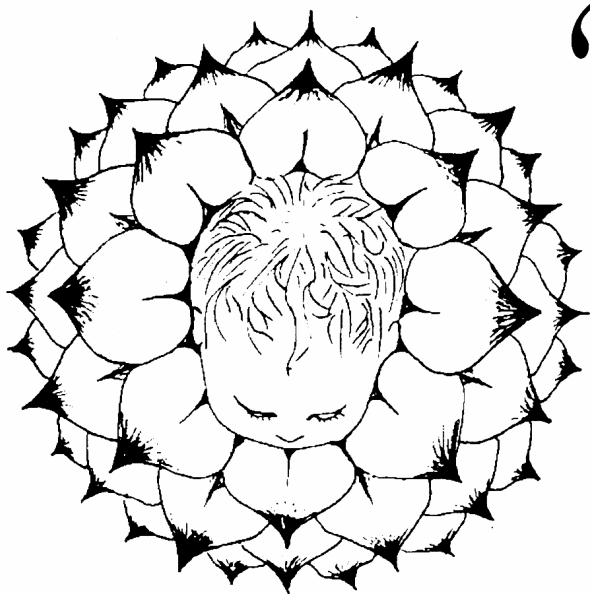
Με επιστολή τους, 5 κυνηγετικοί σύλλογοι της Μαγνησίας ζήτησαν να λάβουν μέρος επίσημα στη συζήτηση για τη δημιουργία του ταμειυτήρα της Κάρλας, μάλιστα με την υποστήριξη υπεύθυνου του Γραφείου Θήρας που έκανε λόγο για διαχείριση της πανίδας από τους κυνηγούς. Φόρεσαν το προσωπείο της οικολογίας, με απώτερο στόχο την εξασφάλιση θηραμάτων μέσα από τη συμμετοχή τους στη <<θηρευτική διαχείριση του ταμειυτήρα>>! Η Νομ. Αυτοδιοίκηση ορθά κρίνοντας τους απέκλεισε από τη συζήτηση, σε μια προσπάθεια για την διασφάλι-

ση του περιβαλλοντικού χαρακτήρα του έργου. Το καταπληκτικό αυτό γεγονός είναι ενδεικτικό του πόσο ευάλωτη είναι η ελληνική κοινωνία σε φαινόμενα αυθαιρεσίας...

Σε τελική ανάλυση, ποιός θα ωφεληθεί πρώτος από τα έργα; Οι καταπατητές ωφελήθηκαν πρώτοι τότε. Οποιος έκλεψε το αυγό θα κλέψει και το βόδι... Το νερό δίπλα τους θα ρέει άφθονο και μια που η όποια πολιτική επί των επιδοτήσεων τους αφήνει ανέγγιχτους να μπορούν να ασκούν εντατική γεωργία χωρίς να τους απασχολεί η ρύπανση που θα δημιουργούν με τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα. <<Ένα έργο τέτοιου μεγέθους είναι στην ουσία ένα αναπτυξιακό πρόβλημα, ένα έργο εθνικής εμβελείας και σημασίας που πρέπει να αντιμετωπιστεί με ευρύτατα κριτήρια... επειδή μια σωρεία προβλημάτων δρα ανασταλτικά στην ύπαρξη βιώσιμων αγροτικών μονάδων που να μπορούν να εκμεταλλευτούν στο έπακρο το όφελος των απαιτούμε-

νων επενδύσεων για την κατασκευή των έργων, η αύξηση της αξίας γης που θα επιφέρει η κατασκευή έργων τέτοιου μεγέθους δε δημιουργεί υπεραξία υπέρ του κοινωνικού συνόλου και τελικά κινδυνεύει να αποβεί σε βάρος των οικονομικά ασθενέστερων για τους οποίους ακριβώς υποτίθεται ότι τα έργα έγιναν. Η κατάτμηση των εκτάσεων προκαλεί φαινόμενα συσσώρευσης του κλήρου σε οικονομικά εύρωστους οργανισμούς, των οποίων το μέγεθος επιτρέπει τη βιωσιμότητα>>, (Μελέτη Κάρλας, Υπουργείο Προεδρίας Κυβερνήσεως - Υπηρεσίες Νέας Γενιάς - ΤΕΔΚ Ν. Μαγνησίας, Αθήνα 19 84). Είναι λοιπόν επιβεβλημένο, τονίσαμε, να επιλυθεί το ιδιοκτησιακό πρόβλημα των καταπατηθέντων εκτάσεων γύρω από την πρώην λίμνη οπωσδήποτε πριν από τη λειτουργία των έργων.

Αλήθεια, πώς θα μπορούσε να μην είναι έτσι; - το περιβάλλον δεν είναι κοινό και κοινωνικό αγαθό; ■

“Γένεση του οικολογικού ανθρώπου”

**Η μετάφραση κομματιών από το βιβλίο
“Genese de l' homme ecologique” του Michel
Odent που εκδόθηκε στη Γαλλία το 1979 έγινε
από την Αρίστη Προκοπίου μαιευτήρα - γυναικο-
λόγο στο Βόλο σαν μια προσπάθεια ευαισθητο-
ποίησης πάνω σε μαιευτικά θέματα**

Η επαναθεώρηση της ύπτιας ή της ημικαθιστής θέσης στη διάρκεια του τοκετού ουσιαστικά αναφέρεται στον πολιτισμικό μας κώδικα. Στην πραγματικότητα η ύπτια θέση μπορεί να φανεί σαν χαρακτηριστικό του πολιτισμού μας, σαν χαρακτηριστικό ολόκληρης της βιομηχανοποιημένης κοινωνίας. Η στιγμή που ο άντρας γιατρός μπήκε στο δωμάτιο του τοκετού ήταν σημαντικός σταθμός και χρονολογείται το 17ο αιώνα την εποχή του λουδοβίκου XIV. Η είσοδος του γιατρού στο δωμάτιο τοκετού συνοδεύεται από την εγκατάλειψη της μαιευτικής καρέκλας προς όφελος του κρεβατιού. Η εισαγωγή των εμβρυουλκών συμβάλλει στη γενίκευση της ύπτιας θέσης. Στην πραγματικότητα ο τοκετός από άντρα γιατρό, η ύπτια θέση και η χρήση εργαλείων που συλλαμβάνουν και έλκουν το έμβρυο, δηλαδή των εμβρυουλκών, δεν είναι παρά τρεις όψεις του ίδιου φαινομένου που δεν μπορούν να αποσυνδεθούν. [...]

Η μελέτη των προβιομηχανικών πολιτισμών δείχνει τη συχνότητα που στη διάρκεια του τοκετού προσφεύγουν σε θέσεις στα γόνατα, όρθιες,

καθιστές, βαθύ κάθισμα, δηλαδή σε κατακόρυφες θέσεις σε μια ατελείωτη σειρά εναλλαγών που αντιστοιχούν σε διαφορετικούς τρόπους να συγκρατιέσαι ή να υποστηρίζεσαι. Τα ντοκουμέντα που μάξωσαν οι ιστορικοί και οι πληροφορίες που ήρθαν από τους εθνολόγους είναι απολύτως σύμφωνα. Ο τοκετός μιας θεάς, που κάθεται σ' ένα θρόνο, του οποίου τα μπράτσα έχουν τη μορφή λεοπάρδαλης, στο στάδιο που το κεφάλι του νεογέννητου φαίνεται ήδη ανάμεσα στους μηρούς της μητέρας, μπορεί να θεωρηθεί σαν η πιο αρχαία απ' όλες τις γνωστές σκηνές γέννησης. Αποκαλύφθηκε στην Ανατολή και αντιστοιχούσε στην 7η - 6η χιλιετηρίδα προ Χριστού. Οι σκηνές τοκετού στην Αρχαία Αίγυπτο είναι πάρα πολλές. Μερικές είναι διάσημες όπως ο ο τοκετός της Κλεοπάτρας γονατιστής ή όπως ο τοκετός μιας γονατιστής γυναίκας που φέρει στους ώμους της ένα χονδροδυστροφικό νάνο που θεωρείται ότι προστάτευε τις έγκυες. Ενώ τα ελληνικά αγαλματίδια δείχνουν ότι στην Αρχαία Ελλάδα προσέφευγαν συχνά στο βαθύ κάθισμα, η ελληνική μυθολογία

δείχνει πιο προνομιά τη γονατιστή θέση με πολλές παραλλαγές. Σκεφτόμαστε τον τοκετό της Λητούς, που γονιμοποιήθηκε από το Δία και γέννησε δίδυμα τον Απόλλωνα και Αρτεμη και τον τοκετό της Θεάς μαμής στην οποία πολλοί ναοί είχαν αφιερωθεί. Τα ντοκουμέντα όσον αφορά τον τοκετό στην Προκολόμβου Αμερική είναι επίσης πάρα πολλά είτε πρόκειται για τους Ινδιάνους της Βραζιλίας, του Περού, του Ισημερινού ή του Μεξικού. Οι κοντακόρυφες θέσεις είναι κι εδώ συνηθισμένες [...]

...* Το “πρωτόγονο” δωμάτιο τοκετού είναι η πρώτη μας πηγή για πληροφορία και σκέψη. Χαρακτηρίζει ένα δωμάτιο όπου προσπαθήσαμε ταυτόχρονα να μην προσθέσουμε τίποτε και ειδικά κανένα ιατρικό εργαλείο και να μην αφαιρέσουμε τίποτε απ' αυτά που συνήθως βρίσκεις σ' ένα δωμάτιο που ζει κανείς. Οι τοίχοι όπου κυριαρχεί το καφέ είναι χρωματισμένοι με τρόπο που δεν το περιμένει κανείς σε νοσοκομειακό περιβάλλον. Οι κουρτίνες είναι πορτοκαλίες. Το φως είναι χαμηλό. Δεν υπάρχει κρεβάτι αλλά ένα χαμηλό και ευρύχωρο βάθρο καλυμμένο με πολύχρωμα μαξιλάρια καλύπτει το μισό του δωματίου. Μια γυναικολογική καρέκλα ξύλινη αποτελεί την επίπλωση. Υπάρχει πικ απ και διαθέσιμοι δίσκοι.

Ετσι το επίθετο “πρωτόγονο” ταιριάζει κάθε μέρα πιο πολύ σ' ένα

τόπο που ευνοεί τις ήπιες συμπεριφορές, που επιτρέπει να δεχτούμε το ξεπέρασμα των κεκτημένων της πολιτισμικής μνήμης, που επιτρέπει την έκφραση μιας μνήμης καταγραμμένης στις πιο βαθιές εγκεφαλικές δομές, δηλαδή την έκφραση μιας μνήμης προπολιτισμικής ή ακόμα και ζωώδους. Ετσι γρήγορα ενισχύθηκε το προαίσθημα ότι η ύπτια θέση δεν είναι καθόλου ευνοϊκή από μηχανική άποψη. Είναι εύκολο να προβλέψουμε πως πολλοί παράγοντες εμπλέκονται για να κάνουν τον τοκετό σε ύπτια θέση πιο δύσκολο και πιο επικίνδυνο.

- Μόνο η ύπτια θέση προκαλεί τη συμπίεση, από την εγκύμονα μήτρα, των μεγάλων αγγείων της κοιλιάς που είναι κοντά στη σπονδυλική στήλη, η συμπίεση της αορτής είναι αιτία που υποφέρει το έμβρυο γιατί εμποδίζει το να φτάσει αίμα στη μήτρα και στον πλακούντα. **

- Η ύπτια θέση παραμελεί τη βοήθεια της βαρύτητας. Μερικοί μπόρεσαν να μετρήσουν ότι η εξωθητική δύναμη για να βγει το κεφάλι του μωρού είναι περίπου 15 χιλιόγραμμα, με άλλα λόγια για ένα μωρό 3 κιλών η απαραίτητη δύναμη στην κάθετη θέση αποτελεί το 80% της δύναμης που χρειάζεται στην ύπτια θέση.

- Στην αυστηρά ύπτια θέση χωρίς κάμψη του κορμού ο άξονας της εξώθησης κάνει γωνία με τον άξονα προόδου της προβολής της κεφαλής, πράγμα που επιφέρει μια σπατάλη ενέργειας εύκολα μετρήσιμη.

- Στο τέλος του τοκετού η έκταση του περινέου είναι δυσαρμονική και γίνεται αποκλειστικά σε βάρος του κατώτερου περινέου.

- Είναι πιθανό ότι οι οριζόντιες θέσεις ευνοώντας τη στάση του αμνιακού υγρού μέσα στον κόλπο κατά την πρόωρη ρήξη των υμένων είναι ένας παράγοντας μικροβιακής μόλυνσης που πρέπει να λάβουμε υπόψιν μας.

- Τα προβλήματα από εισρόφηση αμνιακού υγρού φαίνονται λιγότερο πιθανά όταν το παιδί γεννιέται με το κεφάλι προς τα κάτω.

Αυτό που αγνοούσαμε πριν τη διαρρύθμιση της καινούριας αίθουσας ήταν με ποια συχνότητα οι γυναίκες θα ήξεραν να ξεχνούν σε κά-

ποιο βαθμό την πολιτισμική τους αναφορά και να βρίσκουν εναλλακτικές λύσεις [...] Υπάρχει τελικά μια ατελείωτη σειρά πιθανών θέσεων χωρίς χρονολογική σειρά. Αυτό που είναι συχνό είναι η ανάγκη αναζήτησης εναλλαγών θέσεων λόγω ασυμμετρίας της λεκάνης. Είναι χρήσιμο να θυμίσουμε ότι οι διάμετροι της λεκάνης στο ανθρώπινο είδος είναι άνισες και ότι ο ίδιος ο άνθρωπος είναι ασύμμετρος. [...] Προσπαθήσαμε μερικές φορές να καταλάβουμε ποιος τύπος γυναικών ήξερε ν' ακούει το κορμί του και να βρίσκει εναλλακτικές λύσεις για την ύπτια θέση. Είναι προφανές ότι μερικές μετανάστριες -και ανάμεσα τους αυτές που γνωρίζουμε καλύτερα οι μαροκινές- άντεχαν δύσκολα την ύπτια θέση. Αυτές κέρδιζαν πολλά από την ελευθερία που προσφέρεται στην "πρωτόγονη αίθουσα" και είναι τόσο ευαίσθητες στα ζεστά χρώματα που κυριαρχούν, όσο και στο ανθρώπινο περιβάλλον απ' όπου αποκλείεται όσο γίνεται ο άντρας γιατρός. Ανάμεσα στις ευρωπαϊές μας φάνηκε ότι μια αυθεντική οικολογική συνειδητοποίηση με επανασύσταση του καθημερινού τρόπου ζωής συνοδευόταν με καλή γνώση του σώματος, των ενστίκτων και των συναισθημάτων. Αυτό βεβαιώνει ότι η οικολογική συνειδητοποίηση -και κάθε συνειδητοποίηση γενικά- είναι περισσότερο από μια γνώση με τη συνηθισμένη έννοια, απαιτεί μια συμφωνία, μια αρμονία ανάμεσα στο λογικό εγκέφαλο και τον ενστικτώδη εγκέφαλο.

Μετά από δύο χρόνια παρατήρησης και στάσης ελάχιστα κατευθυντικής αποκτήσαμε κοντά στις επίτοκες που ήταν πιο ικανές ν' ακούσουν το κορμί τους, μια γνώση που μας επιτρέπει σήμερα να βοηθάμε πιο αποτελεσματικά τις άλλες, αυτές που χρειάζονται οπωσδήποτε ιατρική βοήθεια.

- Στη διάρκεια της πρώτης φάσης, της φάσης διαστολής του τραχήλου της μήτρας, πριν επιτραπεί να μιλάμε για "θέσεις τοκετού" η όρθια θέση με βάδιση είναι η καλύτερη συνήθως.

- Στη διάρκεια της δεύτερης φάσης η γονατιστή ή η όρθια θέση με τον κορμό να γέρνει μπροστά στη

διάρκεια των συστολών διευκολύνουν να ολοκληρωθεί η στροφή της προβάλλουσας μοίρας.

- Στο τέλος της εξωθητικής φάσης το υποστηριζόμενο βαθύ κάθισμα στη διάρκεια των ωδινών φαίνεται να είναι η πιο αποτελεσματική. Σ' αυτή τη θέση η αύξηση της πίεσης είναι η μεγαλύτερη στη μικρή πύελο με τη μικρότερη δυνατή μυϊκή προσπάθεια και τη μεγαλύτερη δυνατή χαλάρωση των μυών του περινέου. Αυτή επίσης είναι η πιο αποτελεσματική και η λιγότερο κοπιαστική για να διευκολύνει την εξώθηση του πλακούντα.

Ενα τέτοιο σχήμα θα ήταν πολύ απλοϊκό και θα ρίσκαρε την εισαγωγή μιας νέας μεθοδολογίας. Κι όμως πιστεύουμε έντονα ότι πρέπει να βοηθήσουμε τα σώματα των δυτικών γυναικών να ξαναβρούν αυτό που ξέχασαν στη διάρκεια των τελευταίων εκατονταετηρίδων. Εξάλλου από τότε που μάθαμε να είμαστε διακριτικά κατευθυντικοί και ακόμα να κάνουμε μερικές φορές χρήση της αυθεντίας παρατηρήσαμε μια θεαματική πτώση του ποσοστού των καισαρικών που τείνει να κατασταλάξει γύρω στο 6%. Ακόμα ένα τέτοιο απλοϊκό σχήμα αν το βγάλεις από τα συμπραζόμενα του θα κινδύνευε να είναι καταστρεπτικό στο βαθμό που θα ξεχάσουμε αυτό που είναι βασικό στο ρόλο αυτών που παρευρίσκονται σ' ένα τοκετό. Για να βοηθήσεις μια επίτοκο πρέπει πρώτα να τη βοηθήσεις να δεχτεί την ενδοστροφή σαν τρόπο άμυνας απέναντι στον πόνο, να τη βοηθήσεις να μπει σ' ένα επίπεδο συνειδησης που να διευκολύνει τη χαλάρωση των μυών του περινέου, να τη βοηθήσεις ν' αντιλαμβάνεται το χρόνο με διαφορετικό τρόπο, και να μην αντιστέκεται στην έκφραση των συναισθημάτων με τις κινήσεις, τη μιμική και τη φωνή. Για να βοηθήσεις μια επίτοκο συχνά προτιμάς την επικοινωνία με το άγγιγμα ή με τη φυσική επαφή και με όσο γίνεται λιγότερα λόγια. Το άγγιγμα είναι η πρώτη γλώσσα που μαθαίνουμε. ■

* Ο Μ. Odent τον καιρό της συγγραφής του βιβλίου εργαζόταν σ' ένα μαιευτήριο στο Πιτιβίε της Γαλλίας όπου είχαν δημιουργήσει τη *sallesanvae* = πρωτόγονο

** Το ίδιο αναφέρεται στη ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ του Δ. Αραβαντινού στη σελίδα 361.

ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΕΣ

Παιδιά γεια και χαρά σας.

Είμαι ένας συνάδελφος σας και ζω σε ένα χωριό της Χίου μαζί με τις κατσικούλες μου και τα άλλα μου ζώα σε ένα αγρόκτημα, όπου χρησιμοποιώ μόνο βιολογικές και φυσικές μεθόδους καλλιέργειας.

Επίσης υπάρχει στον ίδιο χώρο ένα εργαστήριο, όπου εκτός από τα εργαλεία που κατασκευάζω και τις διάφορες “πατέντες” για τις βιοκαλλιέργειες μου, δουλεύω επίσης το σίδερο και την πέτρα φτιάχνοντας από πέτρινα τέμπλα εκκλησιών μέχρι τραπέζια και φανάρια από σίδερο.

Μετά από όλα αυτά και για να προλάβω τυχόν λανθασμένες εντυπώσεις πρέπει να πω ότι δεν είμαι κανένας εργασιομανής, το αντίθετο μάλιστα. Δουλεύω αργά, οργανικά όπως και η φύση. Συμπαθώ τα άτομα που έρχονται στο χώρο των βιοκαλλιεργειών και συμπάσχω μαζί τους, ειδικά με τα άτομα εκείνα που δεν αντιλαμβάνονται τον χώρο μέσα από τελείως οικονομιστικούς όρους, αλλά που καταφεύγουν στη φύση έτσι απλά και χωρίς “λόγο”, όπως και εγώ.

Αυτού του είδους η υπακοή στην υποκειμενικότητα, απλώς μας κάνει πιο τίμιους, χωρίς να μειώνει τα αντικειμενικά μας προβλήματα που όντως υπαρκτά ταλανίζουν τον κόσμο μας μιας και έχουν την τάση να αναπαράγουν τον εαυτό τους κάθε φορά που ενστερνιζόμαστε τις αξίες και τη λογική που τα γεννά, δηλαδή την ήδη εγκαθιδρυμένη αντικειμενικότητα.

Για τους τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων της κάθε καλλιέργειας και τη συγκέντρωση στοιχείων που επιχειρεί η ομάδα σας έχω να πω το εξής...

1. Κάθε μέρα κάνω τυρί και μυζήθρα. Τον τσίρο που μένει τον χρησιμοποιώ με πολλούς τρόπους. Στην αρχή ράντιζα με αυτόν (τον ορό του γάλακτος αυτό που μένει όταν πάρουμε το τυρί), τις ντομάτες μου με πολύ καλά αποτελέσματα. Αργότε-

ρα άρχισα να συντηρώ το “κεφίρ” (την πυτιά, τον μύκητα του κεφίρ) μέσα στον τσίρο. Έτσι ανακάλυψα ένα δυνατό αντισηπτικό γεμάτο ευεργετικούς μικροοργανισμούς που παράλληλα αλλάζει και το pH των φύλων με αποτέλεσμα να μην τα αναγνωρίζουν τα ζουζούνια. Χρησιμοποιήστε τα κατά κόρον. Κάνει καλό και στο χώμα. Αραιώστε το με 50-

70% νερό.

2. Αλέθω τα φύκια της θάλασσας στο μύλο ζωοτροφών. Το κάνω αλεύρι και το βάζω στο βαρέλι μαζί με λίγη μαγιά ψωμιού, ζουμί από το βαρέλι με την αραιωμένη κουτσουλιά και ότι άλλο θα επιτάχυνε τη ζύμωση, για παράδειγμα λίγο κεφίρ (όχι φυσικά τον μύκητα του κεφίρ). Είναι το καλύτερο λίπασμα. Αραιωμένο φυσικά για ριζοπότισμα.

3. Δεξιά και αριστερά οι γειτόνοι μου, εκτός του ότι μου σκοτώνουν τις γάτες μου με τα δηλητήρια που βάζουν έχουν σχεδόν καταστραφεί. Τα ποντίκια τρώνε τις άκρες από τα καρπούζια τους, τρώνε τα φασολάκια και ότι άλλο μπορείτε να φανταστείτε. Ο κήπος μου είναι σαν να μην έχει ποντίκια. Μια δαγκωνίτσα σε ένα ξυλαγγουράκι πριν λίγες ημέρες, σήμερα που το έκοψα είχε επουλωθεί τελείως. Τι κάνω; Έχω γά-

τες, φίδια, δύο μεγάλες κουκουβάγιες που τις προσέχω πολύ και ένα... αεροβόλο με ένα καλό φακό για τη βραδινή μου βόλτα, ειδικά στο στάβλο.

4. Κάθε αγρόκτημα που θέλει να λέγεται οργανικό, πρέπει να διαθέτει και τα ζώα του. Οσον αφορά την τσουκνίδα σαν εχθρό των ζιζανίων όπως ισχυρίστηκε κάποιος “βιοκαλ-

λιεργητής” γνωστός απατεώνας όταν τον είδαν να ραντίζει με κάποιο υγρό ανάμεσα στις γραμμές των φυτών και αλήθεια να ήταν δε θα το χρησιμοποιούσα. Κάθε απόγευμα που οι κατσικούλες μου με βλέπουν να πηγαίνω στον κήπο με το καρότσι, χοροπηδούν και παίζουν ευτυχισμένες, γιατί σε λίγο θα φάνε λαχταριστά αγριόχορτα, καταπράσινα που θα μαζευτούν από τις γραμμές των φυτών του κήπου. Τα αγριόχορτα που βρίσκονται ανάμεσα στις γραμμές των φυτών μου, όχι μόνο δε βλάπτουν αλλά προστατεύουν και το χώμα. Έτσι σε τούτο εδώ το κτήμα δεν υπάρχουν ζιζάνια αλλά μόνο χόρτα με τα οποία ταιίζουμε τα ζώα μας. Είναι μια άλλη οπτική γωνία και ένα άλλος τρόπος ζωής. Ζιζάνια υπάρχουν μόνο μέσα στο ανθρώπινο μυαλό...

Φίλοι μου ασχοληθείτε με την ποιή-

ση. Αντιμετωπίστε όποιον και ότi την προδίδει, συνήθως στο όνομα της... αντικειμενικότητας.

ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ

Θα πρέπει να προβληματιστούν όλοι οι οικολόγοι του κόσμου με την τερατώδη σπατάλη ενέργειας της τουριστικής βιομηχανίας. Τα κεφάλαια που διακινεί, ξεπερνούν αυτά του εμπορίου πετρελαίου, σε παγκόσμιο επίπεδο και σύντομα θα φθάσουν το εμπόριο όπλων, αν δεν το έχουν κάνει ήδη.

Υπάρχουν στοιχεία αλλά και με λίγη σκέψη μπορεί ο καθένας να δει ότi η τουριστική βιομηχανία είναι οχλούσα και αντισοικολογική. Πέρα από τη σπατάλη ενέργειας (διάνοξη δρόμων, κτίσιμο ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων, κατασκευή αυτοκινήτων και μηχανακιών για ενοικίαση) με ότi αυτό συνεπάγεται δηλαδή την καταστροφή του περιβάλλοντος και την εξάντληση των φυσικών πόρων, υπάρχει επίσης το πολύ σοβαρό πρόβλημα της καταστροφής των ανθρώπινων σχέσεων με τη μετατροπή τους σε ψεύτικες, υποκριτικές και σχέσεις εκμετάλλευσης (βλέπε αφίσα του υπουργείου τουρισμού).

Η τουριστική βιομηχανία περιέχει, συντηρεί και αναπαράγει τον αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών και των ανθρώπων. Πολεμά με όλα τα μέσα, ειδικά με την παραπληροφόρηση και την τρομοκρατία κάθε ανάπτυξη προσωπικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων όπως αγάπη, φιλία, φιλοξενία γιατί ό,τι αποεμπορικοποιεί τις ανθρώπινες σχέσεις θίγει τα συμφέροντά της και σημαίνει αυτόματως το τέλος της.

Οι φίλοι μου για παράδειγμα απ' όλο τον κόσμο μένουν στο σπίτι μου όταν έρθουν

στην Ελλάδα. Πάνε βόλτα μαζί μου με το αμάξι, με τη μηχανή και τα ποδήλατά μου. Κανείς δεν προσπαθεί να τους τα "αρπάξει", χαμογελώντας τους από συμφέρον και δεν τους λέει μπαρούφες για να τους πείσει. Ακούν και βλέπουν την αλήθεια όπως αυτή είναι στην πραγματικότητα και μαθαίνουν να την αγαπούν και να τη σέβονται όπως ακριβώς αγαπούν και σέβονται εμένα,

νοικιάζοντας τα.

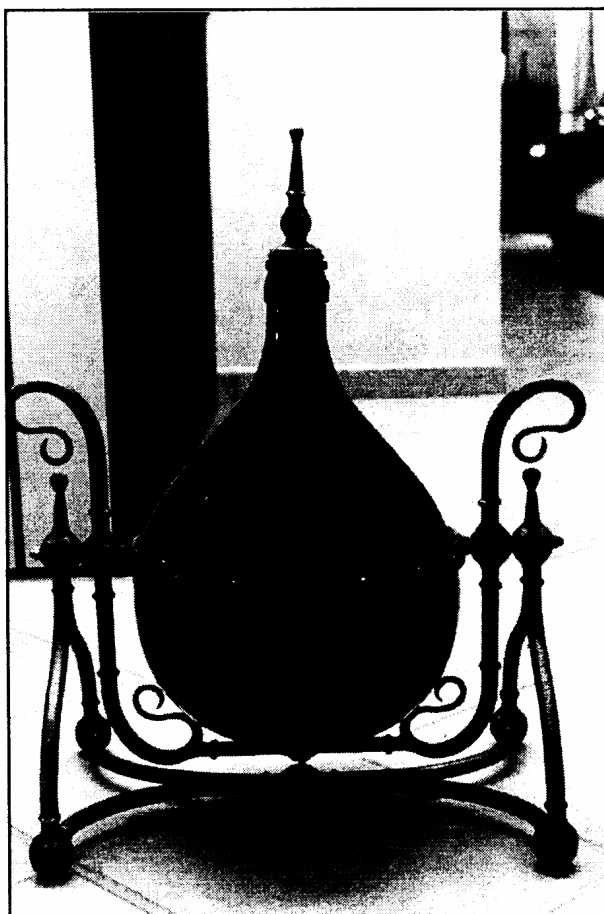
Ακόμη το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, από παράνομες δραστηριότητες όπως το εμπόριο όπλων και ναρκωτικών, που επιτυγχάνεται κατά κανόνα μέσα στην τουριστική βιομηχανία, προσκρούει πάνω στον τρόπο της ζωής μας και τις αξίες που αυτός αναπτύσσει.

Τα τερατώδη ποσά ενέργειας και κεφαλαίων που σπαταλά η τουριστική βιομηχανία, μαζί με αυτά της πολεμικής βιομηχανίας που όντως σύμμαχος και αλληλένδετες, όσο και αν αυτό ακούγεται περίεργο, θα έπρεπε να διατεθούν για το πραγματικό καλό της ανθρωπότητας ή να μην διατίθενται καθόλου. Αυτό είναι κάτι που δεν μπορούν να το αποφασίσουν οι κάθε είδους μάντζερ της καταναλωτικής κοινωνίας, αλλά εμείς οι ίδιοι με το να αρνηθούμε να είμαστε καταναλωτικά τόσο "αγαθοί" που με την αυταπάτη της προσφερόμενης ανεξαρτησίας, να μετατρεπόμαστε σε αντικείμενα χρήσιμα μόνο στο απάνθρωπο οικονομικό σύστημα που μας ανεξαρτητοποιεί, δηλαδή μας διαιρεί για να πολλαπλασιαστούν οι ανάγκες μας μέχρι τελικής εξόντωσης.

Αντισταθείτε στην αλλοτρίωση

Γεια και χαρά σας

Θανάσης Γεωργουλής
Βολισσός Χίου

ΦΑΣΟΛΙΑ

PHASEOLUS VULGARIS

Οικογένεια ψυχανθών (Leguminosae)

Στοιχεία καλλιέργειας

Τα φασόλια κατάγονται από την Κεντρική και νότια Αμερική

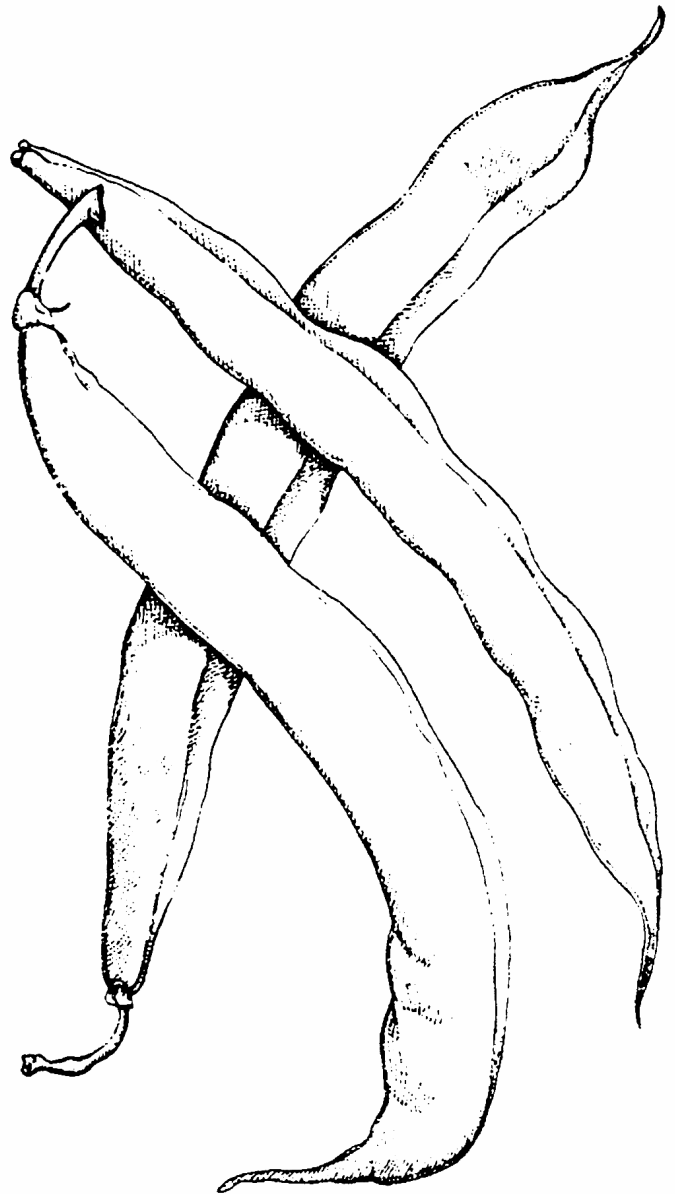
Ανάλογα με το ύψος του φυτού διακρίνονται σε νάνα (25-40 cm), ημιαναρριχώμενα (50-120 cm) και αναρριχώμενα (πάνω από 120 cm). Η ρίζα τους είναι πασσαλώδης, φθάνει σε βάθος 90-120 cm και εκτείνεται περιφερειακά σε ακτίνα 30-50 cm. Η παραμικρή διατάραξη του ριζικού συστήματος εμποδίζει την ανάπτυξη των φυτών γι' αυτό αποφεύγουμε οποιουσδήποτε χειρισμούς κοντά στη ρίζα. Όταν είναι ανάγκη καλύτερα να κόψουμε, παρά να ξεριζώσουμε ένα φυτό.

Η σπορά γίνεται 1-2 βδομάδες μετά τους τελευταίους αναμενόμενους παγετούς. Όταν τα λουλούδια της μηλιάς αρχίζουν να δένουν, λίγο πριν αρχίσουν να σκάνε τα μάτια του αμπελιού, όταν ο τόπος δε φοβάται όψιμες παγωνιές ή πολλές βροχές τότε πρέπει να σπέρνονται τα πρώιμα φασόλια. Τα καλλιεργούμε για φρέσκα και ξερά (όσπρια). Αν τα καλλιεργήσουμε για φρέσκα τότε μπορούμε να σπέρνουμε τις νάνες ποικιλίες, που έχουν το χαρακτηριστικό να εμφανίζουν σχεδόν όλα τα άνθη ταυτόχρονα, κάθε βδομάδα ώστε να έχουμε διαδοχικές συγκομιδές, διαφορετικά έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε 2-3 σπορές στην καλλιεργητική περίοδο, την τελευταία σπορά 12 βδομάδες πριν τον πρώτο αναμενόμενο παγετό. Οι ημιαναρριχώμενες και οι αναρριχώμενες ποικιλίες, έχουν σχεδόν συνεχή άνθηση και πολλές φορές έχουν άνθη μέχρι να έρθουν τα πρώτα κρύα του Φθινοπώρου. Γι' αυτό κάνουμε μόνο μια σπορά στην καλλιεργητική περίοδο.

Είναι φυτό που αγαπά τον ήλιο και τη μεγάλη μέρα (κυρίως οι αναρριχώμενες ποικιλίες) ανέχεται όμως και τη μερική σκιά.

Όσον αφορά το έδαφος τα φασολάκια καλλιεργούνται σε ποικιλία εδαφών από ελαφρά αμμοπηλώδη έως συνεκτικά ιλυοπηλώδη, αρκεί να έχουν άφθονη οργανική ουσία και να είναι καλοδουλεμένα. Όταν φυτρώνουν σπρώχνουν πρώτα πάνω τις δύο κοτυληδόνες και για να μπορέσουν να βγουν από το έδαφος, δε θα πρέπει να έχει σχηματιστεί "κρούστα", αντίθετα πρέπει να είναι ψιλοχωματισμένο. Σε πολύ υγρά εδάφη τα φυτά παρουσιάζουν ανθόρροια γι' αυτό πρέπει να τα καλλιεργούμε σε όρχους, ή σε αναχώματα (στο πλάι της αυλακίας), ή σε υπερυψωμένες κλίνες για να στραγγίζει καλά το έδαφος. Το ευνοϊκότερο PH για την

Χατζηπαναγιώτου Μένη

καλλιέργεια των φασολιών βρίσκεται μεταξύ του 5,8 - 6,5, έχουμε όμως πολύ καλές αποδόσεις και με PH κοντά στο 8.

Σαν φυτά που ανήκουν στην οικογένεια των ψυχανθών έχουν ανάγκη από μικρές ποσότητες αζώτου (στην πραγματικότητα η ωρίμανση καθυστερεί αν λιπάνουμε με μεγάλες ποσότητες) και αυτό ισχύει περισσότερο για τα ξηρά (όσπρια) παρά τα νωπά). Επίσης έχουν ανάγκη

από μέτριες ποσότητες καλίου και φωσφόρου. Αν λιπάνουμε με κοπριά (2 τον στρέμμα), θα πρέπει να τη ρίξουμε κατά την προηγούμενη καλλιέργεια. Μελέτες έχουν δείξει ότι κόμποστ που προέρχεται από φλοιούς δέντρων αυξάνει τις αποδόσεις των φασολιών. Ανάλογο αποτέλεσμα έχουμε (κυρίως στις αναρριχώμενες ποικιλίες), αν χρησιμοποιήσουμε κόμποστ από άχυρα σικάλης. Καλό επίσης θα ήταν να “μπολιάσουμε” το έδαφος με βακτήρια, ανάλογα με τον τύπο των φασολιών, πριν τη σπορά ώστε να έχουμε αποτελεσματική αζωτοδέσμευση και καλή ανάπτυξη. Προσοχή στην ημερομηνία λήξης της συσκευασίας.

Ψεκάζουμε 2-3 φορές στη διάρκεια της καλλιεργητικής περιόδου, με εκχύλισμα φυκιών για να προλάβουμε ελλείψεις ιχνοστοιχείων και για να βοηθήσουμε την ανάπτυξη των φυτών. Εκτός από το κόμποστ μπορούμε να ρίξουμε την Ανοιξη ένα γενικό λίπασμα βραδείας απελευθέρωσης.

Γενικά φροντίζουμε να μην αγγίζουμε τα φυτά όταν είναι υγρά για να αποφύγουμε μετάδοση ασθενειών μετά τη συγκομιδή κομποστοποιούμε τα φυτικά υπολείμματα και δεν καλλιεργούμε φασόλια στο ίδιο μέρος για τουλάχιστον 3 χρόνια. Τα ξηρά φασόλια δεν καλλιεργούνται στο θερμοκήπιο.

Σπορά και περιποιήσεις των φυτών

Η σπορά έξω στην ύπαιθρο γίνεται όπως είπαμε πριν αφού περάσουμε οι όψιμοι παγετοί. Η θερμοκρασία του εδάφους πρέπει να είναι τουλάχιστον 16°C. Η βέλτιστη θερμοκρασία εδάφους για το φύτευμα κυμαίνεται μεταξύ 16-30°C και για την ανάπτυξη των φυτών μεταξύ 21-27°C κατά τη διάρκεια της ημέρας. Αν θέλουμε να πετύχουμε πρωιμότητα σπέρνουμε νωρίτερα και αν τα φυτά καταστραφούν επαναλαμβάνουμε τη σπορά.

Η σπορά, (μέσα στα αυλάκια) γίνεται κατά γραμμές για τα νάνα και κατά θέσεις (όρχους) για τα αναρριχώμενα. Για τα πρώτα οι αποστάσεις είναι 30-60cm μεταξύ των γραμμών και 10-15 cm επί των γραμμών. Αυτές εξαρτώνται από την ποικιλία και την εδαφική υγρασία, ενώ μπορούμε να ρίξουμε και πάνω από ένα σπόρο, κατά θέση, επί της γραμμής. Για τα αναρριχώμενα οι αποστάσεις κυμαίνονται μεταξύ 60-120 cm προς όλες τις κατευθύνσεις. Σε κάθε όρχο σπέρνονται 4-6 σπόροι και στο τέλος αφήνονται 3-4 φυτά.

Η σπορά μπορεί να γίνει και σε γραμμές και τα φυτά να στηριχτούν σε σύρματα, γιατί τα αναρριχώμενα έχουν ανάγκη από υποστήριξη, γι' αυτό χρησιμοποιούμε πασσάλους ή καλάμια τα οποία τοποθετούμε στο χώμα πριν ή κατά τη σπορά και πάνω σ' αυτά περιελίσσονται τα φυτά.

Επίσης μπορούμε να δέσουμε 3-4 πασσάλους στην κορυφή κάνοντας (τριγωνικές ή τετραγωνικές) πυραμίδες για να έχουν καλύτερη στήριξη. Αν χρησιμοποιήσουμε σύρματα, τα φυτά αναρριχώνται σε σπάγγο που συνδέει το κάθε φυτό με το σύρμα.

Τα φασόλια τα σπέρνουμε σε βάθος 2,5 - 4 cm για Ανοιξιάτικη καλλιέργεια και 5 cm για φθινοπωρινή. Για να

σπείρουμε ένα στρέμμα χρειαζόμαστε 4-6 kg σπόρο. Απαιτούνται 4-10 μέρες για να φυτρώσουν.

Για να βοηθήσουμε στην πρόληψη ασθενειών και να επιταχύνουμε το φύτευμα, μπορούμε να εμβαιπίσουμε το σπόρο σε εκχύλισμα κόμποστ (μισό κιλό κόμποστ σε 10 lit νερό για 24 ώρες) για 25 λεπτά πριν τη σπορά.

Για να ελέγξουμε τα αγριόχορτα θα πρέπει να κάνουμε 2-4 πολύ προσεκτικά επιφανειακά σκαλίσματα ώστε να μην βλάψουμε το ριζικό τους σύστημα. Το πρώτο σκάλισμα γίνεται όταν τα φασόλια έχουν 2,3 φύλλα στα 10 cm, το δεύτερο μόλις αρχίσουν να ανθίζουν και το τρίτο στο δέσιμο των λοβών. Αποφεύγουμε να ποτίσουμε μετά τη σπορά και μέχρι να βγουν οι κοτυληδόνες από το έδαφος για να μην σχηματιστεί κρούστα. Αν θέλουμε να σπείρουμε και το έδαφος είναι ξηρό, κατακλύζουμε τα αυλάκια πριν τη σπορά και όταν το χώμα έλθει στο ρώγο του, σπέρνουμε.

Η ποσότητα και η συχνότητα της άρδευσης εξαρτώνται από το αν πρόκειται για ξηρά ή νωπά φασόλια. Κρίσιμη περίοδος άρδευσης είναι κατά την ανθοφορία και κατά τον σχηματισμό και ανάπτυξη των λοβών. Σταματάμε τα ποτίσματα μόλις αρχίσουν τα φυτά να δένουν καρπούς γιατί ρίχνουν τα άνθη, ξαναποτίζουμε αμέσως μετά τη συγκομιδή.

Παραγωγή σπόρου

Για να παράγουμε σπόρο, διαλέγουμε τα πρωιμότερα φυτά και τα αφήνουμε να ωριμάσουν τελείως. Τα φασόλια ανιογονιμοποιούνται.

Παρακολουθούμε τα φυτά που είναι για σπόρο και απομακρύνουμε όσα παρουσιάζουν συμπτώματα ασθενειών ή χαρακτηριστικά που ξεφεύγουν απ' αυτά της ποικιλίας που θέλουμε να κρατήσουμε. Αφού ξεραθούν τα φυτά ή οι λοβοί τα μεταφέρουμε στην αποθήκη για να τα ξεσοριάσουμε.

Παλιές ποικιλίες

Στις νάνες έχουμε τα κίτρινα και καναρινιά, τα άσπρα βουτυράτα με λοβούς χωρίς ίνες, τα φασόλια Καρατζόβας με μικρό και στρογγυλό σπέρμα. Στις αναρριχώμενες έχουμε τα μακαρόνια με μακριούς κυλινδρικούς λοβούς χωρίς ίνες, τα φραγκοφάσουλα με επιμήκεις και πεπλατυσμένους λοβούς, τους γίγαντες και αϊσέδες με πλατείς λοβούς. Επίσης αναφέρονται και οι παρακάτω ποικιλίες:

Άσπρα Τσαουλιά πολιτικά με σπόρους άσπρους νεφροειδείς, πλακωτούς καλλιεργούνται για χλωρά. Είναι αναρριχώμενα με άσπρα άνθη.

Μελιτζανιά αντριώτικα, νάνα με σπόρους μακρούς σχεδόν κυλινδρικούς, ζουλιγμένους στο πλάι, χρώμα μελιτζανί και άσπρα άνθη (ελαφριά απόχρωση μενεξελιά. Πρώιμα, καλλιεργούνται για χλωρά.

Σοκολατιά τσαουλιά μοιάζουν με τα προηγούμενα αλλά είναι αναρριχώμενα και το χρώμα του σπόρου είναι σοκολατί.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΦΑΣΟΛΙΟΥ

Φυσιολογικές παθήσεις

Τα φυτά δεν αναπτύσσονται

Αν το φύτευμα είναι αποτυχημένο και τα φυτά που φύτεψαν δεν αναπτύσσονται καλά, πιθανότατα φταίει το γεγονός ότι η σπορά έγινε σε πολύ κρύο έδαφος.

Πολύ σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της καλλιέργειας παίζουν οι πρώτες 2-3 ώρες κατά τις οποίες οι σπόροι είναι στο χώμα. Αν το έδαφος δεν έχει ζεσταθεί αρκετά, καλύτερα να σπείρουμε το απόγευμα παρά το πρωί.

Πτώση ανθέων και καρπών

Οι ισχυροί ξηροί άνεμοι που συνοδεύονται από εδαφική υγρασία έχουν σαν αποτέλεσμα την ανθόροια και καρπόροια. Επίσης ανθόροια προκαλεί και η υπερβολική ξηρασία.

Εμφανίζονται άνθη αλλά δε σχηματίζονται λοβοί

Αυτό το φαινόμενο μπορεί να είναι αποτέλεσμα υπερβολικής θερμοκρασίας, μηχανικού τραύματος ή έλλειψης ψευδαργύρου. Οι ζεστές μέρες με θερμοκρασία πάνω από 30°C, η δυνατή βροχή ή το δυνατό πότισμα με τεχνητή βροχή μπορεί να προκαλέσουν πτώση των ανθέων. Σ' αυτή την περίπτωση περιμένουμε καινούρια ανθοφορία. Η έλλειψη ψευδαργύρου μπορεί να προκαλέσει πτώση των λοβών. Για να προλάβουμε το πρόβλημα ψεκάζουμε τα φυτά με εκχύλισμα φυκιών. **Κιτρινίζουν τα φύλλα και η ανάπτυξη του φυτού σταματά.** Πιθανή έλλειψη αζώτου. Συνήθως έχουμε αυτό το πρόβλημα αν το έδαφος νεροκρατεί. Για να το αντιμετωπίσουμε ψεκάζουμε τα φύλλα και κάνουμε ριζοπότισμα με ιχθυογαλακτώματα ή τσάι από ιχθυάλευρα. Προληπτικά προσθέτουμε κόμποστ στο έδαφος και φροντίζουμε τη στράγγιση.

Στα φύλλα σχηματίζονται κίτρινα καρουλιασμένα περιθώρια.

Τα συμπτώματα αυτά συμβαδίζουν με υψηλή αλατότητα στο έδαφος. Για να τα αποφύγουμε καλλιεργούμε σε υπερυψωμένες κλίνες όπου έχουμε ενσωματώσει μεγάλες ποσότητες κόμποστ και ποτίζουμε με διήθηση.

Τα άκρα των βλαστών μαυρίζουν και νεκρώνονται, τα φυτά δεν αναπτύσσονται (εικόνα 1,1)

Ελέγχουμε το έδαφος για έλλειψη ασβεστίου. Φροντίζουμε να κάνουμε προσεκτικό πότισμα και προσθέτουμε στο έδαφος γύψο ή μαρμαρόσκονη αν το PH είναι κάτω από 6,2.

Ασθένειες

Ανθρακας των φασολιών

Σχηματίζονται επιμήκεις ή δακτυλωτές μαύρες βυθιζόμενες κηλίδες, διαμέτρου περίπου 1 cm στα φύλλα τους βλαστούς και τους λοβούς που φθάνουν μέχρι τα σπέρματα (εικόνα 1,2) Σε συνθήκες υγρασίας έχουν

χρώμα καστανωπό. Προληπτικά χρησιμοποιούμε ανθεκτικές ποικιλίες, απολυμαίνουμε το σπόρο και εφαρμόζουμε 4ετή αμειψισπορά. Ψεκάζουμε με θειάφι ή χαλκό κάθε 7-10 μέρες όταν έχουμε πρόβλημα (όχι κοντά στις μέρες της συγκομιδής), περιορίζουμε την άρδευση στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και αποφεύγουμε να δουλεύουμε κοντά στα φυτά όταν είναι υγρά.

Βακτηριώσεις

Τα συμπτώματα περιλαμβάνουν μικρές μαύρες κηλίδες στα φύλλα που περιφερειακά είναι κίτρινες σαν φωτοστέφανο. (εικόνα 1,3) Στους βλαστούς και στους μίσχους οι κηλίδες είναι αρχικά λαδόχρωμες και κατόπιν καστανοκόκκινες.

Παρόμοια είναι τα συμπτώματα στους λοβούς και στα σπέρματα. Η ασθένεια αυτή δε θεραπεύεται. Απομακρύνουμε και καταστρέφουμε τα προσβεβλημένα φυτά και τα γειτονικά τους. Φροντίζουμε να στραγγίζει καλά το έδαφος και να αερίζονται τα φυτά. Περιορίζουμε τα ποτίσματα, αποφεύγουμε την τεχνητή βροχή, δε συγκομίζουμε με υγρό καιρό. Εφαρμόζουμε 3ετή αμειψισπορά.

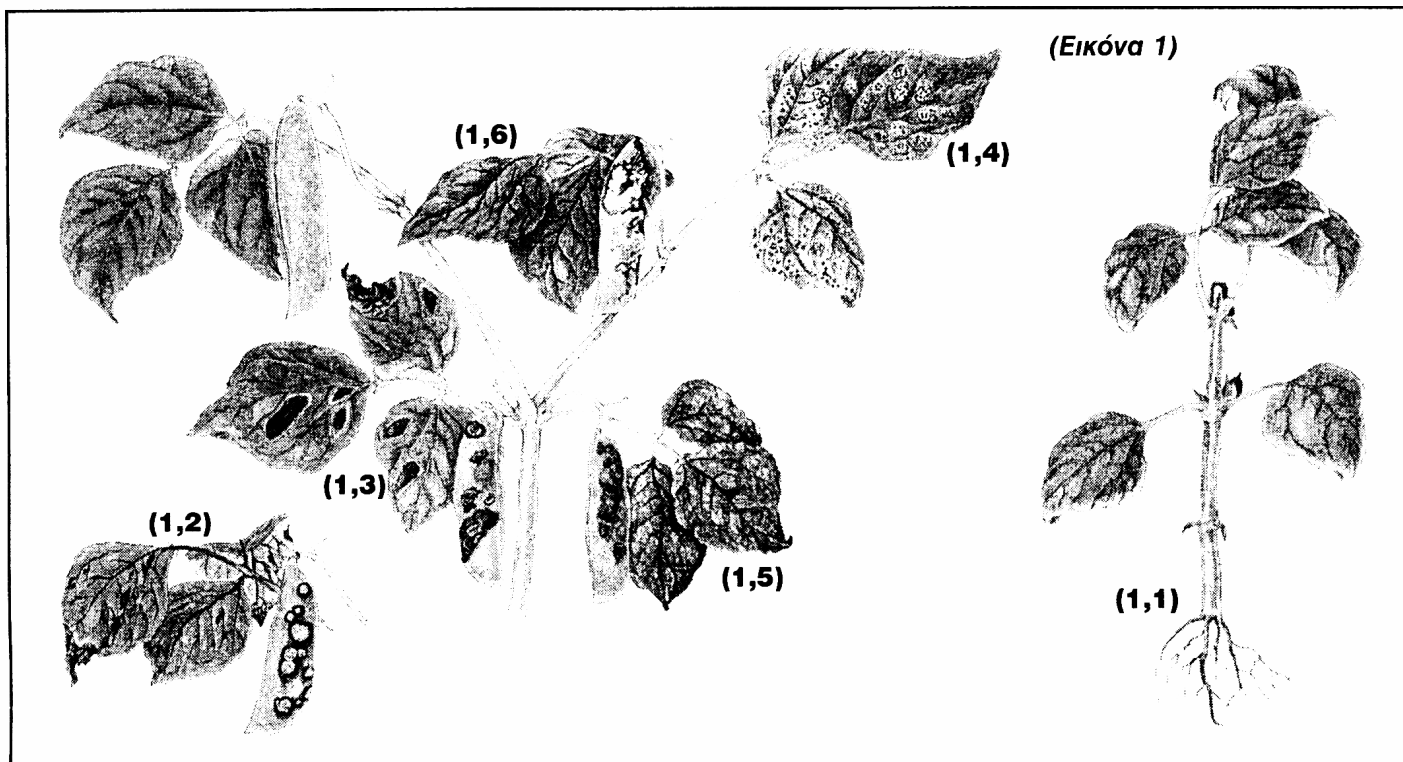
Σκωρίαση

Εμφανίζονται φλύκταινες στα φύλλα και σπάνια στους λοβούς. Παρατηρούνται μάζες σπορίων με κοκκινωπό ή καφετί χρώμα (εικόνα 1,4) Τα συμπτώματα εμφανίζονται πρώτα στην κάτω πλευρά των φύλλων και αργότερα στα στελέχη. Τα φύλλα πολύ γρήγορα κιτρινίζουν, ξηραίνονται και πέφτουν. Εμφανίζεται κυρίως τις χρονιές με πολύ υγρασία, μειώνοντας την εμπορική αξία των λοβών. Ψεκάζουμε με βρέξιμο θειάφι ή σκονίζουμε με θειάφι (όταν ο καιρός τα επιτρέπει) κάθε 7-10 μέρες, μέχρι να ελέγξουμε την ασθένεια. Φροντίζουμε να κάνουμε αραιές σπορές, να μειώσουμε τις αρδεύσεις και χρησιμοποιούμε ανθεκτικές ποικιλίες.

Μωσαϊκό των φασολιών

Στα σημάδια από προσβολή κοινού μωσαϊκού, περιλαμβάνονται ελαφριοί ή έντονοι μεταχρωματισμοί (ανάλογα με την ποικιλία), με ρυτιδώσεις κατά μήκος της κεντρικής νεύρωσης των φύλλων, ενώ τα άκρα των μικρών φύλλων λυγίζουν.

Όταν τα φυτά μας έχουν προσβληθεί από κίτρινο μωσαϊκό έχουμε εναλλαγές πράσινου και κίτρινου χρώματος στα φύλλα, (το πράσινο υπερισχύει), ενώ τα φύλλα ρυτιδώνουν. Τα φυτά γίνονται νάνα και θαμνόμορφα. Μερικές φορές μπορεί να έχουμε κοκκινίσματα και νεκρώσεις του ελάσματος ή των νευρώσεων των φύλλων και νεκρώσεις κορυφών (εικ. 1,5). Αν τα φασόλια προσβληθούν συγχρόνως και από τον ιό του μωσαϊκού του αγγουριού, μπορεί να έχουμε πολύ σοβαρές ζημιές. Η πρώτη ίωση μεταδίδεται κυρίως με μολυσμένο σπόρο αλλά και τις αφίδες, ή δεύτερη μόνο με τις αφίδες. Για τον έλεγχο τους χρησιμοποιούμε ανθεκτικές ποικιλίες, υγιή σπόρο και όταν εμφανιστούν συμπτώματα ξεριζώνουμε και καταστρέφουμε τα άρρωστα φυτά. Καταπολεμούμε τις αφίδες.

(Εικόνα 1)

Τήξεις φυταρίων

Παρατηρούμε νέκρωση των ριζών και σάπισμα του λαιμού. Τα νεαρά φυτάρια νεκρώνονται κατά θέσεις. Τα συμπτώματα οφείλονται σε μύκητες εδάφους. Αν έχουν προσβληθεί εκτός από πύθιο ή ριζοκτονίαση και από φουζάριο εκτός από καστανό σάπισμα στο λαιμό και κιτρίνισμα της βάσης των φύλλων έχουμε και νανισμό των φυτών. Προληπτικά χρησιμοποιούμε υγιή απολυμασμένο σπόρο και ανθεκτικές ποικιλίες. Φροντίζουμε επίσης να έχουμε καλό αερισμό και να στραγγίζει καλά το έδαφος. Η καλλιέργεια σε υπερυψωμένες κλίνες και η ενσωμάτωση μεγάλης ποσότητας κόμποστ βοηθούν στην πρόληψη. Για τον ίδιο λόγο ψεκάζουμε, με εκχυλίσματα φυκιών κάθε 15 μέρες.

Σκληρωτινίαση

Τα συμπτώματα αυτής της ασθένειας είναι άσπρο μαλακό σάπισμα του λαιμού, των στελεχών και στη συνέχεια των φύλλων και των λοβών. Για την αντιμετώπισή της αποφεύγουμε τα πολύ υγρά χωράφια. Χρησιμοποιούμε ανθεκτικές ποικιλίες, εφαρμόζουμε αμειψισπορά και κάνουμε ριζοποτίσματα και ραντίσματα με χαλκό. Υπόψιν ότι ο χαλκός δρα αρνητικά στη ζωή του εδάφους και δεν πρέπει να χρησιμοποιείται σε ψεκασμούς κοντά στη συγκομιδή.

Ωίδιο

Οταν έχουμε προσβολή από ωίδιο τα φύλλα καλύπτονται από μια αλευρόμορφη επάνθηση, κιτρινίζουν και ξηραίνονται ενώ τα φυτά παύουν να αναπτύσσονται. (εικόνα 1,6) Αν ο καιρός είναι ζεστός όχι βροχερός μπορεί να έχουμε σοβαρές ζημιές στα νέα φυτά. Ψεκά-

ζουμε με θειάφι.

Εχθροί

Κοφτοσκούληκα

Οταν έχουν επίθεση από κοφτοσκούληκα τα νεαρά φυτάρια εμφανίζονται κομμένα στο λαιμό πάνω στη γραμμή του εδάφους. Για την αντιμετώπισή τους βλέπε τεύχος 2 σελ. 16 και τεύχος 6 σελ. 17.

Αφίδες

Τα φασόλια προσβάλλονται από τη μαύρη και πράσινη αφίδα. Τα φύλλα καρουλιάζουν. Για την αντιμετώπισή της βλέπε τεύχος 4 σελ. 17.

Ακάρεα (τετράνυχος)

Τα φύλλα που έχουν προσβληθεί από τετράνυχο παρουσιάζουν χαλκοκίτρινους μεταχρωματισμούς και ολόκληρο το φυτό ξηραίνεται. Στην κάτω επιφάνεια των φύλλων μπορούμε να διακρίνουμε σταχτόχρωμα νήματα μέσα στα οποία κινούνται κιτρινωπά ακάρεα. Για την αντιμετώπισή τους ψεκάζουμε με πίεση νερό κατά τη διάρκεια της νύχτας, στην κάτω πλευρά των φύλλων 3 φορές νύχτα παρά νύχτα. Αν δεν τα ελέγξουμε ψεκάζουμε με εντομοκτόνα σαπούνια 3 φορές κάθε 5-7 μέρες.

Αλευρώδης

Συνήθως προσβάλλει φασόλια που καλλιεργούνται σε θερμοκήπια. Στο μελόσταγμα που εκκρίνουν αναπτύσσονται φυτοπαθογόνοι μύκητες και τα φυτά αδυνατίζουν. Οταν κουνήσουμε ένα προσβεβλημένο φυτό εμφανίζονται σαν άσπρο σύννεφο. Για να ελέγξουμε τους αλευρώδεις χρησιμοποιούμε κίτρινες κολλώδεις παγί-

δες. Στο εμπόριο κυκλοφορεί το παράσιτο *Encarsia Formosa*. Επίσης σε περίπτωση προσβολής μπορούν να ψεκάσουμε με εντομοκτόνα σαπούνια κάθε 2-3 μέρες για 2 βδομάδες και προληπτικά κάθε 15 μέρες. Σε έντονη προσβολή ψεκάσουμε με πύρεθρο 2 φορές κάθε 3 μέρες.

Βρούχος

Είναι ένα μικρό μαύρο σκαθάρι με σκούρα πράσινα στίγματα, μήκους 2,5 mm με λευκά αβγά που τα γεννά στα σπέρματα και λευκή λάρβα. (εικόνα 2) Προσβάλλει τους λοβούς στον αγρό το έντομο όμως εμφανίζεται και πολλαπλασιάζεται σε μεγάλο βαθμό στην αποθήκη όπου κατατρύπα τους σπόρους. Στον αγρό εμφανίζεται 1 γενιά το χρόνο και διαχειμάζει στα υπολείμματα, ενώ όταν είναι “αποθηκευμένο” γεννά συνεχώς. Προσβάλλει εκτός από τα φασόλια και τον αρακά. Πολλές λάρβες τρέφονται από ένα σπόρο και περνούν το στάδιο της πούπας μέσα στις τρύπες που κάνουν.

Για να ελέγξουμε το βρούχο στον αγρό θα πρέπει να ψεκάσουμε μόλις εμφανιστεί με πύρεθρο 2 φορές κάθε 3-4 μέρες, διαβρέχοντας καλά και τις δύο πλευρές των φύλλων. Για τα ξερά φασόλια μπορούμε να κάνουμε τα εξής:

- Συγκομίζουμε τα φυτά με τα περικάρπια όταν ωριμάσουν και τα τοποθετούμε σε ξύλα για να τα κρατήσουμε πάνω από το έδαφος. Αυτή η διαδικασία πρέπει να κρατήσει τουλάχιστον 6 βδομάδες. Κατά τη διάρκεια της γίνονται βιολογικές διεργασίες (ζυμώσεις και αύξηση της θερμοκρασίας).

Τα φασόλια που προέρχονται από τέτοια διαδικασία μπορούν να πωληθούν ή να αποθηκευτούν σε στεγνό μέρος χωρίς τον κίνδυνο να καταστραφούν από τον βρούχο.

- Μπορούμε να βάλουμε τα φασόλια σε φούρνο μετά τη συγκομιδή στους 57°C για 3-4 ώρες ή κατ' άλλους στους 51,5°C για 25 λεπτά. Τα φασόλια αυτά χάνουν τη βλαστική τους ικανότητα.

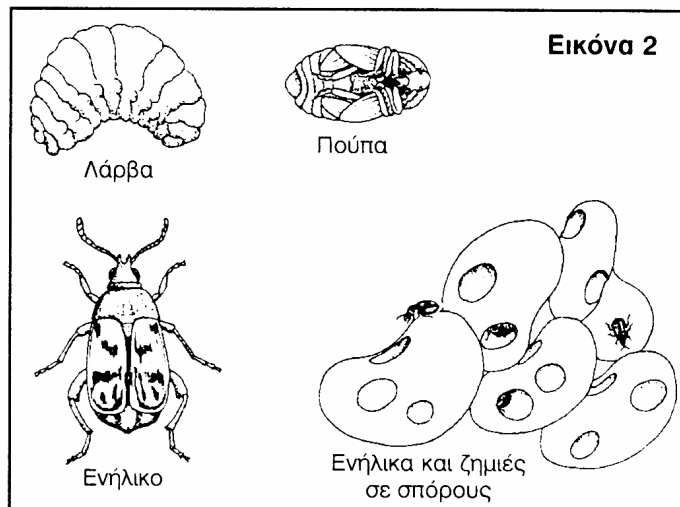
- Μπορούμε να αναστείλουμε τη διαδικασία που θα είχε σαν αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό του εντόμου βουτώντας τα τσουβάλια με τα φασόλια σε νερό με θερμοκρασία 60°C και στεγνώνοντας τα αμέσως μετά.

- Τέλος μπορούμε να τα ψύξουμε μετά τη συγκομιδή για 48 ώρες ή στους -18°C για 3-4 μέρες για να σκοτώσουμε τη λάρβα.

Συγκαλλιέργεια

Τα φασόλια εκτός της κλασικής τριάδας (φασόλια - καλαμπόκια - κολοκύθια) μπορούν να καλλιεργηθούν μαζί με σέλινα, ραδίκια και ντομάτες.

Τα αναρριχώμενα μπορούν να δώσουν σκιά στα μαρούλια, στα σπανάκια και στα ξερά κρεμμύδια που απλώνουμε στο χωράφι μετά τη συγκομιδή για να ξεραθούν (βλέπε τεύχος 2). Η συγκαλλιέργεια με πατάτα και χρυσάνθεμο, έχει δείξει ότι μειώνει σημαντικά τις προσβολές από σκαθάρια. Παραδοσιακά για απώθηση εντόμων τα φασόλια συγκαλλιεργούνται με δενδρολίβανο και δυόσμο.

Διαδοχικές καλλιέργειες

Γενικά φροντίζουμε μετά τα φασόλια να καλλιεργήσουμε φυτά που αγαπούν το άζωτο. Τα νάνα φασόλια μπορούν να ακολουθήσουν μια πρώιμη ποικιλία καλαμποκιού. Ακόμη μπορούμε να τα καλλιεργήσουμε ακολουθώντας τη σειρά: φασόλια νάνα - μαρούλια - μπρόκολα ή φασόλια νάνα - μαρούλια με κρεμμύδια - κινέζικα λάχανα.

Τα αναρριχώμενα μπορούν να ακολουθήσουν τα μαρούλια, σπανάκια ή τα κινέζικα λάχανα.

Συγκομιδή και διατήρηση

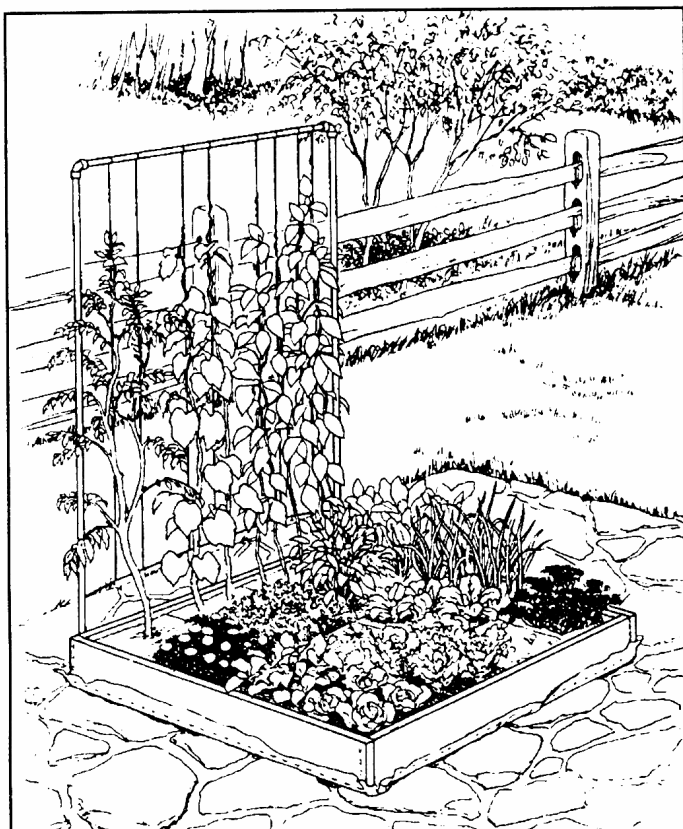
Η συγκομιδή των χλωρών φασολιών γίνεται πριν ωριμάσουν. Έτσι τα νάνα και οι πρώιμες ποικιλίες μαζεύονται σε 50-60 μέρες από τη σπορά και τα αναρριχώμενα 2-3 βδομάδες μετά την άνθηση. Όταν καλλιεργούμε για ξηρά, τα φασόλια χρειάζονται 100-130 μέρες για να ωριμάσουν.

Τα φασολάκια συλλέγονται σε 2-3 “χέρια” στις νάνες ποικιλίες και σε πολλά στις αναρριχώμενες. Οι λοβοί για να είναι τρυφεροί πρέπει να έχουν πολύ μικρά σπέρματα και ο φλοιός τους να μην έχει παρουσιάσει ακόμη στενώσεις αλλιώς σκληραίνουν.

Αν η συγκομιδή γίνεται τακτικά και οι λοβοί δεν αφήνονται να ωριμάσουν τότε η ανθοφορία συνεχίζεται για πολύ. Τα ξηρά φασόλια αφήνονται στο φυτό να ωριμάσουν εντελώς μέχρι να ξεραθούν τελείως οι λοβοί. Τα χλωρά διατηρούνται περίπου 5 μέρες στο ψυγείο σε θερμοκρασία 5°C και σχετική υγρασία 90%. Στην κατάψυξη πάνω από 12 μήνες. Μπορούμε να τα κονσερβοποιήσουμε οπότε επίσης διατηρούνται πάνω από 12 μήνες. Τα ξηρά μπορούν να διατηρηθούν για χρόνια. Επίσης τα φασολάκια μπορούν να γίνουν και τουρσί.

ΔΟΛΙΧΟΣ ΚΑΙ ΙΣΠΑΝΙΚΑ ΦΑΣΟΛΙΑ

- Ο δόλιχος είναι όσπριο πολύ συγγενικό με τα φασόλια. Έχει μερικές διαφορές στο άνθος, πολύ στενούς λοβούς, πολύ μικρούς σπόρους στο μέγεθος της φακής, αλλά σχήμα ίδιο με των φασολιών. Στην Ελλάδα καλλιεργούνται ο δόλιχος, ο μελανόφθαλμος, τα γνωστά μαυρομάτικα φασόλια, γυφτοφάσουλα ή σμυρνέι-

Καλλιέργεια λαχανικών σε υπόστρωμα όταν λείπει το έδαφος, (πλακόστρωτες αυλές, ταρατσές) κλπ. Σε χώρο με διαστάσεις 1,20 x 1,20 μπορεί να εξασφαλίσει ένα άτομο σαλάτες εποχής για όλο το χρόνο. Παράγοντες που πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα είναι η ηλιοφάνεια (τουλάχιστον 6 ώρες την ημέρα) και το πλούσιο χώμα ανακατεμένο με βερμικουλίτη.

κα, νάννα και αναρριχώμενα και ο δόλιχος ο μάχος, γνωστά με το όνομα πράσινα φασολάκια, καλαματιανά ή μαλλιάρια.

Έχει ανάγκη από περισσότερη ζέστη, αντέχει περισσότερο στην ξηρασία και θέλει πιο γόνιμο έδαφος. Είναι

πιο παραγωγικός από τα φασόλια.

- Παλιότερα καλλιεργούνταν σε χωριά της Μακεδονίας στο Βόλο και στην Τεγέα τα Ισπανικά φασόλια (*Phaseolus multiflorus*). Ξεχωρίζουν από τα άλλα γιατί είναι πολυετή, έχουν πλούσια ανάπτυξη, αναρριχώνται και διακλαδίζονται πολύ και βγάζουν πολλά κόκκινα, άσπρα ή δίχρωμα άνθη, ενωμένα σε μεγάλα τσαμπιά που γεμίζουν καρπούς.

Γιατί γίνονται κακόβραστα τα όσπρια

Υπάρχουν πολλές απόψεις, φαίνεται όμως ότι επιδρά θετικά ή καλιούχα λίπανση, όπως επίσης και η φωσφορούχα. Εκτός όμως από αυτά τα αίτια και άλλα συντελούν στο καλόβραστο ή κακόβραστο των οσπρίων, όπως η χημική σύσταση των αζωτούχων ουσιών και κυρίως η ποσότητα του οξυγόνου που έχουν γιατί όσπρια καλόβραστα αν μείνουν δύο χρόνια γίνονται κακόβραστα, ίσως γιατί οξειδώνονται οι αζωτούχες ουσίες τους. Το ίδιο φαίνεται να γίνεται όταν κατά την ωρίμανση ξεραθούν στον ήλιο ορισμένα όσπρια (π.χ. ρεβίθια). Συντελούν όμως και πολλοί άλλοι λόγοι όπως η ύπαρξη γύψου στο χωράφι που επηρεάζει αρνητικά στο βράσιμο.

Βιβλιογραφία

- Γενική και ειδική λαχανοκομία Θρασύβουλου Δ. Ραπτόπουλου

- GARDEN PROBLEM SOLVER, JEFF BALL

- HIGH - YIELD GARDENING, HUNT and BORTZ

- GARDEN INSECT, DISEASE and WEED identification Guide, Miranda Smith and Anna Carr.

- THE ORGANIC GARDENER'S HANDBOOK OF NATURAL INSECT AND DISEASE CONTROL, Barbara W Ellis and Fern Marshall Bradley

- Σύγχρονη Γεωργική Τεχνολογία (περιοδικό)

- ΤΑ ΟΣΠΡΙΑ, Ν.Η. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ "ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ" ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1928.

ΦΑΣΟΛΑΚΙΑ

Φυσιολογικές ιδιότητες

Δ.Π. - Σ.Ο

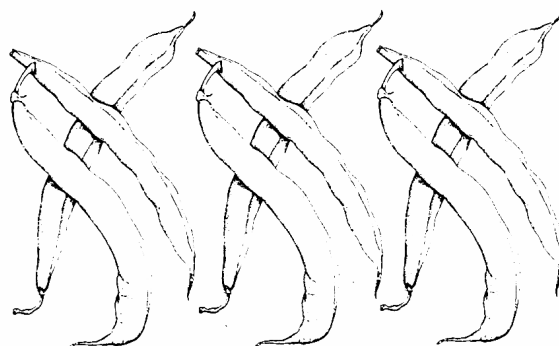
Κύρια γνωστά συστατικά βιταμίνες Α, Β, C, ινοσιτόλη κυρίως στις ίνες, μεταλλικά άλατα (φώσφορος, Πυρίτιο Ασβέστιο), χλωροφύλλη, υδρογονάνθρακες, ιχνοστοιχεία (νικέλιο, χαλκός, κοβάλτιο) .

Ιδιότητες

- Ανάρρωση ανάπτυξη, υπερκόπωση
- Νεφρολιθιάσεις
- Ολιγουρία
- Λευκωματουρία
- Ρευματισμοί ουρικό οξύ
- Διαβήτης
- Αβιταμίνωση

Τρόπος χρήσης

Χυμός φρέσκων φασολιών, μισό ποτήρι την ημέρα

Νέα από το “Πελίτι”

Τα βουβάλια σε κίνδυνο...

Μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '50, στις ελώδεις περιοχές της Θράκης της Μακεδονίας και της Θεσσαλίας εκτρέφονταν 70.000 έως 75.000 ζώα. Εξαιτίας όμως των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών που δημιουργήθηκαν στη σύγχρονη ελληνική γεωργία και κτηνοτροφία, ο αριθμός των βουβάλων έχει μειωθεί δραματικά κατά τις τελευταίες δεκαετίες, με αποτέλεσμα να απομένουν σήμερα ελάχιστες εκατοντάδες ζώων σε ορισμένους υγροτόπους της Βόρειας Ελλάδας. Η τελευταία καταγραφή του πληθυσμού των βουβάλων το 1992, έδειξε ότι έχουν απομείνει μόνο 593 ζώα (Γεωργούδης 1992).

Πρόσφατες πληροφορίες κατεβάζουν τον αριθμό κατά 105 ζώα (488 ζώα εναπομείναντα). Το κοπάδι της περιοχής Σίνδου στο Ν. Θεσσαλονίκης δεν υπάρχει πια.

Αύριο μπορεί να χαθούν και άλλα ζώα...

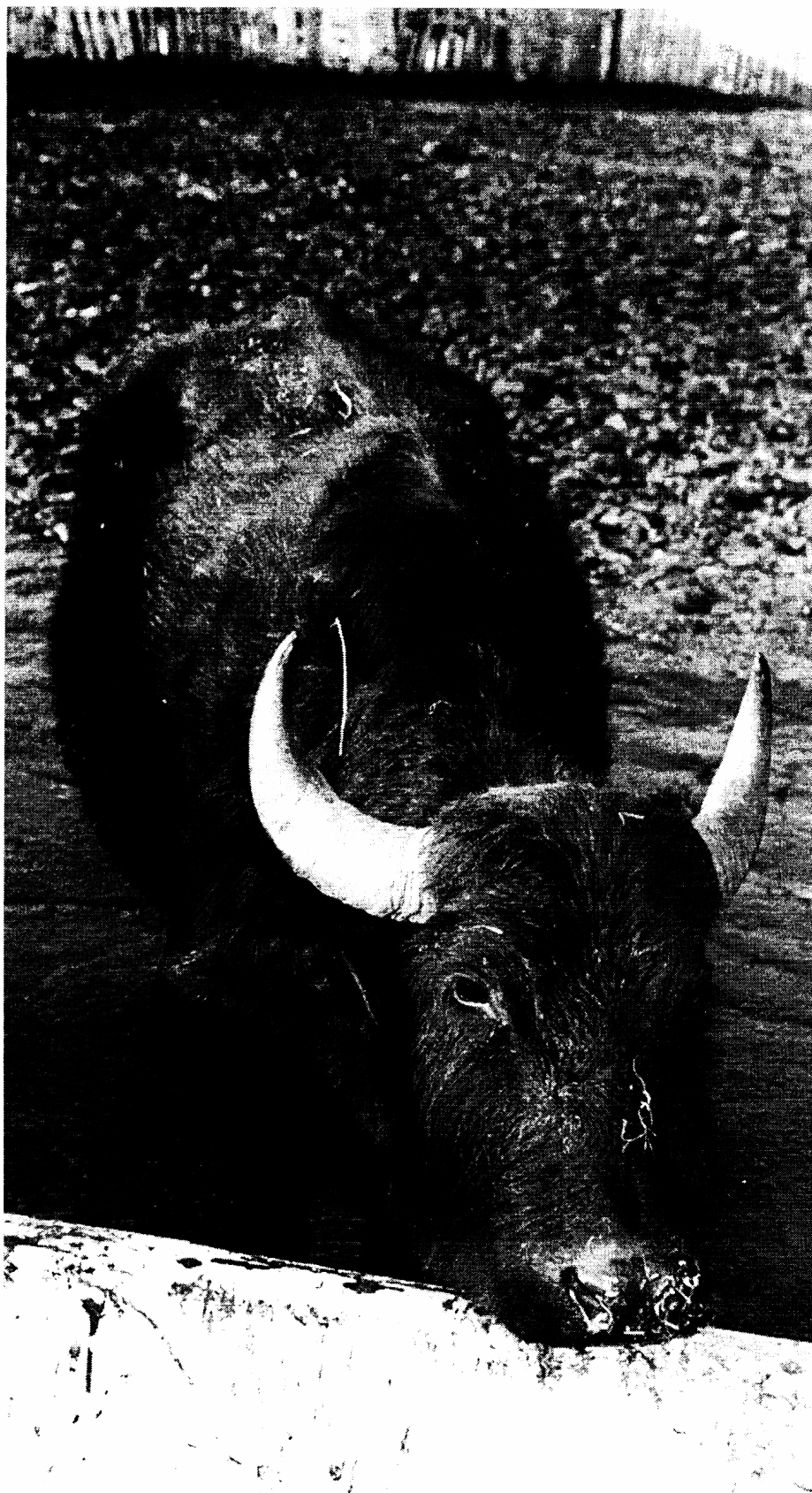
Το “Πελίτι” ξεκίνησε μια προσπάθεια ν’ αγοράσουν κάποια ζώα, ως ύστατη προσπάθεια για τη διάσωσή τους. Αυτή η κίνηση δε θα λύσει κανένα πρόβλημα, αλλά είναι ένα βήμα.

Δεν είναι μόνο τα βουβάλια...

Τα βουβάλια είναι τα πιο γνωστά αγροτικά ζώα που απειλούνται από εξαφάνιση. Αμεσα απειλούνται οι νάνες αγελάδες των Πομάκων, η αγελάδα της φυλής Συκιάς στο Ν. Χαλκιδικής, η αγελάδα των Πρεσπών, τα κοντά πρόβατα του Ν. Καρδίτσας και όχι μόνο.

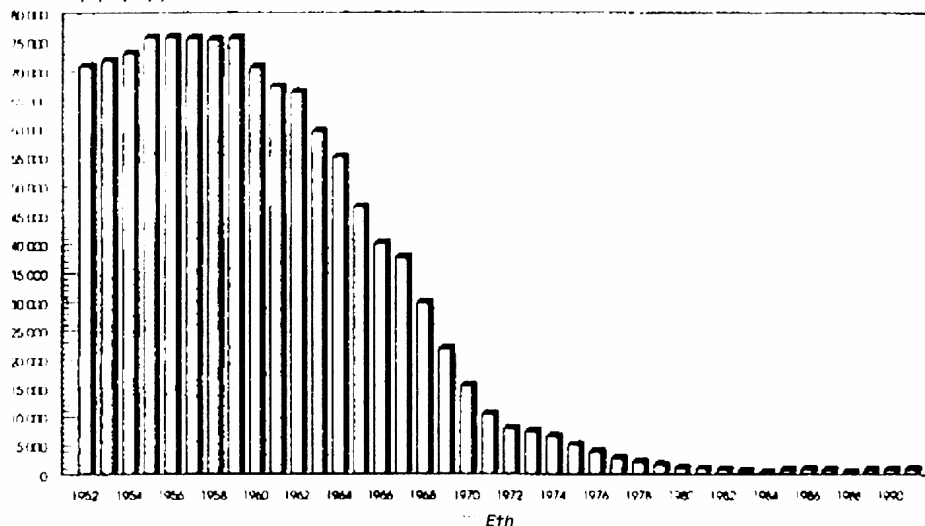
Μη επίσημες πληροφορίες, αναφέρουν ότι: ξεκίνησε η καταγραφή των αυτοχθόνων αγροτικών ζώων για την οικονομική ενίσχυση των κτηνοτρόφων. Οποιος γνωρίζει κάποιο κοπάδι στην περιοχή του, παρακαλώ ας ενημερώσει το “Πελίτι”.

Βιβλιογραφία: “Διερεύνηση του πληθυσμού και των συστημάτων παραγωγής των βουβάλων σε Ελληνικούς Υγροτόπους Α.Γ. ΓΕΩΡΓΟΥΔΗΣ 1992.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΩΝ ΒΟΥΒΑΛΩΝ

Συνολικός αριθμός ζώων

Πίνακας 1. Μεταβολή του πληθυσμού των βουβάλων στην Ελλάδα (συνολικός αριθμός ζώων)

Έτος Year	Αριθμός Number	Έτος Year	Αριθμός Number	Έτος Year	Αριθμός Number	Έτος Year	Αριθμός Number
1952	70786	1962	66235	1972	7858	1982	780
1953	71722	1963	59421	1973	7287	1983	589
1954	72959	1964	54959	1974	6468	1984	321
1955	75649	1965	46333	1975	4989	1985	738
1956	75688	1966	40097	1976	3828	1986	888
1957	75525	1967	37600	1977	2666	1987	714
1958	75321	1968	29798	1978	2048	1988	394
1959	75574	1969	21880	1979	1560	1989	740
1960	70605	1970	15380	1980	1056	1990	763
1961	67207	1971	10402	1981	930	1991	811
						1992	593

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Γεωργίας, Στατιστική Υπηρεσία.

“Να μη χάσουμε αύριο αυτά που έχουμε σήμερα”

Αυτό ήταν το θέμα της έκθεσης φωτογραφίας και της μουσικής βραδιάς, που πραγματοποιήθηκε στη Θεσ/νίκη στις 18 Δεκεμβρίου 1997. Εγινε ένας σύντομος απολογισμός από τα ταξίδια στην “άγνωστη Ελλάδα” και παρουσιάστηκαν οι σκέψεις για το μέλλον.

Η έκθεση φωτογραφίας μπορεί να ταξιδέψει, σε οποιαδήποτε περιοχή της Ελλάδας, αρκεί οι εκεί φίλοι βιοκαλλιεργητές ν’ αναλάβουν την οργάνωση της παρουσίασής της. ■

“Να μη χάσουμε αύριο αυτά που έχουμε σήμερα”

Τι μπορείς να κάνεις

- Καλλιεργήσε την τροφή που τρως με ντόπιες ποικιλίες.

- Δώρισε σπόρους από τις παραδοσιακές ποικιλίες λαχανικών ή σιτηρών στους φίλους σου.

- Αγόραζε γεωργικά προϊόντα που είναι από ντόπιες ποικιλίες ενθαρρύνοντας τον αγρότη να συνεχίσει την καλλιέργειά τους.

- Εξερεύνησε την περιοχή που ζεις και στείλε στο Πελίτι, Κέντρο Σποροπαραγωγής Ντόπιων Φυτών, τους καρπούς της έρευνας σου (σπό-

ρους και ονόματα καλλιεργητών).

- Αγόραζε προϊόντα που καλλιεργούνται στην περιοχή όπου ζεις και την εποχή που ωριμάζουν κανονικά.

- Προτίμησε λαχανικά και φρούτα ανομοιόμορφα στο μέγεθος. ■

Διεύθυνση αλληλογραφίας

Προς: “Πελίτι”, Κέντρο Σποροπαραγωγής Ντόπιων Φυτών Τ.Θ. 11037, 54110 Θεσσαλονίκη.

Τραπεζικός λογαριασμός για την οικονομική στήριξη της προσπάθειας, Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος, Αριθ. λογαριασμού 4020100644132.

Ευχαριστώ θερμά, τον 85χρονο κύριο Μέλιο Χρήστο (Χρηστίκο) από το Δαφνούδι Σερρών για την παραχώρηση ντόπιων σπόρων, στις 3-2-98. Ακόμη ευχαριστώ τους Αλέξανδρο και Γιάννη Κλιτσιώτη και τον Ζιλιαχόβαλη Στέφανο, για τη βοήθειά τους.

Παναγιώτης Σαϊνατούδης

Η Ελλάδα, οι Έλληνες και... η ζωή ποδήλατο

Γιάννης Γερόπουλος

Για την ιστορία...

Στην Ελλάδα το πρώτο ποδήλατο ήρθε το 1885, ενώ το 1890, τη χρονιά της ίδρυσης της Διεθνούς Ποδηλατικής Ομοσπονδίας, έγιναν οι πρώτοι ποδηλατικοί αγώνες. Η Αθήνα αποκτά και ποδηλατοδρόμιο (το μετέπειτα ποδοσφαιρικό Στάδιο Καραϊσκάκη) για τους πρώτους Ολυμπιακούς, στους οποίους οι Κωνσταντινίδης και Παρασκευόπουλος αναδεικνύονται Ολυμπιονίκες στα δύο αγωνίσματα, δηλαδή των 85 και 320 χιλιομέτρων αντίστοιχα - απίθανο να διανοηθεί κανείς τι σημαίνουν αυτοί οι δύο αριθμοί για τα ποδήλατα και τους δρόμους της εποχής εκείνης...

Τι σημαίνει <<ποδήλατο>>; Ας ετυμολογήσουμε αυτή την ελληνικότατη λέξη: Πους (πόδι) + ελαύνω (ωθώ σε κίνηση, κινώ). Απ' τα πανάρχαια χρόνια η κίνηση θεωρούνταν απαραίτητη εκδήλωση και προϋπόθεση της ζωής: ακινησία και θάνατος, κίνηση και ζωή.

Πολύ αργότερα, ωστόσο, κάποιοι άλλοι γλωσσοπλάστες θα επινοήσουν τη λέξη <<αυτο-κίνητο>> για τη νέα εφεύρεση που χάρη στην ευκολία του χημικού καυσίμου και της μεγάλης ισχύος, έμελλε να κατακτήσει τους δρόμους του κόσμου. Ποιό από τα δύο είναι αλήθεια το πραγματικό <<αυτοκίνητο>>, το αυτοκίνητο ή το ποδήλατο;

Το ποδήλατο ως μηχανή έχει συνδέσει το όνομά του με μερικές σημαντικές τεχνικές εφευρέσεις των τελευταίων δύο αιώνων - η μετάδοση της κίνησης με αλυσίδα, ο αεροθάλαμος (σαμπρέλα), ο συμπλέκτης ταχυτήτων (σανζιμάν) κλπ. Σήμερα στον κόσμο υπάρχει ένας μεγάλος κύκλος ερευνητών που δημιουργούν τα αποκαλούμενα human powered vehicles - οχήματα με ανθρώπινη δύναμη. Σ' αυτά συμπεριλαμβάνονται ακόμα και ιπτάμενες μηχανές!

Στις 23 Απρίλη του 1988, ο Έλληνας ποδηλάτης Κανελλόπουλος κατορθώνει σε παγκόσμια πρώτη και πραγματοποιεί τον αρχαίο μύθο: πετά από το Ηράκλειο ως τη Σαντορίνη καλύπτοντας μια απόσταση 76 μιλίων σε 3 ώρες, 54 λεπτά και 59 δεύτερα, με τον <<Δαίδαλο>>, ένα ποδοκίνητο αεροπλάνο που κατασκευάστηκε στο MIT της Μασσαχουσέτης, ένα σκάφος με άνοιγμα φτερών 37 μέτρα και βάρος μόλις 32,5 κιλά και το οποίο περιέχει την πεμπτούσια της ανθρώπινης τεχνολογίας.

Η δύναμη του ανθρώπινου σώματος αναδεικνύεται η πιο αρχαία αλλά και η πιο συναρπαστική μορφή ενέργειας. Πρόκειται για έναν αδιάκοπα εξελισσόμενο τομέα έρευνας, που αποτελεί ανείκαστο κάλεσμα και αστείρευτη πηγή για την ανθρώπινη εργονομία, επιστήμη, φαντασία και δημιουργικότητα...

Η πιο διαδεδομένη μορφή από τις μηχανές αυτοκίνησης στον κόσμο είναι το κοινό δίτροχο ποδήλατο. Η αγορά προσφέρει σήμερα ποδήλατα με σωστή εργονομία, μικρό βάρος και υψηλή λειτουργικότητα που κοστίζουν πολύ λιγότερο από κάθε άλλο μεταφορικό μέσο και μπορούν με την ελάχιστη συντήρηση και φροντίδα να προσφέρουν καθημερινή χρήση χωρίς προβλήματα για πολλά πολλά χρόνια.

Τα τελευταία χρόνια στον κόσμο παρουσιάζει άνθηση το <<ποδήλατο βουνού>>, που δίνει τη δυνατότητα οδήγησης στα πιο ανώμαλα εδάφη.

Και επειδή - ευτυχώς και δυστυχώς χάρη στη διάδοση του αυτοκινήτου - οι δρόμοι σήμερα οδηγούν παντού..., ο ποδηλάτης πρακτικά αποκτά τη δυνατότητα πρόσβασης στην κάθε γωνιά του πλανήτη.

Γιατί με ποδήλατο;

Ποιο είναι άραγε εκείνο το μεταφορικό μέσο το πιο κατάλληλο γι' αυτόν που, με σεβασμό για τη ζωή, για το φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον και τον πολιτισμό, επιζητά σαν μέσο προσέγγισης σ' αυτά που αγαπά την απλούστερη μηχανή αυτοκίνησης; Σ' όλον τον κόσμο πνέει ο άνεμος της επιστροφής στο φυσικότερο.

Ποδήλατο σημαίνει ταυτόχρονα ψυχαγωγία, σημαίνει καθημερινή μεταφορά, σημαίνει άθληση, σημαίνει προστασία και βελτίωση της ανθρώπινης υγείας, σημαίνει σεβασμό στη φύση και το περιβάλλον, σημαίνει κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση των αστικών κέντρων, σημαίνει τέλος μια διαφορετική και πολυπόθητη προσέγγιση όσον αφορά στα προβλήματα της τρομακτικής επιβάρυνσης των οικοσυστημάτων της πατρίδας μας - (το πώς μπορούμε να αφήσουμε κατά μέρος τον απαιτητικό, ρυπογόνο και θορυβώδη κινητήρα εσωτερικής καύσης και να επιλέξουμε τον αρμόζοντα τρόπο για να τα πλησιάσουμε, να τα γνωρίσουμε, να τα προστατέψουμε...)

Σωματική υγεία

Είναι πασίγνωστο ότι η σωστή και μεθοδική σωματική προσπάθεια συμβάλλει καθοριστικά στην εδραίωση της υγείας, την απαλλαγή από ένα σωρό παθήσεις, την ισχυροποίηση του ανοσοποιητικού συστήματος και των λειτουργιών γενικά του οργανισμού, την ψυχοσωματική ισορροπία, την ικανότητα για δημιουργική εργασία, το κέφι για τη ζωή, την ευρωστία, το σωματικό κάλλος. Η ποδηλασία και το κολύμπι θεωρούνται από τους ειδικούς ως ιδεώδεις μορφές σωματικής άσκησης. Τα αθλήματα που περιέχουν τρέξιμο, κρασμούς ή σύγκρουση με τον αντί-

παλο προκαλούν στρες και φθορά τουλάχιστον στις αρθρώσεις - χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το τρέξιμο δεν ωφελεί αυτόν που γνωρίζει να αθλείται σωστά! - και έχουν οπωσδήποτε κάτι να ζηλέψουν απ' την αρμονική ακίνδυνη περιστροφική κίνηση των ποδιών που ποδηλατούν (ο ποδηλάτης καθώς κάθεται στη σέλλα του δεν σηκώνει ούτε το ίδιο του το βάρος). Επίσης από φυσιολογική άποψη, η ποδηλασία από τη φύση της συνιστά άσκηση καθαρά αεροβική. Αυτό σημαίνει ότι χτίζει ένα καλό κυκλοφορικό σύστημα, αυτό που αποτελεί τη βασική εγγύηση μιας καλής μακροχρόνιας υγείας. Από καθαρά αθλητιατρική άποψη, οι ποδηλατικοί αγώνες συγκαταλέγονται στους αγώνες με τη μεγαλύτερη χρονική διάρκεια ενώ στην πράξη αποδεικνύεται ότι οι ποδηλάτες είναι οι αθλητές που μπορούν να επιδίδονται στον πρωταθλητισμό μέχρι ένα όριο ηλικίας που είναι το μεγαλύτερο σε σχέση με όλα σχεδόν τα αθλήματα που υπάρχουν. Βέβαια γι' αυτόν που ενδιαφέρεται κατά πρώτο λόγο για την υγεία του ο πρωταθλητισμός σε οποιοδήποτε άθλημα δε+ συνιστάται, γιατί η φθορά που προκαλεί στον οργανισμό ποτέ δεν είναι ασήμαντη.

Ο ποδηλάτης επιλέγει ανά πάσα στιγμή το ρυθμό της άσκησης (μπορεί κανείς με την ελάχιστη προσπάθεια και καταπόνηση να μετακινείται με ταχύτητα σημαντικά μεγαλύτερη από αυτήν με την οποία θα βάδιζε ή θα έτρεχε).

Το ποδήλατο μας προικίζει με σημαντική κινητικότητα. Θεωρείται ότι η <<σχέση αποτελέσματος>> ανάμεσα στο τρέξιμο και την ποδηλασία είναι 1:6, δηλαδή με την ίδια προσπάθεια (ενέργεια) με την οποία κάποιος θα έτρεχε 10 χλμ μπορεί με το ποδήλατο να καλύψει μια μέση απόσταση 60 χλμ. Ενδεικτικά και σε πρωταθλητικό επίπεδο, στον μαραθώνιο στο τρέξιμο καλύπτονται 42 χιλιόμετρα σε περίπου 2:15 ώρες, ενώ ένας ποδηλατικός αγώνας 250 (42x6 περίπου) χιλιομέτρων διαρκεί όχι 13,5 (2:15 X 6) αλλά 6,5 ώρες (το μισό χρόνο). Είναι τέλος χαρακτηριστικό ότι η ποδηλασία κατά κανόνα περιλαμβάνεται στα προγράμματα κινητικής αποκατάστασης ασθενών

από διάφορες παθήσεις, μορφικές και φυσιολογικές.

Ψυχική υγεία

Ο ποδηλάτης δεν θα περιοριστεί στον συγκεκριμένο χώρο ενός γυμναστηρίου ή στίβου. Ολοένα και απομακρύνεται από τις μολυσμένες και κορεσμένες αστικές στενοτοπίες. Μαθαίνει έτσι σταδιακά να εκτιμά αυτό που η φύση μπορεί και πρέπει να του προσφέρει - την φυσική ζωή. Κακές συνθήκες, όπως το κάπνισμα και η κακή διατροφή, διαπιστώνει κανείς με χαρά ότι αρχίζουν σταδιακά να υποχωρούν. Η άσκηση στην ησυχία της υπαίθρου, η βαθειά αναπνοή και καλή οξυγόνωση του αίματος και του εγκεφάλου ενεργοποιούν τις εσωτερικές διαδικασίες αυτοϊασης του ατόμου, επαναφέρουν την ισορροπία σε σωματικό, συναισθηματικό και νοητικό επίπεδο, βοηθούν ώστε να ξεκαθαρίσει κανείς μέσα του κάθε κατάσταση, να αναθεωρήσει τα προβλήματά του, να επαναποκτήσει τον αυτοέλεγχο στην προσωπική κλίμακα των αξιών. Ο ποδηλάτης αλλάζει παραστάσεις με τέτοιο ρυθμό και με τέτοιο τρόπο ώστε ο φυσικός χώρος επιδρά στον ψυχισμό του, στον εσωτερικό του κόσμο άμεσα και θεραπευτικά.

Μεταφορά

Για την Ελλάδα, μια χώρα με χαρακτηριστική άναρχη δόμηση, οι εναλλακτικές δυνατότητες του ποδηλάτου για την κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση των πόλεων φαίνεται ότι είναι πρακτικά απεριορίστες, με την προϋπόθεση όμως ότι θα δοθεί στο ζήτημα η πρέπει σημασία. Μόνο εξαγγελίες και υποσχέσεις ωστόσο ακούμε κατά καιρούς, αλλά ποδηλατόδρομους δεν βλέπουμε... Αν και υπάρχουν εντυπωσιακά παραδείγματα στον κόσμο με θεαματικό μετριασμό των προβλημάτων ρύπανσης και κυκλοφορίας, ίσως συμβαίνει και εδώ αυτό που έχει ήδη συμβεί και σε άλλες χώρες του κόσμου - υπερισχύει η πολιτική των εταιριών αυτοκινήτων. Μερικά παραδείγματα: Στο Πεκίνο, την πόλη με τα περισσότερα ποδήλατα στον κόσμο, έγινε το 1995 προσπάθεια εφαρμογής μιας πολιτικής υπέρ των μηχανοκινήτων και κατά του ποδηλάτου,

με το καταπληκτικό επιχείρημα ότι τα πολλά ποδήλατα δημιουργούν πλέον κυκλοφοριακό πρόβλημα! Από κανέναν ποτέ δε διαψεύστηκε η είδηση ότι την τελευταία πενταετία οι εταιρείες αυτοκινήτων έδωσαν ως δωρεές σε στελέχη και των δύο αμερικάνικων κομμάτων 70 εκατ. δολάρια. Στην πρόσφατη Διάσκεψη του Κιότο για την κλιματική αλλαγή, οι πετροχημικές βιομηχανίες ξόδεψαν για την καμπάνια με το σλόγκαν <<οι Αμερικανοί εργάστηκαν σκληρά για ό,τι έχουμε σήμερα, κ. Πρόεδρε. Μη διακινδυνεύσετε το οικονομικό μας μέλλον!>> 15 εκατομμύρια δολάρια. Ακολούθησε και το ψήφισμα του Κογκρέσου 95 υπέρ, 0 κατά! Και τώρα έγινε και άλλο γνωστό: το ύψος των δωρεών των εταιρειών πετρελαίου (με τους ίδιους αποδέκτες!) είναι - επισήμως παρακαλώ!

- 10 εκατομμύρια δολάρια. Και εκείνοι οι φουκαράδες τι να κάνουν; τους έδωσαν φοροαπαλλαγές 4 δισεκατομμύρια δολάρια...

Περιβάλλον

Για το Περιβάλλον σήμερα λέγονται και γράφονται πάρα πολλά. Το αδιαμφισβήτητο γεγονός είναι ότι, σε αντίθεση με τα μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιούν κινητήρα εσωτερικής καύσης, το ποδήλατο είναι το πιο φιλικό προς το περιβάλλον. Η ενέργεια που χρειάζεται είναι απολύτως ανακυκλώσιμη (τροφή) και δεν δημιουργεί κανένα απόβλητο (το απόβλητο που δημιουργεί είναι κι αυτό φιλικό προς το περιβάλλον...) Δεν δημιουργεί θερμορρύπανση. Δεν δημιουργεί ατμοσφαιρική ρύπανση. Δεν συμβάλλει στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, ούτε στη δημιουργία όξινης βροχής. Δεν καταναλώνει το υπερβολικό οξυγόνο που καταναλώνει ο χημικός κινητήρας. Δεν δημιουργεί ακόμα και πρόβλημα χώρου (παρκάρισμα) ούτε και οπτική (αισθητική) ρύπανση.

Και μεγαλύτερες αποστάσεις...

Εκεί όμως που το ποδήλατο μάς χαρίζει όλα μαζί τα υπέροχα πλεονεκτήματά του, είναι οι δυνατότητες που προσφέρει στον περιηγητή, σ' αυτόν που μετακινείται για τη γνωριμία ενός χώρου, για <<τουρισμό>>.

Το καλύτερο που μπορεί να περιμένει κανείς από το ποδήλατο είναι να προσθέσει σ' όλα τα πλεονεκτήματα που προαναφέραμε μια καλή παρέα - και ο μόνος φραγμός είναι ο χρόνος...

Πραγματικά, το ποδήλατο σαν περιηγητικό μέσο έχει ενδιαφέρουσες ιδιαιτερότητες που το κάνουν μοναδικό, αναντικατάστατο. Χωρίς να είναι μηχανοκίνητο, μας προικίζει με μεγάλη κινητικότητα, χωρίς όμως συγχρόνως να περιορίζει την ελευθερία της κίνησης. Ο ποδηλάτης που διαθέτει υγεία και στοιχειώδη σωματική ικανότητα, μπορεί όταν θέλει να καλύπτει καθημερινά με το φορτωμένο ποδήλατό του μια απόσταση στο ελάχιστο 100χλμ. Χάρη στο μικρό του βάρος και στη μεταφορική του ευελιξία, μπορεί κανείς σε κομμάτια της διαδρομής του να χρησιμοποιεί άλλα μεταφορικά μέσα - σιδηρόδρομο, αυτοκίνητο, ακόμα και σε μια βάρκα μπορεί το ποδήλατο να μπει για να διασχίσουμε μια λίμνη! Μπορούμε να φτάσουμε σε μέρη απροσπέλαστα από ένα μηχανοκίνητο, να ακολουθήσουμε δύσβατα μονοπάτια, να το σκώσουμε στα χέρια για να περάσουμε έναν χαλασμένο δρόμο. Το ποδήλατο είναι ένα απλούστατο μηχανικό σύνολο, μικρό, ελαφρύ, εύχρηστο, αθόρυβο, αδάπανο και πολύ σπάνια θα πάθει βλάβη, ενώ για κάθε επέμβαση σ' αυτό απαιτούνται στοιχειώδεις γνώσεις και απλά εργαλεία. Το σύνολο <<ποδήλατο και αναβάτης>> λόγω των ελάχιστων αναγκών του έχει για το περιβάλλον και για τον άνθρωπο το μικρότερο οικολογικό και οικονομικό κόστος σε σχέση με κάθε άλλο μέσο μεταφοράς, κάτω από στατική αλλά και δυναμικότερη θεώρηση.

Για τη στενότερη δυνατή γνώριμία ενός συγκεκριμένου χώρου, από φυσικογεωγραφική ή πολιτιστική άποψη, το ποδήλατο είναι το ιδανικό μέσο προσέγγισης. Με τη διακριτική του παρουσία δεν παρεμβάλλεται στον ντόπιο ρυθμό ζωής, δεν ενοχλεί ούτε εμάς που θέλουμε να γνωρίσουμε έναν χώρο ούτε τον ίδιον τον χώρο. Δεν υπάρχει ο θόρυβος του κινητήρα που θα ξεσηκώσει όλα τα ζωντανά πλάσματα της πε-

ριοχής, ούτε το καυσαέριο που θα ρυπάνει ένα δάσος που θα ήταν προτιμότερο να μείνει ανέπαφο. Ο ποδηλάτης οποιαδήποτε στιγμή και με τη μέγιστη ευκολία θα σταματήσει το ποδήλατό του για να φωτογράφησει ένα λουλουδί ή θα το αφήσει χωρίς σκέψη οπουδήποτε για να επισκεφτεί έναν αρχαιολογικό χώρο. Με το ποδήλατο δε βρισκόμαστε απλά μέσα σε έναν χώρο, τον προσεγγίζουμε βιωματικά - και αυτό ακριβώς άραγε δεν είναι κάτι που λείπει από τον σημερινό άνθρωπο που όλα τα γνωρίζει απλώς ως πληροφορίες;

Ο ήλιος, ο καθαρός αέρας, η δραστηριότητα και η διαβίωση σε φυσικό χώρο συνιστούν ένα πλέγμα συνθηκών που γρήγορα επιφέρουν μια θεαματική ψυχοσωματική αναζωγόηση! Αν ο τουρισμός με ποδήλατο προάγονταν κατάλληλα από την πολιτεία, θα αποτελούσε ένα θαύμασιο κίνητρο για την άμεση βελτίωση της δημόσιας υγείας.

Ποδήλατο και "οικοανάπτυξη"

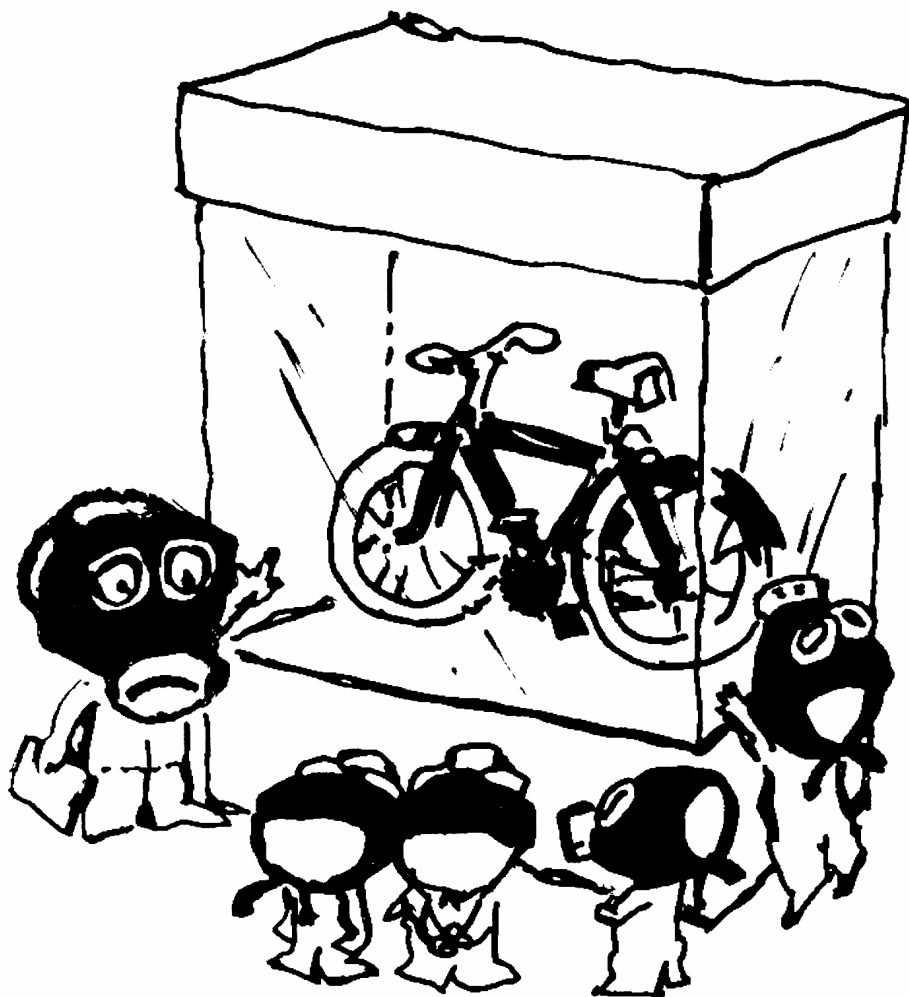
Η Ελλάδα ως χώρος φυσικός και πολιτιστικός, είναι ένας ιδανικός χώρος για την ανάπτυξη του τουρισμού και γενικά της μετακίνησης με ποδήλατο. Είναι ένας χώρος τον οποίον ο σημερινός κουρασμένος άνθρωπος έχει μεγάλη ανάγκη. Το εύκρατο κλίμα, η απεριόριστη ομορφιά και η επιστημονική και ερευνητική αξία του φυσικού περιβάλλοντος που χάρη στις ιδιαίτερες συνθήκες της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης της χώρας έχει μείνει σημαντικά αδιατάρακτο σε σχέση με άλλες χώρες τόσο ανεπτυγμένες όσο και του τρίτου κόσμου, τα αναρίθμητα μνημεία της φύσης και της ιστορίας και του πολιτισμού, ο λαογραφικός πλούτος και το ανθρώπινο δυναμικό, το πολύμορφο ανάγλυφο και η συχνότατη εναλλαγή των αναρίθμητων βιοτόπων και οικοσυστημάτων μάλιστα μέσα στη διαδοχή των εποχών, δημιουργούν ένα περιβάλλον που αποτελεί σημείο αναφοράς για ταξιδιώτες κάθε φύλου και ηλικίας που καταφθάνουν σ' αυτή τη γωνιά της Μεσογείου. Στα ταξίδια μου έχω συναντήσει ποδηλατοτουρίστες από τα πιο μακρινά σημεία της οικουμένης

μέσα στις πιο απόμερες γωνιές της ελληνικής γης. Είναι ντροπή μας ως Έλληνες να ζούμε στη χώρα με τις 300 μέρες ήλιο τον χρόνο και να ξοδεύουμε τον χρόνο μας μπροστά στην τηλεόραση ή στην πολυθρόνα του καφενείου και να είμαστε η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα στην κατανάλωση αντιβιοτικών! Είναι αδιανόητο να διαθέτουμε έναν τέτοιο τόπο τις τέσσερις εποχές του χρόνου και για τις διακοπές μας να σχεδιάζουμε μήνες πριν τη στιγμή που θα βρεθούμε στην καλοκαιρινή παραλία με τον συνωστισμό, τη ρύπανση, τη μόλυνση, τον θόρυβο, τα σκουπίδια. Είναι απαράδεκτο να διαθέτουμε έναν τόπο απολύτως ιδανικό για την ανάπτυξη του <<εναλλακτικού>> τουρισμού (οικοτουρισμού) που σέβεται με κάθε τρόπο το φυσικό και το ανθρώπινο περιβάλλον και να ξοδεύουμε δισεκατομμύρια για τη διεθνή τουριστική προβολή της χώρας μας με το μοντέλο του μαζικού τουρισμού, αυτού που δημιουργεί νέα οικιστικά κέντρα σε παρθένους τόπους οι οποίοι βέβαια μέσα σε λίγα χρόνια αλλοιώνονται και έτσι γίνονται λιγότερο δημοφιλείς - για να μετατεθεί η καταστροφή αλλού... Είναι παγκοσμίως αποδεδειγμένο ότι ο περιπατητής και ο ποδηλάτης απαιτούν ένα μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης που σέβεται το περιβάλλον, τον άνθρωπο και τον πολιτισμό στον μεγαλύτερο βαθμό. Είναι οι επισκέπτες που ποτέ δεν θα εγκαταλείψουν πίσω τους το παραμικρότερο σκουπίδι. Επιπλέον, το οικονομικό κόστος και η παρέμβαση στο περιβάλλον είναι ασήμαντα: ο ποδηλάτης θα αρκестεί σε ένα μονοπάτι πλάτους ενός μέτρου χωρίς να απαιτεί τον ασφαλτικό δρόμο που θα τεμαχίσει και θα καταστρέψει έναν βιότοπο, επίσης θα αρκестεί σε μια υποτυπώδη διασπορά καταλυμάτων χωρίς να απαιτεί το ξενοδοχείο, το πολυτελές μεγαθήριο που θα ισοπεδώσει τον ντόπιο χαρακτήρα. Καθώς συμβαίνει να ζούμε σε έναν τόσο υπέροχο τόπο, είναι δεδομένο ότι τον τουρισμό δεν μπορούμε να τον <<αποφύγουμε>> - μπορούμε όμως να τον ελέγξουμε, να δημιουργήσουμε εκείνη την υποδομή που θα ωφελήσει όλους: και τον κάτοικο

της υπαίθρου, και το περιβάλλον, και τον επισκέπτη. Αλλά το πρόβλημα φαίνεται ότι είναι πιο βαθύ, έχει και την κοινωνικοοικονομική..., ακόμα και την πολιτική του διάσταση! Αυτό θα απαιτούσε μια βασική αλλαγή αντίληψης. Με τον μαζικό τουρισμό ποιος ωφελείται; <<Το χρήμα πάει στο χρήμα>> - και καταστρέφεται το περιβάλλον! - ενώ ένα λειτουργικό μοντέλο εναλλακτικού τουρισμού θα ήταν κοινωνικά πολύ πιο δίκαιο και μακροπρόθεσμα ωφέλιμο και για τους ανθρώπους και το περιβάλλον. <<Οικοανάπτυξη>> μπορεί να σημαίνει πολλά. Σημαίνει μια διοίκηση με όραμα για το κοινό καλό και όχι περιστασιακή διαχείριση και εκμετάλλευση. Σημαίνει ρεαλιστικά έργα υποδομής με μακροχρόνια προοπτική και όχι τεχνοκρατισμό και ευκαιριακή πολιτική ταμείου. Σημαίνει περιφερειακή ανάπτυξη με σεβασμό στον κόσμο της υπαίθρου και όχι αστυφιλία και υδροκεφαλισμό των κέντρων. Σημαίνει ένταση εργασίας και όχι ένταση κεφαλαίου, σημαίνει αναδιανομή του εισοδήματος στην κοινωνική βάση και όχι επιχειρηματικό γιγαντισμό και στον τουριστικό τομέα. Σημαίνει τέλος, ουσιαστική πληροφόρηση και στήριξη του πληθυσμού και έμπρακτη περιβαλλοντική συνείδηση και όχι ανώδυνες δηλώσεις και διακηρύξεις εκ του ασφαλούς ξέχειλες από οικολογική ευαισθησία.

Μια πρόταση

Το ποδήλατο, σε αντίθεση με όλα τα μηχανοκίνητα, είναι πολύ οικονομικό για τον χρήστη του αλλά αποδίδει μικρό οικονομικό κέρδος τόσο στο κράτος (φόροι) όσο και στη βιομηχανία και το εμπόριο (κατασκευή ποδηλάτων και ανταλλακτικών). Η παγκόσμια εμπειρία δείχνει ότι δεν είναι πιθανό η πολιτεία να ενισχύσει τη χρήση του. Η διάδοσή του είναι ήδη στην Ελλάδα περιορισμένη. Αυτό λοιπόν που μπορεί να γίνει, το πρώτο απ' όλα, είναι να χρησιμοποιείται κατά πρώτο λόγο καθημερινά τουλάχιστον από τις ομάδες που διαθέτουν περιβαλλοντική συνείδηση - ορειβάτες, φυσιολάτρες, υγιεινιστές, οικολόγους, κλπ.

Τολμήστε! - είναι απλό...!

Ως τα 17 μου χρόνια, ήμουν πολύ φιλάσθενος. Είχα χρόνια προβλήματα στις αρθρώσεις, στην καρδιά και στους πνεύμονες και ήμουν τόσο επιρρεπής στην αρρώστια που τα φάρμακα ήταν ένα μόνιμο κομμάτι της ζωής μου. Άρχισα να ασκούμαι συστηματικά, επιλέγοντας το ποδήλατο σαν κύριο μέσο άθλησης. Μέσα σε λίγα χρόνια και χωρίς να κοπιάσω πολύ γι' αυτό, το σώμα έγινε ευλύγιστο και δυνατό και η σωματική μου κατάσταση με καθιστούσε ικανό για τα πιο απαιτητικά σπορ. Ο ωφέλιμος πνευμονικός όγκος έφτασε τα 5 λίτρα και η καρδιά μου μπορούσε να χτυπά στις φάσεις της ηρεμίας με λιγότερους από 40 σφυγμούς το λεπτό, ενώ σε στιγμές δοκιμασίας (τεστ) να πλησιάζει τους 200 χωρίς πρόβλημα (με άμεση ικανότητα ανάληψης). Με παράλληλη προσοχή στη διατροφή, κάθε φάρμακο έγινε ανάμνηση του παρελθόντος

και η αρρώστια έγινε για μένα πρακτικά άγνωστη. Από το 1984 μέχρι το 1992, με το ποδήλατό μου φορτωμένο, ταξίδευα σ' όλα τα μήκη και πλάτη της ελληνικής γης. Μπορούσα όταν ήθελα να καλύπτω καθημερινά και χωρίς κόπο αποστάσεις που ξεπερνούσαν τα 200 χιλιόμετρα και να περνώ τις μέρες και τις νύχτες μου στα πιο <<αφιλόξενα>> μέρη, με άνεση και φυσικότητα όλες τις εποχές του χρόνου. Είναι ίσως απρόσμενο, ίσως παράδοξο, αλλά εκτός από το ότι γνωρίζεις τον τόπο σου με έναν τρόπο που ικανοποιεί απόλυτα, το ποδήλατο σαν φυσικός και ολιστικός τρόπος μετακίνησης και προσέγγισης στα πράγματα που μας περιβάλλουν, μπορεί να βοηθήσει πολύ τον σημερινό ταραγμένο και αγχώδη άνθρωπο να ηρεμήσει, να επαναποκτήσει τον αυτοέλεγχο και την αυτοπεποίθηση ότι μπορεί να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της σύγχρονης ζωής. ■

η Τροφή

Βάσω Αργυριάδου

Ψυχολόγος
Ψυχοθεραπεύτρια
Παιδαγωγός

*από μια άλλη προσέγγιση...
την ψυχολογική*

- Η σημασία της τροφής στην παιδική ηλικία

- Πως επιδρά στην ψυχοσωματική εξέλιξη του παιδιού
- Τι επιπτώσεις έχει στις συναισθηματικές σχέσεις και τη συμπεριφορά του ατόμου, σε όλη του τη ζωή.

Το παιδί για να ζήσει και να μεγαλώσει...

Χρειάζεται: { φαί και φροντίδα (ζεστασιά, περιποίηση, ΑΓΑΠΗ) } αυτά τα δύο συνδέονται μεταξύ τους. Έχουν να κάνουν με τις πρώτες εμπειρίες του ανθρώπου και επηρεάζουν τον χαρακτήρα του.

2 μηνών { **Πριν:** Το παιδί δεν έχει διαχωρίσει το έσω από το έξω του (το εγώ από το περιβάλλον). Νομίζει ότι υπάρχει αυτό μόνο - όλα τα άλλα τα θεωρεί μέρος αυτού - αυτιστικό στάδιο ζωής.
Μετά: Αντιλαμβάνεται ότι δεν είναι το "παν" αλλά επηρεάζεται και εξαρτάται από άλλα πράγματα έξω από αυτό, και αυτό του φέρνει μελαγχολία.

- Η περίοδος αυτή (2 με 3 μηνών έως 10 και...) ονομάζεται

“στοματική” (κατά τον Βίλχελμ Ραϊχ) και σηματοδοτεί το **“θέλω”**, έχει να κάνει με την

τροφή η οποία συνδέεται άμεσα με τη σχέσεις (επαφή).

Ενεργειακό κανάλι εδώ

είναι το **στόμα** που εκφράζει: { **Οργή** (μήπως δεν πάρει αυτό που θέλει)
Φόβο (μήπως αναγκαστεί να πάρει κάτι που δε θέλει π.χ. τροφή με το ζόρι)
ή ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

δηλαδή....

Σε αυτήν την περίοδο (τη στοματική) το παιδί ...

αν... ικανοποιήσει τις ανάγκες του (φαί - επαφή) νιώθει μεγάλη αγάπη για τη μητέρα (το περιβάλλον),

αν... όχι τότε κάνει φαντασιώσεις επιθετικές για αυτήν. Επειδή όμως ταυτίζεται ακόμη μαζί της... η επιθετικότητα που νιώθει προς αυτήν στρέφεται προ το ίδιο.

Από την άλλη μεριά, η στέρηση και τα επακόλουθα της του προκαλούν τόσο μεγάλο **πόννο και θλίψη** που για να μπορέσει να τα αντέξει και να επιβιώσει μετατρέπει την αρχική του ανάγκη “το θέλω” σε ένα νοητικό απωθητικό συμπέρασμα: “δεν έχω ανάγκη” που κατ’ επέκταση σημαίνει: “δε θέλω” δηλαδή άρνηση του εαυτού. Και παίρνει μια απόφαση ζωής: “θα ζήσω χωρίς να ζητώ”, “θα δίνω και θα περιμένω” και δημιουργεί μια ιδανική κατάσταση “θα αγαπώ και θα προσφέρω” (γίνεται δηλ. αυτό που ήθελε να έχει).

Εχοντας λοιπόν αυτές τις αυταπάτες ότι: { δεν έχω ανάγκες,
 άλλοι έχουν ανάγκη (διότι εγώ δίνω)

θέλει να γίνει ανεξάρτητος (για να μπορεί να καλύπτει τις δικές του ανάγκες και των άλλων).

Αν δε συμβεί αυτό εγκαταλείπεται σε μια μόνιμη αδυναμία που έχει (λόγω έλλειψης ενέργειας) και σε μια ανικανότητα.

Τα χαρακτηριστικά του τύπου αυτού είναι:

1. Μόνιμη κατάσταση **ανικανοποίητου**. Εχουν ανάγκη από αναγνώριση και δικαιοσύνη
 2. **Έλλειψη ενέργειας** (όχι κατ' ανάγκη και έλλειψη ενεργητικότητας) που τον βοηθά να μην αισθάνεται και έτσι δεν πονά.
 3. Είναι **καταθλιπτικός** λόγω της έντονης ανάμνησης της πρώτης θλίψης και λόγω μιας αυτοϋποτίμησης που νιώθει (όταν δεν τον στηρίζουν, προσέχουν οι άλλοι νομίζει ότι δεν αξίζει) για να το πετύχει αυτό κάνει τα πάντα (ή σχεδόν τα πάντα).
 4. Είναι **δοτικοί** (και πολλές φορές θύματα) δίνουν μήπως και πάρουν για να αρέσουν, για να αξίζουν. Γίνονται αφοσιωμένοι οικογενειάρχες - η σχέση τους με τον σύντροφό τους γρήγορα μετατρέπεται σε μητρική - όσο για το σεξ λειτουργεί σ' αυτούς για φόρτιση και όχι ως εκφόρτιση.
 5. Νιώθουν **μοναξιά** (και γι' αυτό πολλές φορές για να την καλύψουν συμβιώνουν με ακατάλληλα άτομα).
 6. Είναι γεμάτοι **απόγνωση, επιθυμίες, αυταπάτες**.
 7. Συχνά έχουν **μανίες**, είναι **ζηλιάρηδες** και **κολτσιδες** (όποιος τους προσέξει τον ξεζουμίζουν... γιατί για να νιώσουν καλά, πρέπει να πάρουν απ' έξω από το περιβάλλον - δίνουν άμεσα άλλα ζητούν έμμεσα -)
 8. Εχουν **αισθήματα ενοχής** (για τις κακές υποσυνείδητες σκέψεις τους και στρέφουν το μίσος τους για τους άλλους στον εαυτό τους).
 9. Εχουν **τάσεις αυτοκτονίας** (όμως όποιος θέλει να σκοτώσει τον εαυτό του ήθελε πρώτα να σκοτώσει κάποιον άλλο) και η εγκατάλειψη του εαυτού μας είναι αυτοκτονία.
 10. Είναι **λαίμαργοι** και επιρρεπείς στους εθισμούς (τσιγάρα, ποτά, φάρμακα, ναρκωτικά....).
- Αν είστε λοιπόν μικρογονιός... δώστε στο μικρό σας να φάει όσο θέλει (ούτε περισσότερο, ούτε λιγότερο) και όποτε θέλει.
- Κάθε άνθρωπος είναι ξεχωριστός και έχει τις δικές του ανάγκες και κληρονομικές προδιαγραφές. Άλλος τρώει πολύ, άλλος τρώει λιγότερο, άλλοι πιο συχνά, άλλοι νιώθουν καλύτερα το πρωί, άλλοι το απόγευμα.

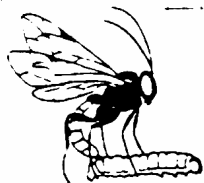
ΑΠΟΔΕΧΤΕΙΤΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΑΣ ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ... ΑΥΤΟ ΘΑ ΣΑΣ ΕΥΓΝΩΜΟΝΕΙ

Ταΐστε το με **αγάπη** και **στοργή**. Να είστε εκεί παρόντες όχι φευγάτοι στις καθημερινές σας έννοιες και φροντίδες. Τώρα είναι η "εποχή του παιδιού" τώρα χτίζεται το δικό του αύριο και αυτό είναι πολύ σημαντικό.

Αν οι ώρες του δε σας βολεύουν... μην το πιέσετε... είναι μικρό ακόμη, δώστε του τον χρόνο για να μπορέσει να αντέξει τις υπόλοιπες πιέσεις της ζωής του. Όσο για εσάς, σας καταλαβαίνω... πολύ δουλειά, κούραση μονοτονία... αλλά ήταν δικιά σας επιλογή ή όχι; Αλλωστε όλα τα ωραία πράγματα κοστίζουν και ένα παιδί είναι ότι καλύτερο μπορεί να έχει κανείς, αν φυσικά θέλει να έχει. ■

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΟΜΟΤΡΑΠΕΖΟΙ ΜΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ "ΠΑΡΑΣΙΤΑ"

(Απόψεις και πρακτικές φυτοπροστασίας)

ΜΕΡΟΣ Η'

Η ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ

Γιάννης Παζάρας

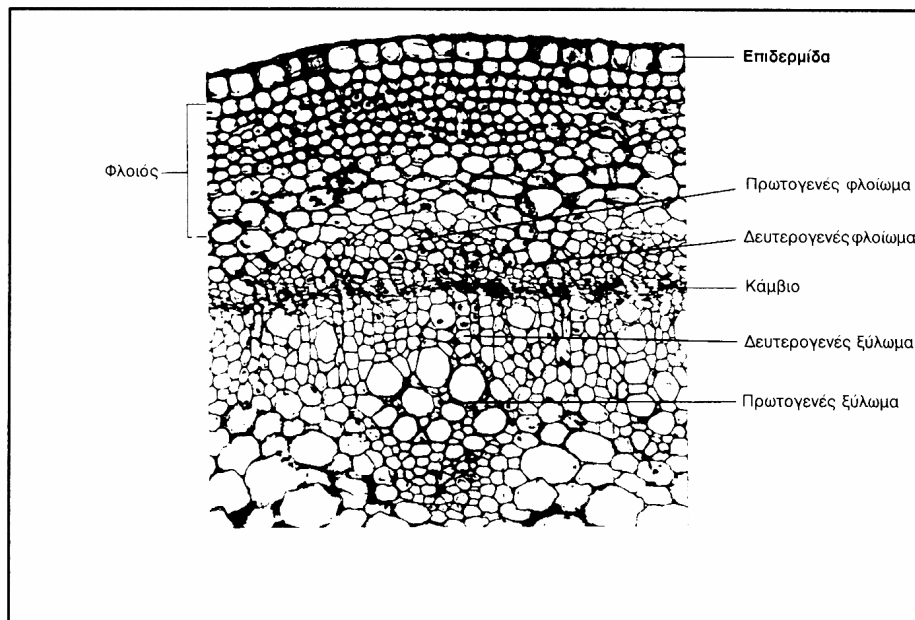
Η αιτία μιας ασθένειας μπορεί να αποδίδεται σε πολλές αφορμές. Είναι δυνατό να συσχετίζεται με την παραγωγή τοξικών ουσιών, με μηχανική, φυσιολογική ή βιοχημική διαταραχή του μεταβολισμού, εξασθένηση εξαιτίας δημιουργίας συνθηκών ανεπαρκούς διατροφής ή με διαταραχές στο φυσιολογικό κύκλο ζωής του ξενιστή (άρρωστο ή προσβεβλημένο φυτό, θύμα).

Ανθεκτικότητα.

Τα φυτά είναι ιδιαίτερα ανθεκτικά απέναντι στις επιχειρούμενες προσβολές. Στη φύση, η ανθεκτικότητα είναι ο κανόνας και όχι η εξαιρεση. Οι υγιείς ιστοί συνήθως είναι απαλλαγμένοι από την παρουσία μικροοργανισμών ή παρατηρείται παρουσία μη παθογόνων μικροχλωρίδας. Οι περισσότερες πληγές θεραπεύονται πριν να ολοκληρωθεί η προσβολή και οι μικροοργανισμοί που την επιχειρούν πεθαίνουν.

Τα φυτά που δεν έχουν τραύματα προστατεύονται από την επιδερμίδα (εικ.1) την οποία πολλά παθογόνα αδυνατούν να διαπεράσουν. Πολλά φυτά περιέχουν ή παράγουν, ουσίες οι οποίες αναστέλλουν την ανάπτυξη των μικροβίων όπως π.χ. οι εκκρίσεις των ριζών του λιναριού που περιέχουν κυάνιο ή τα τοξικά γλυκοσιδια των φύλλων της βελανιδιάς.

Στις τρίχες της επιδερμίδας των φυτών (εικ.2) ανιχνεύονται οργανικά οξέα τα οποία εμποδίζουν την ανάπτυξη των βακτηρίων. Αν έλειπαν αυτές οι προστατευτικές ουσίες θα υπήρχε μια "κερκόπορτα" προς χρήση των βακτηρίων, γιατί οι τρίχες σπάζουν εύκολα και δημιουργούνται πληγές. Πολλά φυτά περιέχουν φαινολικές ουσίες

οι οποίες είναι σημαντικοί ανασταλτικοί παράγοντες για τους παθογόνους μύκητες.

Η αντίσταση στις προσβολές των εντόμων στηρίζεται σε εξειδικευμένα απωθητικά, όπως τα τερπένια, τα αρωματικά λάδια και τα γλυκοσιδια ή τα παρεμποδιστικά τοξικά αλκαλοειδή. Σε ορισμένα φυτά, στο σημείο στο οποίο επιχειρείται διείσδυση, γίνεται λιγνιτοποίηση ("νεκρωτική αδρονποίηση") των κυττάρων και των θρ. συστατικών που περιέχουν με αποτέλεσμα να αναστέλλεται η προσβολή. Όταν θα μιλήσουμε για τα μέσα άμυνας που αναπτύσσουν τα φυτά, θα αναφερθούν και άλλοι μηχανισμοί.

Η ενεργοποίηση της προσβολής

Πολύ συχνά, υπάρχει έντονη αλληλεπίδραση μεταξύ της ρίζας του ξενιστή και των μικροβίων που ζουν στο έδαφος. Προκειμένου να βλαστήσουν τα σπόρια ορισμένων φυτοπαθογόνων μυκήτων, πρέπει

προηγουμένως να έρθουν σε επαφή με τις ρίζες συγκεκριμένων φυτών.

Η έντονη εισροή θρ. συστατικών στον ξενιστή (άφθονη λίπανση) αυξάνει την προσελκυστικότητα των μικροοργανισμών γιατί, μια σειρά ουσιών που εκκρίνονται από τις ρίζες (υδατάνθρακες, αμινοξέα, οργανικά οξέα...) λειτουργούν σαν δόλωμα.

Η έλλειψη καλίου που μπορεί να παρατηρηθεί σε ορισμένα φυτά ή καλλιέργειες, συνδέεται με την εκδήλωση μειωμένης αντίστασης των ριζών απέναντι στις μυκητολογικές προσβολές. Πιστεύεται ότι τα φυτά που εφοδιάζονται με ανεπαρκείς ποσότητες καλίου, αδυνατούν να συνθέσουν τις πολύπλοκες και πιο σταθερές μεγαλομοριακές ενώσεις, με αποτέλεσμα να εκδηλώνεται διαρροή ζαχάρων και αμινοξέων που προσελκύουν τους παθογόνους μύκητες.

Αντίστοιχα φαινόμενα παρατηρούνται και ύστερα από δηλητη-

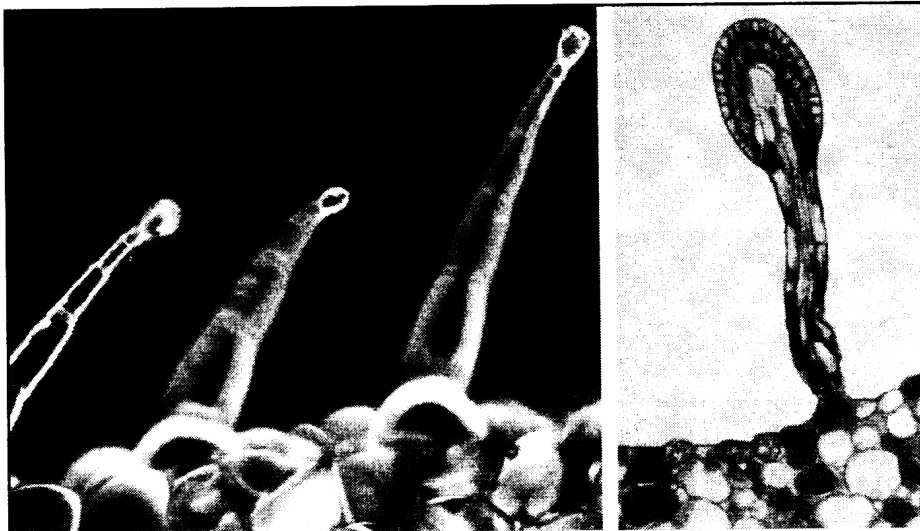
ρίωση των φυτών με υπό - θανατηφόρες δόσεις (υπολείμματα) ζιζανιοκτόνων.

Ο παράγοντας έδαφος

Πολλοί “εν δυνάμει” παθογόνοι μικροοργανισμοί που ζουν στο έδαφος, αλλά και γενικότερα, η βιολογική ισορροπία του εδάφους, ελέγχονται από μια σειρά αντιβιοτικών. Τα αντιβιοτικά αυτού του είδους μπορούν να μείνουν για αρκετό καιρό ενεργά στο έδαφος αν επικρατούν κατάλληλες συνθήκες (pH κ.λ.π.). Η ανασταλτική τους δράση απέναντι στα παθογόνα χάνεται όταν το έδαφος αποστειρώνεται με θερμότητα ή χημικές ουσίες (απολυμαντικά εδάφους).

Αυτά τα αντιβιοτικά παράγονται από ανώτερα φυτά, οπότε απελευθερώνονται στο έδαφος όταν αποσυντίθενται τα μέρη τους, ή παράγονται από μικροοργανισμούς του εδάφους. Επίσης, μερικά φυτά, με τις ουσίες τις οποίες εκκρίνουν στο περιβάλλον τους προσελκύουν πληθυσμούς μικροοργανισμών οι οποίοι λειτουργούν ανταγωνιστικά προς τα παθογόνα και έτσι προστατεύονται.

Όλοι αυτοί οι λεπτοί μηχανισμοί που αναφέρθηκαν, βρίσκονται

Τρίχες σε φύλλα φυτών

κάτω από πολύ ευαίσθητο γενετικό έλεγχο και μερικές φορές η ανθεκτικότητα μπορεί να οφείλεται στην παρέμβαση ενός και μόνο γονιδίου. Ακόμα, ο τρόπος συγκομιδής και οι μετασυλλεκτικοί χειρισμοί βάζουν τη σφραγίδα τους σ' αυτό που λέμε τροφή.

Ο φυτικός οργανισμός γίνεται ανά πάσα στιγμή δέκτης μιας πληθώρας μηνυμάτων με συνέπεια να τροποποιούνται / προσαρμόζονται οι λειτουργίες του. Αστοχες ανθρώπινες επεμβάσεις είναι δυνατό να εξαναγκάζουν τα φυτά

να στρέψουν τα αμυντικά συστήματά τους, (τοξίνες κ.λ.π) στο πιάτο μας, ή να τα ανενεργοποιούν τη στιγμή ακριβώς που χρειάζονται.

Με δύο λόγια: είναι πολύ πιθανό η ψυχολογική (;) κατάσταση στην οποία βρίσκεται το φυτό κατά τα διάφορα στάδια της ανάπτυξης του αλλά και μέχρι να καταλήξει στο πιάτο μας, (ή τροφή των άλλων ζώων) να παίζει ένα πολύ σημαντικό ρόλο στην τελική του ποιότητα, ποιότητα πέρα από την εκφραζόμενη ανεπαρκώς μέσα από τις χημικές αναλύσεις.

(συνεχίζεται)

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ετσι έεε;!!!

Ο Ναστραντίν Χότζας στάθηκε στη μέση της αγοράς και άρχισε να φωνάζει απευθυνόμενος προς το πλήθος: “Ανθρωποι... άνθρωποι... θέλετε Γνώση χωρίς δυσκολίες, Αλήθεια χωρίς ψέμα, Επιτυχία χωρίς προσπάθεια, Πρόοδο χωρίς θυσίες:

Σε σύντομο χρονικό διάστημα, ένα μεγάλο πλήθος μαζεύτηκε γύρω του και όλοι φώναζαν: “Ναι... Ναι... Ναι...”

“Υπέροχα” Είπε ο Μουλάς

“Ήθελα μόνο και μόνο να ξέρω... Μπορείτε να στηριχτείτε επάνω μου και να είσαστε σίγουροι, ότι θα σας πω τα πάντα γι’ αυτό, αν ποτέ ανακαλύψω τέτοιο πράγμα”

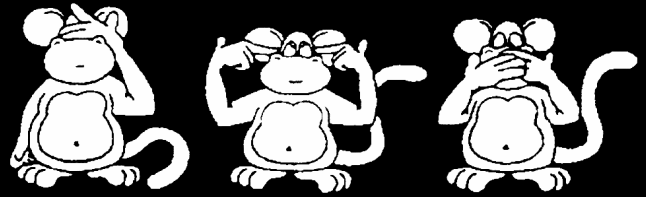

Συγνώμη λάθη

Στο 7ο τεύχος, το άρθρο “παιδί και παιχνίδι” υπογράφει η παιδαγωγός Καίτη Αγγελίδου και όχι Αγγέλη.

Επίσης στο ίδιο τεύχος στη σελίδα 25 παραλείψαμε να γράψουμε την πηγή του παιχνιδιού το οποίο περιγράφουμε. Είναι: ΤΟ ΠΑΓΩΝΙ τεύχος 3, 1997 διμηνιαίο περιοδικό για τα παιδιά της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης.

ΑΠΟΨΕΙΣ

ΕΠΕΝΔΥΟΝΤΑΣ ΣΕ ΘΟΛΑ ΝΕΡΑ :

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΛΑΡΙΣΑΣ, ΑΠΟ 90 ΑΓΡΟΤΕΣ και τώρα, “οικολογικό” ροδάκινο

Ελευθερία 6-2-98
του Δημήτρη Βάλλα

Στο δρόμο της παραγωγής “οικολογικών” ροδακίνων προχωρούν για πρώτη φορά στα χρονικά του νομού 90 αγρότες της περιοχής του Τυρνάβου ανοίγοντας το δρόμο για το μέλλον που θέλει για τα αγροτικά προϊόντα να εφαρμόζεται η μέθοδος της ολοκληρωμένης διαχείρισης.

Για το όλο θέμα της παραγωγής των ροδακίνων αυτών πραγματοποιήθηκε χθες ευρεία σύσκεψη στη Νομαρχία με τη συμμετοχή αγροτών, εκπροσώπων εταιρειών και βιομηχανιών και γεωπόνων της δ/σης Αγροτικής Ανάπτυξης.

Η σύσκεψη ήταν απόρροια της υπογραφής συμβολαίων μεταξύ του Αγροτικού Συνεταιρισμού Τυρνάβου και του εργοστασίου της Del- Monte για την παραγωγή συμπύρηνων ροδακίνων με τη μέθοδο της ολοκληρωμένης διαχείρισης.

Πρόκειται για μια μέθοδο που για πρώτη φορά θα εφαρμοστεί από φέτος σε 1.000 στρέμματα περίπου με ροδακινιές στον Τύρναβο στοχεύοντας στη χρήση όσο δυνατόν λιγότερων φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων ώστε το τελικό προϊόν να έχει όσο το δυνατόν λιγότερα υπολείμματα τέτοιων φαρμάκων.

Συγκεκριμένα πρόκειται για ελεγχόμενη παραγωγή που προβλέπει:

- Τη χρήση λιγότερων φυτοφαρμάκων
- Τη χρήση λιγότερων χημικών λιπασμάτων
- Την ευρύτερη προστασία του περιβάλλοντος

Η αναγκαιότητα στροφής των αγροτών προς αυτή τη μέθοδο κρίθηκε απαραίτητη για το γεγονός ότι ήδη σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης η διακίνηση τέτοιου είδους προϊόντων καλύπτει στην αγορά είναι 50%.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Τυρνάβου μετά τη συμφωνία παραγωγής τέτοιων ροδακίνων για τη Del-Monte ζήτησε τη βοήθεια των γεωπόνων της Αγροτικής Ανάπτυξης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στην όλη διαδικασία αυτή της παραγωγής.....

Αν ο άνθρωπος αποκτήσει οικολογική συνείδηση **τότε** και η γεωργία θα γίνει βιολογική.

Για αρκετά χρόνια η οικολογία και η βιολογική γεωργία δέχεται επιθέσεις από “κέντρα γνώσης”, από εταιρίες και εμπόρους, από βιομηχανίες και “έγκυρους οικονομικούς αναλυτές”. Η αιτιολογία πάντα η ίδια η άρνηση να υποτάξει τις επιλογές της στη μονοδιάστατη οικονομιστική λογική και η αντίσταση της στην αντιεπιστημονική και αντικοινωνική μονομανία της ανάπτυξης.

Σήμερα έρχονται τα πάνω κάτω εκεί που φτύνουμε, προσκυνάμε. Εκεί που σκορπούσαμε άφθονα τα δηλητήρια, μιλάμε για υγιεινή διατροφή. Εκεί που συντρίβαμε τους ντόπιους κοινωνικούς ιστούς εξαναγκάζοντας ολόκληρες χώρες να δουλεύουν φασόν στις μονοκαλλιέργειες, μιλάμε για ποιότητα ζωής. Εκεί που αποσυνδέαμε κάθε δραστηριότητα από τη φυσική (βιολογική) πραγματικότητα μιλάμε για οικολογία.

Όχι, δεν έγινε κάποια επαναστατική αλλαγή στον τρόπο σκέψης του ανθρώπου. Βασικά, δεν είναι παρά ζήτημα άλωσης του περιεχομένου των λέξεων. Απλά οι οικονομικοί εγκέφαλοι έχουν συνειδητοποιήσει ότι ο κόσμος στέκεται υποψιασμένος απέναντι στα εμπορεύματα (διατροφικά παρασκευάσματα κ.α.). Η έρευνα αγοράς διαπίστωσε ότι είναι πολύ πιο εύκολο να πουλήσεις κάτι αν είναι γαρνιρισμένο και με “ολίγην οικολογίαν”.

Το θέμα δεν εξαντλείται εδώ αλλά εμείς ας κρατήσουμε το αισιόδοξο μήνυμα που βγαίνει μέσα απ’ αυτό το ξέφρενο τρέξιμο των “οικολογικών” επενδύσεων: Στην αγορά, όχι ίσως στο μοντέλο που προβάλλεται σήμερα, αλλά στην αγορά των συνειδητοποιημένων καταναλωτών υπάρχει ανάγκη για βιολογικά προϊόντα.

... αρκεί να μην ισοπεδωθούν τα πάντα από τους εμπόρους και τους πάσης φύσεως αξιοποιητές ευκαιριών.

Γιάννης Παζάρας - Μένη Χατζηπαναγιώτου

Εικαστικό Περιβαλλοντικό εργαστήρι **ΦΩΤΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ**

Γκαράνη Εφη

Το στενό με το θερινό σινεμά τελείωνε στο σταυροδρόμι των έξι δρόμων. Εδώ όλα αλλάζανε.

Η καθώς πρέπει πόλη έμενε πίσω. Το καρβουνιάρικο απ' τη μια και το σπίτι που έβγαине στο δρόμο απ' την άλλη άφηναν ένα μικρό δρομάκι που μετά βίας χωρούσε αν χωρούσε, δε θυμάμαι, να περάσει ένα μικρό αυτοκίνητο. Από δω άρχιζαν όλα. Η τρελή που φύλαγε το σταυροδρόμι και η τρέλα που κουβαλούσαν οι γείτονες ανακατεύονταν με τις μυρωδιές απ' τις πίτες και τις μυρωδιές απ' τις ξυλόσομπες. Ενας κόσμος αλλόκοτος, κάποτε σκληρός και απάνθρωπος μα πάντα εκεί για να αποχαιρετάει τους μετανάστες που έφευγαν για τον Καναδά. Ενας κόσμος που φωτιζονταν την τελευταία νύχτα της αποκριάς από τεράστιες φωτιές που γύρω τους ζεσταίνονταν μέσα στο ψιλόβροχο και εξαγνίζονταν άνθρωποι με δύσκολες ζωές. Τρεις βδομάδες πριν είχαν ανοίξει τα μπαούλα και είχαν βγει τα περίεργα υπολείμματα ρούχων, τα φθαρμένα σατέν, τα στραβωμένα καπέλα, οι φούστες των γιαγιάδων και ο κόσμος είχε ξεφαντώσει σ' ένα παγανιστικό πανηγύρι γυρνώντας παρέα πόρτα - πόρτα τραγουδώντας και μασουλώντας κεράσματα. Μια μαγεία που χάθηκε, το μπαούλο που κατέβαινε και σε οδηγούσε στο παραμύθι και στο όνειρο. Γι' αυτό λοιπόν σας προτείνω να αρχίσετε να κρατάτε τα παλιά ρούχα, τα παλιά καπέ-

λα, όχι ότι νά 'ναι. Ενα λακόστ δε θα έχει ποτέ θέση σ' ένα τέτοιο μπαούλο. Αυτό το μπαούλο να το ανοίγετε κάθε αποκριά. Και από κει και πέρα το πανηγύρι θ' αρχίζει για μικρούς και μεγάλους.

Μπορείτε επίσης να φτιάξετε μάσκες που θα συμπληρώσουν τη μεταμφίεσή σας.

Πάρτε ένα μπαλόνι και φουσκώστε το τόσο όσο περίπου είναι το μέγεθος του προσώπου που θα φορέσει τη μάσκα. Κόψτε κομμάτια από εφημερίδα τετράγωνα περίπου 4x4 και αφού τα βουτήξετε σε αλευρόκολλα ή αραιωμένη ατλατόλ, καλύψτε όλη την επιφάνεια του μπαλονιού. Αφήστε να στεγνώσει. Επαναλάβετε τέσσερις φορές την ίδια διαδικασία ώπου να γίνει μια γερή κατασκευή. Προσοχή καθώς βάζετε τα κομμάτια της εφημερίδας το ένα να πέφτει λίγο πάνω στο άλλο. Αφού στεγνώσει η κατασκευή σας την κόβετε με ένα κοπίδι στα δύο

καθέτως.

Σπάτε το μπαλόνι και το βγάξετε. Ετσι έχετε δύο μάσκες. Με κοπίδι ανοίγετε μάτια και στόμα και προσθέτετε τα χαρακτηριστικά που θέλετε από διάφορα ετερόκλιτα υλικά. Χρησιμοποιείτε παλιά μπαλάκια, μικρά κουτάκια κ.λ.π. για μύτες, ξηλώματα από παλιά πουλόβερ για μαλλιά. Εδώ είναι που η φαντασία σας πρέπει να οργιάσει για να διαμορφώσετε την τελική φυσιογνωμία της μάσκας σας.

Μια άλλη εκδοχή είναι αντί για μπαλόνι να πλάσετε πρόσωπο καλούπι από πλαστελίνη και εκεί πάνω να τοποθετήσετε τα τετραγωνάκια της εφημερίδας, αφού απλώσετε στην πλαστελίνη βαζελίνη για να βγάλετε μετά τη μάσκα σας χωρίς να κολλήσει, όταν θα έχει στεγνώσει.

Συμπληρώστε τη μάσκα ζωγραφίζοντας την εφημερίδα και τα κομμάτια των διάφορων υλικών που έχει επάνω, αν χρειάζεται.

Προσοχή επειδή η παραπάνω κατασκευή προϋποθέτει τη χρήση του κοπιδίου μην αφήνετε ποτέ τα παιδιά χωρίς να είστε κοντά τους και να τα παρακολουθείτε.

Σας εύχομαι καλή επιτυχία και καλή διασκέδαση.

Υ.Σ. Μετά τις απόκριες μην κρύψετε τις μάσκες στολίστε μ' αυτές κάποιο παιδικό δωμάτιο ή κάποιο χώρο του σπιτιού που ίσως ταιριάζουν.

ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΑΡΚΕΤΑ ΜΑΚΡΙΑ ΩΣΤΕ ΝΑ ΜΗ ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ

Βόλος 19-1-98

Το χρονικό της (μεγάλης) σφαγής (των κυπαρισσιών). **Ή** **ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΤΗΣ (ΟΔΟΥ) ΚΥΠΡΟΥ**

Μεγάλο θέμα δημιουργήθηκε πρόσφατα στην πόλη του Βόλου με το ζήτημα της κοπής μερικών δεκάδων αιωνόβιων κυπαρισσιών στην οδό Κύπρου, προκειμένου να ανακατασκευαστεί κομμάτι του δρόμου αυτού. Η οδός Κύπρου είναι δρόμος που περνάει, σε ένα μέρος του, μέσα από την πόλη του Βόλου και οδηγεί στο Πήλιο.

Την Τρίτη 13 Ιανουαρίου οι τοπικές οικολογικές οργανώσεις (Περιβαλλοντική Πρωτοβουλία Μαγνησίας και Σταθμός Προστασίας Αγρίων Ζώων και Πουλιών Ν. Ιωνίας) πληροφορήθηκαν ότι ετοιμάζεται κοπή δέντρων μέσα στην πόλη, και συγκεκριμένα στην οδό Κύπρου, χωρίς όμως να προσδιορίζεται επακριβώς το πότε και το που. Την άλλη μέρα (Τετάρτη) το μέλος της Περιβαλλοντικής Πρωτοβουλίας Κ. Βολιώτης έκανε προληπτική "περιπολία" στο δρόμο αυτό. Γύρω στις 9 το πρωί συνάντησε εκεί τον αντιδήμαρχο Βόλου κ. Γ. Δανηλόπουλο σε συνεργείο του Δήμου που ετοιμάζονταν για την κοπή δεκάδων αιωνόβιων κυπαρισσιών. Αφού εκφράστηκε επί τόπου η διαμαρτυρία και αντίθεση των οικολογικών οργανώσεων για το γεγονός αυτό, στάλθηκε επείγον μήνυμα, σε όσους μπόρεσαν να βρεθούν εκείνη την ώρα, να τρέξουν στον τόπο της "σφαγής". Όταν επέστρεψε ο Κ. Βολιώτης στην οδό Κύπρου είχε ήδη κοπεί κατά ένα μέρος ένα κυπαρίσσι. Αμέσως, για να καθυστερήσει το έργο μέχρι να έρθουν οι άλλοι, μπήκε κάτω από το δέντρο που έκοβε το μηχάνημα, οπότε σταμάτησε η κοπή. Σε λίγο μαζεύτηκαν περίπου δέ-

κα μέλη οικολογικών οργανώσεων, που μπόρεσε να βρεθούν. Αρχισε λοιπόν ένας μαραθώνιος διαπραγματεύσεων με τον Αντιδήμαρχο Βόλου, ο οποίος κάθε τρεις και λίγο επικοινωνούσε με το Δήμαρχο κ. Δ. Πιτσιώρη για να πάρει "εντολές" (!!!).

Περίπου στις 10.30 εμφανίστηκε περιπολικό της Αστυνομίας, με επι-

για τα γεγονότα, συνομιλεί με τον Αντιδήμαρχο και ζητάει να δει τη μελέτη. Μελέτη δεν υπάρχει αλλά ένα απολύτως πρόχειρο σχέδιο. Ο κ. Κουμπαρέλος σε συνεργασία με το Νομαρχιακό Σύμβουλο και μέλος της Περιβαλλοντικής Πρωτοβουλίας κ. Απ. Δουμπιώτη, που είναι παρών από την αρχή σχεδόν και αντιδρά και αυτός στην κοπή, βρίσκουν τη λύση.

Εγκλημα - Τα δέντρα νεκρά...

κεφαλής τον αρμόδιο για την αντιμετώπιση εκτροπών αξιωματικό, ο οποίος, παρά τις συνεχείς συστάσεις του προς τα μέλη των οικολογικών οργανώσεων, δεν κατάφερε να τα πείσει (ή αναγκάσει) να επιτρέψουν να γίνει η κοπή.

Την ώρα εκείνη πέρασε τυχαία από εκεί ο Σύμβουλος του Νομάρχη σε θέματα περιβάλλοντος κ. Γ. Κουμπαρέλος, ο οποίος ενημερώνεται

Αν γίνει μεγαλύτερο πεζοδρόμιο από τη μια μεριά και μικρότερο από την άλλη, χωρίς να στενέψει καθόλου ο δρόμος από τα προβλεπόμενα, σώζονται τα δέντρα. Η λύση αυτή ανακοινώνεται στον Αντιδήμαρχο ο οποίος τηλεφωνεί (στο Δήμαρχο προφανώς) και επιστρέφει με άρνηση.

Γύρω στις 11.30 εμφανίζεται ο ίδιος ο Διοικητής του Α' Αστυνομικού

Τμήματος, με μικρή δύναμη αστυνομικών και ζητάει να πάει μαζί τους στην εισαγγελία ένας εκπρόσωπος των μελών των οικολογικών οργανώσεων για να συζητήσει με την εισαγγελέα υπηρεσίας. Οι παριστάμενοι ενημερώνουν ότι δεν υπάρχει εκπροσώπηση αλλά είναι πρόθυμοι να πάνε όλοι μαζί, με την προϋπόθεση ότι ο Αντιδήμαρχος θα διαβεβαιώσει ενώπιον όλων ότι κατά τη διάρκεια της απουσίας τους δε θα κοπούν τα δέντρα. Ο Αντιδήμαρχος αρνείται να δώσει τη διαβεβαίωση αυτή.

Η ώρα ήταν εργάσιμη και οι υποχρεώσεις πολλές. Στον τόπο των γεγονότων έχουν μείνει μόνο πέντε μέλη οικολογικών οργανώσεων. Στις αλληπάλληλες ερωτήσεις, ενώπιον των δημοσιογράφων προς τον κ. Αντιδήμαρχο γιατί δεν αναβάλλεται το έργο για μια-δυο μέρες ώστε να εξεταστεί η λύση που προτάθηκε δε δίνεται απάντηση.

Περίπου στις 12.00 εμφανίζεται

- Δυστυχώς εκτελώ εντολές, έστω και αν δεν το θέλω, απάντησε.

- Δώστε μας τρία λεπτά καιρό πριν μας συλλάβετε.

Τα τρία λεπτά ήταν αρκετά προκειμένου να αλυσοδεθούν τρεις στα δέντρα, ενώ άλλοι δύο ασκούσαν "διοικητική μέριμνα".

Η απόφαση των δενδροφάγων (περίπου στις 13.00 μ.μ.) ήταν: αρχίζουμε να κόβουμε τα δέντρα που δεν έχουν ακτιβιστές, πράγμα που έγινε. Βλέποντας τις εξελίξεις αποφασίστηκε να λυθούν οι δύο για να αντιδράσουν και ο τρίτος να μείνει δεμένος.

Η Αστυνομία όμως ήταν τώρα έτοιμη. Είχε ήδη σχηματιστεί Αστυνομικός κλοιός για να προστατέψει το συνεργείο. Παρ' όλα αυτά, με μεγάλη προσπάθεια, ο Δουμπιώτης καταφέρνει να φτάσει κάτω από το δέντρο, που κόβονταν, με αποτέλεσμα να μεταφερθεί "ύαν σακί" στην κλούβα της Αστυνομίας. Δευτερόλεπτα νωρίτερα είχε μεταφερθεί με

καταστροφή. Ο Δήμαρχος του "αποφασίσαμεν και διατάσσομεν" επέβαλε το Νόμο και την Τάξη απέναντι στους "αναρχικούς οικολόγους".

Το ίδιο βράδυ, στις 11.00, γίνεται συνάντηση μελών των οικολογικών οργανώσεων και πολιτών με σκοπό να μελετηθεί η αντίδραση σε όσα έγιναν. Η απόφαση που πάρθηκε ήταν: "Χτίζουμε με τους κορμούς το γραφείο του Δημάρχου".

Στο μεταξύ ετοιμάστηκε σχετικό πανό και πλακάτ. Το πανό έγραφε "Τα δέντρα δεν ψηφίζουν, Κόψτε τα" και το πλακάτ "Οι πολίτες στη φυλακή για τα δέντρα. Ο Δήμαρχος στη φυλακή με τα δέντρα".

Ηδη στα τοπικά ΜΜΕ άρχισαν να καταφθάνουν μηνύματα συμπαράστασης από το Πανελλήνιο Δίκτυο και πολλές οικολογικές οργανώσεις από όλη την Ελλάδα (Λαμία, Σέρρες, Καβάλα, Ν. Οικολογία, Δράμα, Βέροια, Χανιά κ.λ.π.).

Στις 12.00 περίπου το μεσημέρι της Παρασκευής 16/1 έντεκα ακτιβιστές με τοπικά τηλεοπτικά κανάλια, που ειδοποιήθηκαν την τελευταία στιγμή χωρίς και να γνωρίζουν τι ακριβώς πρόκειται να γίνει, έφτασαν στο Δημαρχείο.

Ετσι ενεργώντας αστραπιαία, και πριν καταλάβει κανείς τίποτα, η πόρτα του γραφείου του Δημάρχου Βόλου είχε κλείσει, μέχρι πάνω, με κορμούς από τα κομμένα κυπαρίσσια. Η όλη "επιχείρηση" κράτησε ακριβώς τρία λεπτά. Ο Δήμαρχος που, για καλή του τύχη, βρέθηκε εκείνη την ώρα στο διάδρομο της Δημαρχίας πηγαίνοντας προς το γραφείο του, στο παρά ένα γλίτωσε από το να "φυλακιστεί" μέσα.

Αυτή είναι η απλή παράθεση των γεγονότων που γράφονται για ενημέρωση της κοινής γνώμης αλλά και για όσους ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε ανάλογε ενέργειες.

Τώρα οι τοπικές οικολογικές κινήσεις οργανώνουν Ομάδα Αμεσης (οικολογικής) Δράσης. Τα κυπαρίσσια (και όχι μόνο) δεν περισσεύουν...

και Τιμωρία -Η πόρτα του Δημάρχου Βόλου

ισχυρή Αστυνομική δύναμη με επικεφαλής τον Υποδιοικητή της Αστυνομικής Δ/σης Μαγνησίας (!!). Ο κ. Υποδιοικητής με σύντομο λογύδριο εξηγεί τη θέση του και τελειώνει λέγοντας ότι είναι υποχρεωμένος, αν συνεχιστεί η αντίδραση στην εκτέλεση του έργου, να εφαρμόσει διαταγές.

- Δηλαδή θα μας συλλάβετε ήταν η ερώτηση;

παρόμοιο τρόπο και ο Κ. Βολιώτης. Ο Ι. Γερόπουλος έμενε ακόμα αλυσοδεμένος.

Η συνέχεια στο Αστ. Τμήμα. Σε λίγο εμφανίζεται και ο Ι. Γερόπουλος του οποίου έκοψε τις αλυσίδες η Πυροσβεστική Υπηρεσία (μόνο το λιμενικό δεν εμφανίστηκε).

Η κράτηση διήρκεσε μέχρι τις 6.30 το απόγευμα. Οσο δηλαδή χρειάστηκε για να ολοκληρωθεί η

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ
ΑΠ. ΚΛΩΤΣΟΤΗΡΑΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΑΘΜΟ
ΣΤ. ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η παγκοσμιοποίηση της Γεωργίας

Γιώργος Κολέμπας

Με την απελευθέρωση του εμπορίου και της κίνησης κεφαλαίων, που προωθήθηκε τα τελευταία χρόνια από τις περισσότερες κυβερνήσεις, φθάσαμε και στο ελεύθερο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων.

Ο γύρος της Ουρουγουάης για την GATT (Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου) κατέληξε σε συμφωνίες, που τέθηκαν σε εφαρμογή από το 1995 με τη δημιουργία πλέον Π.Ο.Ε. (Παγκόσμιου οργανισμού εμπορίου).

Η υπαγωγή της Γεωργίας στο ελεύθερο εμπόριο σημαίνει ότι και τα γεωργικά προϊόντα θα τυχαίνουν της ίδιας μεταχείρισης απ' τα κράτη, ανεξάρτητα απ' τη χώρα παραγωγής και προορισμού τους. Κάθε είδους προστατευτισμός (δασμοί, επιδοτήσεις, ποσοτώσεις, ρυθμίσεις κ.λ.π.) απ' τα κράτη πρέπει να αρθεί σταδιακά, αν το μέτρο δεν ισχύει παντού (π.χ. δεν μπορεί να συνεχίζεται να επιδοτείται το βαμβάκι στην Ελλάδα, αφού δε γίνεται το ίδιο και στην Αίγυπτο).

Οι υποστηρικτές των συμφωνιών GATT - Π.Ο.Ε. υποστηρίζουν: όσο περισσότερο ελεύθερο εμπόριο, τόσο περισσότερο παγκόσμιο παραγόμενο προϊόν, λόγω ανταγωνιστικότητας. Μπορεί να είναι και έτσι, όμως απ' την αύξηση δεν ωφελούνται όλοι το ίδιο, αφού δεν υπάρχουν όροι για αποζημίωση των χαμένων, είτε σαν χώρες είτε σαν κατηγορίες παραγωγών στο εσωτερικό των χωρών.

Ταυτόχρονα, κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, η γεωργική παραγωγή (είτε φυτική, είτε ζωική) σε κάθε χώρα στρέφεται πια σε προϊόντα που είναι ανταγωνίσιμα διεθνώς. Παράγει βασικά για τη διεθνή αγορά και όχι για να ικανοποιήσει τις ανάγκες της αντίστοιχης χώρας ή περιοχής. Αυτό οδηγεί στα παρακάτω αποτελέσματα:

i) Στην ένταση των μεθόδων παραγωγής με υπερβολική χρήση λι-

πασμάτων - φυτοφαρμάκων, με μεγάλη κατανάλωση ενέργειας και νερού, με μονοκαλλιέργειες κ.λ.π. (π.χ. η καλλιέργεια βαμβακιού για την παγκόσμια αγορά χρησιμοποιεί το 25% της παγκόσμιας παραγωγής φυτοφαρμάκων). Έτσι έχουμε ακόμα παραπέρα κατάρρευση του περιβάλλοντος.

ii) Στη μεγέθυνση του κλήρου και τη συγκεντροποίηση της ιδιοκτησίας της καλλιεργούμενης γης. (τα μικρά αγροκτήματα εξαφανίζονται).

iii) Στις μεγάλες επενδύσεις σε κεφάλαιο και μηχανές, πράγμα που αναγκάζει τους μικρομεσαίους αγρότες να τα παρατήσουν.

iv) Στη μεγαλύτερη εξάρτηση της γεωργίας απ' τις μεγάλες αγροχημικές βιομηχανίες (υβριδικές ποικιλίες, σπόροι).

v) Στη μεγαλύτερη εξάρτησή της απ' τις τράπεζες, αφού απαιτούνται δάνεια για τις μεγαλύτερες επενδύσεις.

vi) Στη συρρίκνωση του αγροτικού πληθυσμού.

vii) Στην απώλεια της αυτάρκειας που είχαν ορισμένες χώρες σε κάποιες καλλιέργειες (π.χ. Η Κίνα αναγκάζεται για πρώτη φορά στην ιστορία της να εισάγει σιτηρά).

viii) Στην όξυνση του προβλήματος της παγκόσμιας διατροφής, ιδιαίτερα όσον αφορά στα δημητριακά.

Οι εξελίξεις αυτές διαμορφώνουν φυσικά και την Ευρωπαϊκή Γεωργία. Αυτή καθορίζεται πρώτα και κύρια απ' την κοινή Αγροτική Πολιτική (Κ.Α.Π.). Οι εθνικές κυβερνήσεις ενθαρρύνουν τις κατευθύνσεις της ΚΑΠ. Μέχρι το 1992 (Α' ΚΑΠ) οι στόχοι που έμπαιναν ήταν: αύξηση παραγωγικότητας, φθηνά αγροτικά προϊόντα, ικανοποιητικά αγροτικά εισοδήματα. Κάθε χρόνο το 60% του προϋπολογισμού της Ε.Ε. (36 δισεκ. ECU) χρηματοδοτούσε αυτούς τους στόχους έχοντας σαν επακόλουθα:

i) Την εντατικοποίηση - εξειδίκευ-

ση - εκμηχάνιση και τις μεγάλες εξωτερικές εισροές.

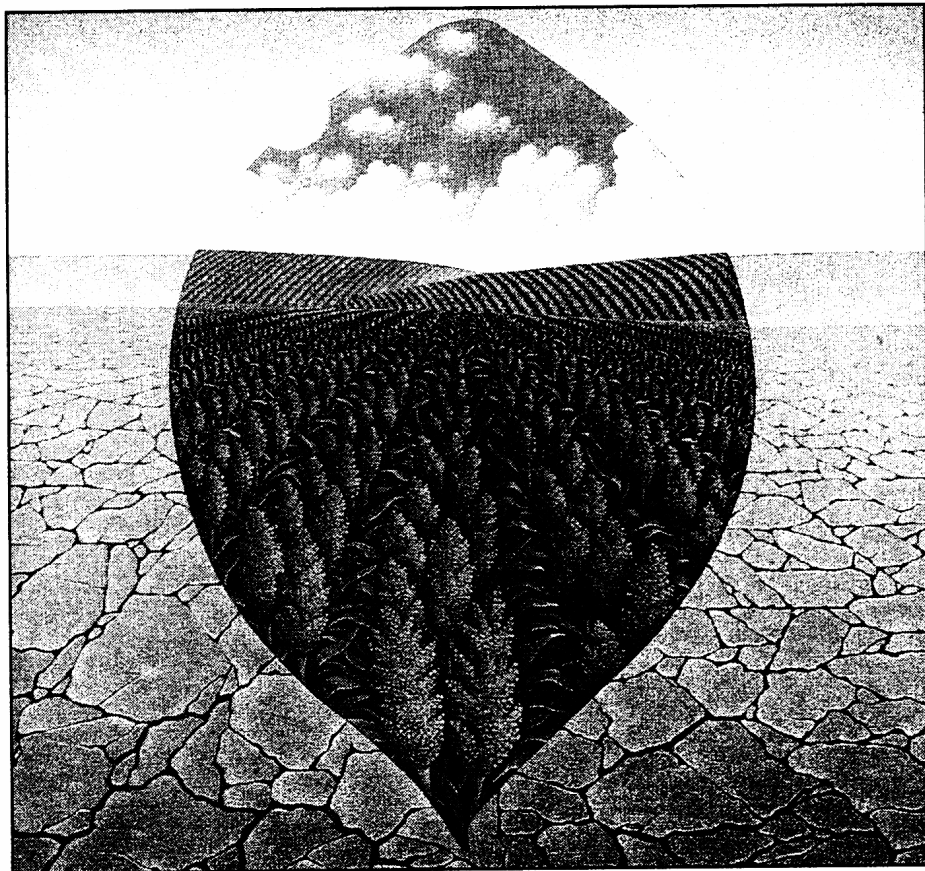
ii) Την παραγωγή μεγάλων πλεονασμάτων που τις περισσότερες φορές καταλήγουν στις χωματερές ("άδειασαν τα ταμεία της Ε.Ε. και γέμισαν οι αποθήκες της με πλεονάσματα, που δεν ήταν δυνατόν να απορροφήσει η αγορά..." European Communities, Court of Auditors, Avis No 2/92).

iii) Τη διεκπεραίωση όλο και περισσότερων αγροτικών εργασιών και λειτουργιών από εξειδικευμένες πλέον βιομηχανίες και επιχειρήσεις που δεν ανήκουν στον καθεαυτού γεωργικό τομέα. Δημιουργήθηκε επιπλέον ένας παρασιτικός τομέας μεσαζόντων επιτηδευματιών (εταιρείες προώθησης προγραμμάτων, σεμιναρίων κ.λ.π.). Έτσι η καθαρά αγροτική δραστηριότητα είναι ένα μικρό ποσοστό της οικονομικής δραστηριότητας γύρω απ' τη Γεωργία. Στους αγρότες πηγαίνει ένα μικρό μόνο ποσοστό της δαπάνης των καταναλωτών για τρόφιμα. (π.χ. στη Δανία το 21% της τελικής τιμής των αλεύρων πηγαίνει στους αντίστοιχους αγρότες).

iv) Τη μεγάλη διαφορά εισοδημάτων μεταξύ μιας μειοψηφίας μεγαλοαγροτών και της πλειοψηφίας των μικρών (π.χ. το 20% των επιχειρήσεων απορροφούν το 80% των χρηματοδοτήσεων της ΚΑΠ).

Αυτή η διαφορά είναι μεγαλύτερη όσον αφορά στους αγρότες Βορρά - Νότου. (π.χ. το εισόδημα του μέσου αγρότη των μεσογειακών χωρών είναι τα 2/3 του αντίστοιχου της Ε.Ε., ενώ του μέσου αγρότη των βορείων χωρών είναι διπλάσιο του μέσου όρου).

v) Η ΚΑΠ ευνόησε τις αγροχημικές βιομηχανίες που προσφέρουν τις λεγόμενες "χημικές εισροές", από λιπάσματα - φυτοφάρμακα, μέχρι σπόρους και παράγωγα γενετικής μηχανικής. Επίσης εταιρείες παραγωγής - συσκευασίας και εμπο-

ρίας τροφίμων που μεταφέρουν τους συμβεβλημένους αγρότες, στις περισσότερες περιπτώσεις, σε υπαλλήλους τους που ακολουθούν κατά γράμμα τις οδηγίες τους.

vi) Οι τράπεζες επωφελήθηκαν επίσης απ' την ΚΑΠ, με τους υψηλούς τόκους των δανείων.

Δε θα πρέπει βέβαια να παραλείψουμε και τις οικολογικές επιπτώσεις που είχαν κατευθύνσεις της ΚΑΠ:

i) Υποβάθμιση και ρύπανση των εδαφών (πάνω από 25 εκατομμύρια εκτάρια εδάφους της Ε.Ε. απειλούνται από τη διάβρωση).

ii) Μόλυνση και ρύπανση των νερών (ποταμών - λιμνών - θαλασσών - υπόγειων). Για παράδειγμα: το επίπεδο των νιτρικών αλάτων στο 25% των υπόγειων νερών πρόκειται να ξεπεράσει το όριο των 50 mg/l (φυσιολογικό επίπεδο: 5 mg/l)

iii) Ρύπανση της ατμόσφαιρας. Το 70 - 90% των 314.000 τόνων δραστηκών ουσιών το χρόνο που καταναλώνονται, καταλήγουν στην ατμόσφαιρα. Το μεθάνιο π.χ. και το υποξείδιο του αζώτου (απ' τα αζωτούχα λιπάσματα) συμμετέχουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, η Αμμωνία (κοπριά - λιπάσματα) συμμετέχει στην "όξινη βροχή", το βρομιούχο μεθύ-

λιο και άλλα οργανοαλογομένα φυτοφάρμακα συμμετέχουν στην καταιστροφή του όζοντος.

iv) Εξαφάνιση φυτικών και ζωικών ειδών και μεγάλη απώλεια της βιοποικιλότητας (π.χ. έχουν εκλείψει γύρω στις 1000 ντόπιες ποικιλίες μήλων και έχουν επικρατήσει 3-4 αμερικάνικες υβριδικές).

v) Υπερκατανάλωση μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και πόρων (π.χ. για το ετήσιο κρέας του μέσου ευρωπαίου καταναλωτή ξοδεύεται ενέργεια ισοδύναμη με 190 λίτρα πετρελαίου).

Αν λοιπόν στο κοινωνικό κόστος απ' την παρακμή της υπαίθρου και τη μείωση του αγροτικού πληθυσμού, προσθέσουμε απ' τη μια το ανυπολόγιστο κόστος στη δημόσια υγεία (αφού τα επιβαρυμένα με χημικά γεωργικά προϊόντα προκαλούν αμέτρητες ασθένειες στους καταναλωτές τους), απ' την άλλη το τεράστιο περιβαλλοντικό κόστος, που αναφέρθηκε πιο πάνω, τότε στην ουσία η ευρωπαϊκή γεωργία είναι αντιπαραγωγική.

Αυτό όμως δε φαίνεται αφού τα παραπάνω κόστη δεν εσωτερικεύονται.

Βέβαια, μετά το 1992 έχουμε ανα-

θεώρηση της ΚΑΠ. Αμφισβητείται πλέον το προηγούμενο σύστημα επιδοτήσεων και προστασίας και το όλο καθεστώς συνδέεται με την καλλιεργούμενη έκταση κι όχι με την παραγόμενη ποσότητα καθώς και με τη μείωση της πυκνότητας των ζώων ανά μονάδα βοσκήσιμης έκτασης.

Ταυτόχρονα προσαρμόζεται στις συνθήκες του ελεύθερου εμπορίου σύμφωνα με τις επιταγές του Π.Ο.Ε. έχουμε δηλαδή σταδιακή μείωση των δασμών που επιβαρύνουν τα εισαγόμενα στην Ε.Ε. ομοειδή προϊόντα που προέρχονται απ' τις τρίτες χώρες (έως ότου καταργηθούν), ενώ για τα ίδια τα προϊόντα της Ε.Ε. έχουμε μείωση και επιδοτήσεων καθώς και ένα καθεστώς αγρανάπαυσης. Ο καινούριος στόχος είναι η μείωση της παραγωγής και των πλεονασμάτων στα οποία οδήγησε τα προηγούμενα χρόνια η Α' ΚΑΠ. Όμως φαίνεται ήδη ότι αυτός ο στόχος δεν επιτυγχάνεται. Οι καλλιεργητές και οι ζωοτρόφοι για να μην έχουν πτώση του εισοδήματός τους απ' τη μείωση των τιμών και των αγρανάπαυσης, προσπαθούν να αντεπεξέλθουν με ακόμα παραπέρα αύξηση της παραγωγής μέσω της εντατικοποίησης στα εναπομείναντα εδάφη. Είναι φυσικό να μη θέλουν να αχρηστευθεί η επένδυση που έχουν κάνει σε εντατικά συστήματα παραγωγής και να ακολουθήσουν εναλλακτικούς τρόπους καλλιέργειας.

Το πρόβλημα που δημιουργούνται απ' τον διεθνή ανταγωνισμό και τους όρους για τα "ομοειδή προϊόντα, προσπαθεί να ξεπεράσει με την προώθηση προϊόντων που έχουν "ονοματεπώνυμο". Τέτοια είναι προϊόντα με πιστοποίηση όσον αφορά στην προέλευση, καλλιεργητική μέθοδο και καταγωγή της ποικιλίας. Έτσι θα μπορεί να συνεχισθεί το καθεστώς προστασίας, όμως μόνο για τα "πιστοποιημένα" προϊόντα (δεν αφορά μόνο στα βιολογικά προϊόντα), αφού δε θα υπάρχουν με την ίδια πιστοποίηση ομοειδή προϊόντα από τρίτες χώρες.

Σημείωση: ακολουθεί στη συνέχεια (επόμενο τεύχος) Η Ελληνική Γεωργία καθώς και η οικολογική γεωργία στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης.

ΗΠΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1.000 λόγοι... γιατί πρέπει να στραφούμε στις ενέργειες αυτές.

Στυλιανός Σ. Χατζησταματίου

Γνωρίζετε ότι... η θερμοκρασία στην επιφάνεια του ήλιου είναι 37.000.000 F;

Οτι... η ενέργεια του ήλιου υπολογίζεται σε 110 τρισεκατομμύρια Kw;

Οτι... εάν χρησιμοποιήσουμε το ένα χιλιοστό της ηλιακής ενέργειας είναι αρκετό να καλύψει τις ανάγκες όλης της ανθρωπότητας;

Οτι... η ηλιακή ενέργεια ενός δευτερολέπτου είναι ίση με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ενός έτους 6 εκατομμυρίων πυρηνικών σταθμών;

Οτι... εάν η νήσος Manhattan της Ν. Υόρκης καλύπτονταν με φωτοβολταϊκές πλάκες θα συλλέγανε ενέργεια αρκετή να καλύψει τις ενεργειακές ανάγκες όλης της χώρας;

Οτι... εάν η Ελλάδα καλύπτονταν με φωτοβολταϊκές πλάκες η παραγωγή ενέργειας 3 ημερών θα ήταν ίση με την ετήσια παραγωγή ενέργειας όλων των ηλεκτροπαραγωγικών μονάδων;

Γνωρίζεται ότι... σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Ενέργειας και Τεχνολογίας των ΗΠΑ το πετρέλαιο θα διαρκέσει μέχρι το έτος 2037;

Αυτό σημαίνει ότι τελικά η πετρελαϊκή εποχή θα είναι διάρκειας 175 ετών, σχεδόν μηδέν χρόνος στην ιστορία της ανθρωπότητας!

Οτι... οι Αμερικανοί χρησιμοποιούν τα 2/3 της ενέργειας που χρειάζεται η ανθρωπότητα;

Οτι... ο Ευρωπαίος χρησιμοποιεί 50 φορές περισσότερη ενέργεια από ένα κάτοικο της Αφρικής;

Οτι... στην Κίνα κτίζεται κάθε μήνα ένα συμβατικό εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας;

Οτι... 1.200.000 άτομα στη Νότια Ευρώπη ζούν με Ηλιακή Ενέργεια;

Οτι... μια φωτοβολταϊκή πλάκα 50 W παράγει 90 Kwh σε ένα έτος και στα 30 χρόνια της πλήρης απόδοσής της παράγει 2.700 Kwh και η οποία ενέργεια ισοδυναμεί με 50 βαρέλια πετρέλαιο ή 1.255 κιλά κάρβουνο ή 1.814 κιλά διοξειδίου του άνθρακα;

Γνωρίζετε ότι... το φαινόμενο της Φωτοβολταϊκής Ενέργειας παρατηρήθηκε το έτος 1839 από το Γάλλο ερευνητή Alexandre Edmond Becquerel;

Οτι... το 1905 ο Albert Einstein απέδειξε ότι το φως διαπερ-

νά το άτομο. Η σύγκρουση των φωτονίων με τα άτομα αναγκάζει τα ηλεκτρόνια να εγκαταλείψουν τις τροχιές τους με αποτέλεσμα την εμφάνιση ηλεκτρικού ρεύματος;

Οτι... η κυβέρνηση της Σενεγάλης αναγνώρισε την αξία των φωτοβολταϊκών και δεν επιβάλει κανένα φόρο στη διακίνηση και εισαγωγή των;

Οτι... 2.000 σπίτια στη Σενεγάλη κάνουν χρήση της ηλιακής ενέργειας χάριν του νόμου αυτού; Ας ευχηθούμε και άλλες θεωρούμενες προηγμένες χώρες να μιμηθούν τη Σενεγάλη!

Γνωρίζεται ότι... η παραγόμενη ενέργεια μέσω των Ηπιων Μορφών Ενέργειας αυξάνουν παγκοσμίως κατά 2,3% ετησίως σε αντίθεση με την αυξανόμενη κατά 1,9% της παγκόσμιας κατανάλωσης ενέργειας;

Οτι... το έτος 2010 η παραγωγή ενέργειας μέσω των Ηπιων Μορφών Ενέργειας παγκοσμίως θα βρίσκεται γύρω στα 40 τετράκις εκατομμύρια BTU και θα αντιπροσωπεύει το 9% της παγκόσμιας κατανάλωσης ενέργειας;

Οτι... τα 2/3 της ενέργειας που καταναλώνεται στο Quebec του Καναδά παράγονται από Υδροηλεκτρικές μονάδες;

Γνωρίζεται ότι... στην Ελλάδα από μελέτες μπορούν να παραχθούν ετησίως 21 δισεκατομμύρια Kwh από τις υδάτινες πηγές της;

Οτι... μέχρι σήμερα μόνο το 25% της ενέργειας αυτής έχουμε εκμεταλλευτεί;

Γνωρίζεται ότι... στην Αμερική το έτος 1981 πήρανε μέσω της Αιολικής Ενέργειας 10 Mw ενέργεια και το 1996 πήρανε 1.794 Mw ενέργεια;

Οτι... οι συμβατικές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας παγκοσμίως παράγουν και ελευθερώνουν 11 εκατομμύρια τόνους ετησίως μολυσματικά αέρια;

Οτι... τα μολυσματικά αυτά αέρια είναι η αιτία του ατμοσφαιρικού θερμοκηπίου;

Τα στοιχεία αυτά για να μην ληφθούν υπ' όψιν και να περάσουν απαρατήρητα πρέπει να επικρατεί η νοοτροπία της αριστοκρατίας της Ευρώπης πριν τη Γαλλική επανάσταση δηλ.

- 'Après nous, le deluge' "μετά από εμάς το χάος"

ή να επαναληφθεί η φράση των Γερμανών μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο δηλ.

- 'Wir haben es nicht gewuesst' "δεν το γνωρίζαμε"

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ

Μετά από την περσινή απόπειρα στο Βόλο αποφασίσαμε να ανανεώσουμε το ραντεβού μας για φέτος στις αρχές του Σεπτεμβρίου στο ίδιο μέρος, διοργανώνοντας την

5η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΓΙΟΡΤΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ

Οσοι ενδιαφέρονται να πάρουν μέρος παρακαλούνται να δηλώσουν συμμετοχή στο τηλ. 0428 94994 (Ανέστης Πολυχρονίδης).

Διοργάνωση:
ΒΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΕΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
με την βοήθεια της **ΝΕΑΣ ΣΕΛΗΝΗΣ**

Αγγελίες βιοκαλλιεργητών

- Ψάχνουμε για κτήμα με κτίσμα ή όχι, πόσιμο νερό, δυνατότητα άρδευσης, κοντά σε χωριό μέχρι 1000 κατοίκους και μικρά παιδιά (δημοτικό σχολείο). Κατά προτίμηση κοντά σε βιοκαλλιεργητές.

Επιθυμητή περιοχή από Πήλιο μέχρι Ολυμπο. Μεσίτες αποκλείονται.

Κώστας Αλαφοστεργίος τηλ. 0034-78-781352 βράδυ 9-11.

- Ζητώ βιοκαλλιεργητή για να του παραχωρήσω το κτήμα μου στο Μαρκόπουλο (Μεσόγεια) για να το καλλιεργεί.

23 στρέμματα, περιφραγμένο, με νερό και εγκατάσταση ποτίσματος εν λειτουργία, με αμπέλι, συκιές, ελιές οπωροφόρα και πολύ χώρο για λαχανικά.

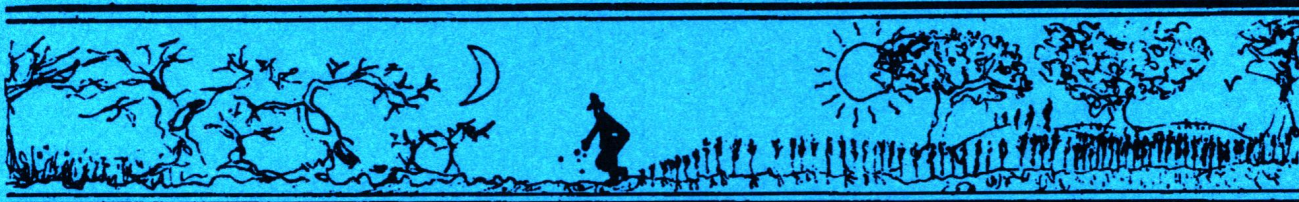
Ζητώ αντιπαροχή, λαχανικά για το σπίτι μου.
Θ. Σαμουρκας τηλ: 7488703

ΚΑΤΑΖΗΤΕΙΤΑΙ

“Ανεπαρκής διεύθυνση /
“άγνωστος παραλήπτης”
Τα περιοδικά επιστρέφουν

Ταβλαρίδης Παναγιώτης
ΟΙΚΟΤΟΠΙΑ
Τσίχλα Ιφιγένεια
ARGO WIWS - Αποστολάκη
Κιβράκης Σταύρος
UWE LAU

Οποιος μας δώσει θετικές πληροφορίες αμοιβή 1 κιλό βιολογικά φασόλια.

ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΞΑΝΑΠΡΑΣΙΝΙΣΟΥΝ

Διάβρωση εδάφους, πλημμύρες, κατολισθήσεις, ταπείνωση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, μείωση του οξυγόνου της ατμόσφαιρας, σταδιακή αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη και μετατροπή εύφορων εκτάσεων σε ερήμους: το βαρύ τίμημα του "ΔΑΣΟΥΣ ΠΟΥ ΧΑΝΕΤΑΙ".

Στην αντιμετώπιση του τεράστιου αυτού οικολογικού προβλήματος και στην προσπάθεια να ξαναπρασινίσουν οι έρημες περιοχές, ο Fukuoka (εμπνευστής της φυσικής καλλιέργειας) ανέπτυξε μια μέθοδο που έχει σαν βάση τη φυσική καλλιέργεια. Λέει ο ίδιος χαρακτηριστικά: " - Όταν βρέθηκα στην έρημο στις ΗΠΑ, κατάλαβα ξαφνικά, ότι η βροχή δεν πέφτει από τον ουρανό, πηγάζει από αυτό το ίδιο το έδαφος. Οι έρημοι δε σχηματίζονται επειδή δεν υπάρχει βροχή, μάλλον η βροχή παύει να πέφτει επειδή έχει εξαφανιστεί η βλάστηση. Η κατασκευή ενός φράγματος στην έρημο είναι μια προσπάθεια να θεραπεύσουμε τα συμπτώματα της ασθένειας αλλά δεν είναι η στρατηγική που θα αυξήσει τις βροχοπτώσεις. Πρώτα θα πρέπει να μάθουμε πως να αποκαταστήσουμε τα παλιά δάση."

Η μέθοδος έγκειται στην ταυτόχρονη σπορά σπόρων δασικών δέντρων, θάμνων καρποφόρων δέντρων, φυτών χλωρής λίπανσης, λαχανικών και δημητριακών πριν αρχίσει η εποχή των βροχών. Για να προστατευθούν αυτοί οι σπόροι από τα πουλιά και από τα τρωκτικά γενικά, κάνουμε σβώλους από άργιλο.

Ενα χρόνο μετά τη σπορά, τα φυτά που θα έχουν επιβιώσει είναι αυτά που ταιριάζουν σε εκείνο το έδαφος και κλίμα. Σπέρνοντας μια μεγάλη ποικιλία σπόρων μπορούμε να εξασφαλίσουμε ότι κάποιοι θα βλαστήσουν, όσο κακές κι αν είναι οι συνθήκες.

Ο πιο γρήγορος, οικονομικός και αποτελεσματικός τρόπος για να ξαναπρασινίσει η χώρα και ολόκληρος ο πλανήτης, είναι να σπείρουμε με αεροπλάνα μια μεγάλη ποικιλία σπόρων που είναι προστατευμένοι μέσα σε σβώλους από αργιλόχωμα.

Ο Fukuoka έχει αφιερώσει τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια στην προσπάθεια να ξαναπρασινίσουν οι έρημοι με αποτελέσματα θετικά όπως στην περίπτωση της Ινδίας. Κάτι ανάλογο έχει συμβεί και στην Ελλάδα τα τελευταία πέντε χρόνια, όμως σε μικρές εκτάσεις.

Ιδιαίτερα για να ανακοπεί η επέκταση της ερημοποίησης προς την Κεντρική Ευρώπη είναι ανάγκη να αναλάβουμε δραστηριότητες, ώστε να ξαναπρασινίσουν οι γυμνοί λόφοι και τα βουνά σε όλες τις χώρες της Μεσογείου ως το Ιράν - Ιράκ.

Ο Fukuoka έχει εκφράσει το ενδιαφέρον του να συμμετάσχει ο ίδιος προσωπικά σε παρόμοια προσπάθεια αυτόν το χρόνο. Ετσι φέτος γίνεται αρχές Μαρτίου μεγάλη σπορά σε έκταση 5.000 στρεμμάτων με σκοπό την αναδάσωση των γυμνών λόφων στην περιοχή της Λίμνης Βεγορίτιδας. Επειδή απαιτούνται μεγάλες ποσότητες σπόρων, κάθε προσφορά σε σπόρους αδιακρίτως, θα μας βοηθήσει σημαντικά στην προσπάθειά μας.

Προγραμματίζονται ημερίδες με δασοπόνους και δασολόγους και ενέργειες με σχολεία και προσκόπους.

Αναμένεται να παραβρεθούν αντιπρόσωποι από τις πρεσβείες των 15 περί τη Μεσόγειο χωρών καθώς και κόσμος απ' όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες.

Έχει γίνει πρόταση και έχει κατατεθεί μελέτη για τη σπορά άλλων 40.000 στρ. το φθινόπωρο στη Βεγορίτιδα. Στην περίπτωση που πέτυχαν οι προσπάθειες αυτές θα γίνει προσφυγή στον ΟΗΕ για ευρύτερη εφαρμογή.

Επίσης έχει γίνει πρόταση στο Φουκουόκα για ανάλογη προσπάθεια στην Ιταλία.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στο Τηλ.: 0381/27312 από 6-9 μ.μ.
κ. Παναγιώτη Μανίκη.